

BEEKDAELEN
Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Welkom	5
1. Inleiding	6
2. Kerngegevens.....	8
3. Leeswijzer	11
Begrotingsresultaat en vermogen	12
1. Bijstelling lopende begroting	13
2. Kredietvoteringen.....	23
3. Reserves en voorzieningen	28
4. Begroting in één oogopslag.....	32
5. Begroting per taakveld	33
Programma 1 Inwoners, bestuur en veiligheid	36
Programma 2 Sociale leefomgeving	43
Programma 3 Fysieke leefomgeving	54
Programma 4 Bestuurlijke samenwerking en financiën	64
(Verplichte) paragrafen.....	71
1. Inleiding paragrafen	72
2. Lokale heffingen.....	73
3. Weerstandsvermogen	82
4. Onderhoud kapitaalgoederen	94
5. Financiering	101
6. Verbonden partijen	106
7. Grondbeleid	111
8. Bedrijfsvoering	114
9. Duurzaamheid.....	120
Bijlagen	124
1. Overzicht baten en lasten cf. BBV	125
2. Specificatie algemene uitkering gemeentefonds	128
3. Toelichting op Verbonden Partijen.....	131
4. Overzicht van incidentele baten en lasten	154
5. Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel	160

6. Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut	164
7. Overzicht reserves en voorzieningen	165
8. Inventarisatie maatregelen ter verzachting van de effecten van de energiecrisis	172
9. Rente-overzicht.....	181
10. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	182

Welkom

1. Inleiding

Woord vooraf

Voor u ligt een sluitend begrotingsvoorstel voor het jaar 2023, de eerste programmabegroting van de nieuwe bestuursperiode 2022-2026. Een nieuwe bestuursperiode, waarvan de start werd gemarkeerd door het coalitieprogramma 'Ons thuis, Ons Beekdaelen'. In deze begroting vormen de ambities en uitvoeringsopdrachten uit dit coalitieprogramma de leidraad. We zijn erin geslaagd om de betreffende noodzakelijke en gewenste investeringen van een dekking te voorzien. Deze programmabegroting gaat over het aankomende begrotingsjaar 2023 en geeft eveneens een doorkijk op de jaren daarna.

Het zijn roerige tijden en dat maakt het opstellen van deze programmabegroting geen eenvoudige klus. De afgelopen jaren werden we geconfronteerd met een COVID-pandemie en moest er op alle fronten snel geschakeld worden. Deze pandemie bevindt zich weliswaar niet meer in diezelfde crisissfeer; het virus is er nog steeds. Tegelijkertijd hebben we te maken met een stikstofcrisis, asielcrisis en bevinden we ons inmiddels in een heuse energiecrisis. Er woedt een oorlog op het Europese continent en ondertussen worden de effecten van klimaatverandering steeds zichtbaarder.

De problemen van deze tijd zijn ook van invloed op onze samenleving in Beekdaelen. Ondanks dat we als gemeentelijke overheid de oplossing voor deze problemen niet allemaal en alleen in handen hebben is het wel onze verantwoordelijkheid om zo goed mogelijk met de situatie om te gaan. Door oog te hebben voor de problemen waar onze inwoners, instellingen en bedrijven mee te maken hebben. Om onze inwoners goed bij te kunnen blijven staan, moet het vizier niet alleen worden gericht op kortetermijnoplossingen, maar moeten we ons vooral focussen op de lange termijn. Dat zullen we met elkaar gaan doen, binnen de mogelijkheden en verantwoordelijkheden die we als gemeentelijke overheid hebben.

Ook de financiële context van dit moment is – meer nog dan in andere jaren – onzeker. De enorm gestegen energieprijzen en de alsmaar oplopende inflatie hebben een groot effect op de wereld om ons heen. Dit brengt onzekerheid met zich mee, want hoe ziet de toekomst eruit? En welke gevolgen hebben deze ontwikkelingen op de structurele financiële speelruimte voor onze gemeente? Het financiële perspectief na 2025 maakt het extra ingewikkeld voor gemeenten. Het kabinet heeft nu met de Miljoenennota besloten alsnog extra geld beschikbaar te stellen voor alleen het jaar 2026.

Dit probleem van financiële onzekerheid speelt ook voor veel van onze inwoners. Zo zijn er grote zorgen over de energierekening en de stijgende prijzen voor het levensonderhoud. Als gemeentelijke overheid nemen we onze verantwoordelijkheid door uitvoering te geven aan landelijke regelingen zoals het uitkeren van de energietoeslag voor minima en het tegengaan van energie-armoede. Daarbij gaan wij ook aan de slag met de ambities uit het coalitieprogramma om armoede in Beekdaelen te bestrijden en het versterken van de lichamelijke en psychische gezondheid van onze inwoners.

Op Prinsjesdag heeft het kabinet meer duidelijkheid gegeven. Niet alleen over de financiering van gemeenten in 2026, maar ook over het tegemoetkomen van inwoners die financieel in de knel komen. De invoering van een prijsplafond voor energie zal enige verlichting geven en ook de aankondiging dat de energietoeslag van €1.300 voor minima in 2023 wederom kan worden uitgekeerd is goed nieuws. Natuurlijk wel met de kanttekening dat niet alle onzekerheden daarmee zijn weggenomen.

Deze programmabegroting is tot stand gekomen op basis van de informatie zoals we die nu kennen – op basis van de meest recente informatie uit de september-circulaire 2022. Desondanks is er nog steeds sprake van een aanzienlijke onzekerheid, met name voor de periode 2026 en daarna. Het blijft zaak de ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen en indien nodig daar in de toekomst op te anticiperen.

De financiële onzekerheid is geen reden om stil te zitten en af te wachten. Er is in deze programmabegroting nadrukkelijk gekeken naar wat wel kan. De doorontwikkeling van Beekdaelen als jonge fusiegemeente naar de grootse plattelandsgemeente van Zuid-Limburg is zowel intern als extern ingezet, waarbij het zaak is deze doorontwikkeling vast te houden met oog voor alle opgaven die er liggen. Door onze unieke ligging in Zuid-Limburg en onze 360 graden oriëntatie zijn er kansen die benut kunnen worden en is het tijd om in deze nieuwe bestuursperiode en in het begrotingsjaar 2023 door te pakken en posities in te nemen. Dat is alleen mogelijk door een goed samenspel. Niet alleen tussen college, raad en ambtelijke organisatie, maar ook met de samenleving. Het vraagt om uithoudingsvermogen om het vol te houden. Het vraagt soms ook om een adempauze; om weer op kracht te komen en daarna door te pakken. Dit alles voor 'ons thuis, ons Beekdaelen'!

Beekdaelen, oktober 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Beekdaelen

2. Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari 2023

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen		2023 begroot
A. Sociale structuur		
Aantal inwoners		35.922
· 0 tot en met 18 jaar		5.699
· 19 tot en met 64 jaar		20.655
· 65 jaar en ouder		9.568
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden		419
· personen jonger dan 21 jaar		8
· personen van 21 tot en met 64 jaar		377
· personen van 65 jaar en ouder		8
· uitkeringsgerechtigden ingevolge de IOAW		22
IOAZ		4
Aantal tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening (in arbeidsjaren)		151,1
Aantal personen tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening		171
B. Fysieke structuur		
Oppervlakte land (hectare)		7.831
Oppervlakte binnenwater (hectare)		18
Aantal woonruimten		16.722
Lengte van de wegen (kilometers)		379
Openbaar groen (hectare)		99
C. Financiële structuur (x € 1.000)		
Uitgaven gewone dienst		100.970
Opbrengst belastingen en recht		18.964
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds		65.115
Boekwaarde investeringen		98.520
Vaste schuld		
· langlopende leningen		20.067
Reserves en voorzieningen:		
· algemene reserve		11.354
· reserves		59.135
· voorzieningen		15.928
D. Financiële structuur per inwoner		
Per inwoner:		
Uitgaven gewone dienst		2.811

Opbrengst belastingen en recht	528
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	1.813
Boekwaarde investeringen	2.743
Langlopende leningen	559
Algemene reserve	316
Bestemmingsreserves	1.646
Voorzieningen	443

3. Leeswijzer

Leeswijzer

De programmabegroting 2023 beschrijft de wijze waarop de programmadoelstellingen worden gerealiseerd. Daarbij wordt ook aangegeven wat voor activiteiten worden opgepakt en wanneer. In deze begroting is tevens aangegeven welke middelen voor welk bedrag worden ingezet.

In het Besluit Begroting verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de eisen opgenomen waaraan de Programmabegroting minimaal moet voldoen. In de verplichte paragrafen worden de ontwikkelingen weergegeven ten aanzien van een aantal zaken die een dwarsdoorsnede zijn van de programma 's.

Het coalitieprogramma 'OnsThuis, Ons Beekdaelen' 2022-2026 is het brondocument waarin de doelen en plannen voor de periode 2022-2026 zijn vastgelegd. Aan de hand dit document wordt de begroting opgesteld. Om de relatie te leggen, ontkomen wij er niet aan om teksten vanuit het coalitieprogramma op te nemen in de begroting 2023.

Bij de inleiding en 'Wat willen we bereiken' per programma is tekst vanuit het coalitieprogramma vermeld. In de 'Wat gaan we daarvoor doen' en 'Wat gaat het kosten' zijn de concrete actiepunten vanuit begroting 2023 vertaald.

De begroting is opgebouwd uit:

- Rapportage van kerngegevens
- Begrotingsresultaat en Vermogen
- Programma's
- Verplichte paragrafen
- Bijlagen:
 - Overzicht van baten en lasten
 - Specificatie algemene uitkering gemeentefonds
 - Toelichting op Verbonden Partijen
 - Overzicht van Incidentele baten en lasten
 - Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel
 - Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut
 - Staat van reserves en voorzieningen

Begrotingsresultaat en vermogen

1. Bijstelling lopende begroting

Inleiding

In het voorliggende hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze het begrotingsresultaat tot stand komt en welke zaken van invloed zijn op het vermogen van de gemeente.

Bijstelling lopende begroting

De kadernota 2023, die is vastgesteld in de raadsvergadering van 12 juli 2022 geeft een eerste inzicht in het verwachte verloop van het resultaat voor de jaren 2023-2026. Dat gepresenteerde resultaat vormt dan ook de basis voor het meerjarig perspectief van de begroting 2023. Deze paragraaf start met een tabel waarin als eerst het resultaat van de kadernota is opgenomen. Vervolgens worden de ontwikkelingen beschreven die zich na het opstellen van de Kadernota 2023 hebben voorgedaan. De mutaties worden puntsgewijs toegelicht.

Effect bijstelling lopende budgetten op het begrotingsresultaat (bedragen x € 1.000, + is positief en – is negatief voor het resultaat van de begroting)

Ontwikkeling begrotingsresultaat (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025	2026
Resultaat na 1e burap 2022 (startpunt begroting 2023)		-1.256,9	-1.258,8	-637,7	-414,7
1	Kadernota 2023	3.643,7	4.025,1	4.354,2	-5,6
Resultaat kadernota		2.386,8	2.766,3	3.716,5	-420,3
2	IBOR rehabilitaties	-45,0	-	-	-
3	Uitvoeringsprogramma mobiliteit	-58,1	-117,2	-145,8	-175,5
4	Jeugdzorg	-300,0	301,6	253,2	-449,9
5	Algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire)	1.122,3	963,0	518,9	1.436,6
6	Personele lasten	139,3	41,7	106,8	65,0
7	Energie	-1.912,9	-1.492,3	-656,6	-
8	Viaduct Nagelbeek	-	-19,3	-19,3	-19,3
9	Meervoudige aanpak vanuit taakvelden OOV, Sociaal en Ruimte	-100,0	-100,0	-75,0	-50,0
10	Huurcompensatie voormalig Nuth	-75,0	-	-	-
11	Onderwijshuisvesting	-500,0	-1.500,0	-1.572,5	-72,5
12	Maatregelen energiecrisis	-	-	-	-
	kosten maatregelen energiecrisis	-450,0	-	-	-
	inzet noodfonds energiecrisis	450,0	-	-	-
13	Doorontwikkeling maatschappelijke dienstverlening	-50,0	-	-	-
14	Legesopbrengsten	-132,8	25,0	20,5	17,1
15	Overige bijstellingen	18,7	118,2	74,1	-7,5
Resultaat na ontwikkelingen		493,3	986,9	2.220,8	323,6

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht dient het begrotingsresultaat gecorrigeerd te worden voor incidentele lasten en baten. Voor een specificatie van de incidentele lasten baten wordt verwezen naar de bijlage "Overzicht van incidentele baten en lasten".

Bedragen in duizenden euro's	2023	2024	2025	2026
Begrotingsresultaat	493,3	986,9	2.220,8	323,6
Correctie incidentele baten en lasten	412,1	1.338,8	1.557,5	-
Resultaat na correctie incidentele lasten en baten	905,4	2.325,7	3.778,3	323,6

Toelichting mutaties:

1. Kadernota 2023

Kortheidshalve wordt verwezen naar de kadernota 2023.

2. IBOR rehabilitaties

In de raadsvergadering van 1 februari jongstleden is bij het agendapunt IBOR-beleidsplan besloten Werken in de openbare ruimte in principe in te steken vanuit het motto "Integraal tenzij".

Om de komende jaren ook een goede (financiële) en transparante programmering te kunnen maken van de integrale beheerprojecten is het gewenst dat in de programmabegroting bij de kapitaalsgoederen een jaarlijks vervangingsinvesteringsvolume voor de diverse IBOR beheergroepen wordt opgenomen. Het nader onderzoek dat nodig is om voor de programmabegroting 2024 inzichtelijk te maken, zoals dit is verwoord in de kadernota, welk bedrag dient te worden opgevoerd voor de betreffende rehabilitaties op basis van de kwaliteitskaders uit het IBOR-beleidsplan en het opstellen van een eerste integrale meerjaren investerings programmering als verlengde hiervan, waarbij het GRP en het uitvoeringsprogramma Mobiliteit integraal deel van uit gaan maken zal 500 – 600 uur in beslag gaan nemen. Hiermee is in 2023 eenmalig een bedrag gemoeid van € 45.000.

3. Uitvoeringsprogramma mobiliteit

Het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023-2025 is gereed. Het programma is opgesplitst in een regionale aanpak met de Parkstad gemeenten en een lokale aanpak. Het Uitvoeringsprogramma is gebaseerd om uiteindelijk alle wegen af te waarderen naar 30 en 60km/u, een integrale aanpak in het kader van het IBOR beleid en de risico-gestuurde aanpak van het nieuwe rijksbeleid (SPV 2030) om de verkeersveiligheid te verbeteren. De volgende kleinschalige verkeersprojecten zijn in 2023 gepland:

- Onderzoek en maatregelen voor de verkeersstromen van de Slagboomsweg en omgeving;
- Afwaarderen Beijlkensweg 30km/u in Oirsbeek;
- Afwaarderen Wijnandsraderweg 30km/u in Hulsberg;
- Afsluiten wegen in het buitengebied;
- Verkeersborden inventariseren, effectueren, saneren en beheren;
- Vrachtverkeer centrum Hulsberg bezien;
- Onvoorziene zaken.

Verder zijn volgende integrale verkeersprojecten gepland voor de periode 2023-2025.

2023	Afwaarderen Mesweg naar 30 km/u
------	---------------------------------

2023	Fiets- en voetgangersvoorziening Kleverberg
2023	Afwaarderen Schoolstraat – Klimmenderweg naar 30km/u en 60 km/u
2023	Afwaarderen Beekerbaan naar 60 km/u
2023	Afwaarderen Torenstraat naar 30 km/u
2023	Afwaarderen Hagensweg – provinciale weg naar 60 km/u
2024	Afwaarderen Allee naar 60 km/u
2024	Aanleg fietspad Daelderweg
2024	Verkeersmaatregelen Laarderweg-Brommelen
2025	Afwaarderen Stationsstraat-Altaarstraat-Dorpstraat naar 30 km/u

De projecten Mesweg, Kleverberg, Schoolstraat-Klimmenderweg en Stationstraat-Altaarstraat-Dorpstraat zijn in de ontwerpfasen met bewoners of een afvaardiging van bewoners besproken. Zij zijn ook betrokken bij de totstandkoming van de oplossingen. Dit heeft geresulteerd in een goede samenwerking met inwoners en concrete plannen met draagvlak. Samen zorgen we ervoor dat onze straten, buurten en buitengebied veilig zijn en blijven. Dit doen we door met elkaar in gesprek te blijven over verkeersveiligheid en voortdurend op zoek te gaan naar duurzame oplossingen die bijdragen aan een leefbare en veilige woonomgeving.

Naast de samenwerking met Parkstad focussen wij ook op de verbindingen met de Westelijke Mijnstreek. In 2023 onderzoeken wij samen met de gemeente Sittard-Geleen en de Provincie de haalbaarheid van twee snelle fietsverbindingen.

4. Jeugdzorg

Binnen het domein Jeugdhulp zullen in het komende begrotingsjaar een aantal nieuwe ontwikkelingen van invloed zijn op het begrotingssaldo.

	Jeugdzorg (bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026
1.	Hervormingsagenda Jeugdzorg - Extra middelen				
	<i>Bijstelling Extra middelen Rijk voor jeugdzorg</i>	0	601,6	553,2	-149,9
	<i>Af: Besparing hervormingsagenda (budgettair neutraal)</i>		179,8 ⁻	899,1 ⁻	-899,1
		0	421,8	345,9⁻	1049,0⁻
2.	Hervormingsagenda Jeugdzorg - Besparing (zowel baten- als lastenkant)				
	<i>Besparing hervormingsagenda (budgettair neutraal)</i>	0	179,8	899,1	899,1
3.	Regionale ontwikkeling transformatieplan Jeugd				

	<i>Structurele doorwerking voordeel jeugd</i>	700,0	700,0	700,0	700,0
	<i>Verwachte meerkosten transformatieplan jeugd</i>	- 700,0	- 700,0	- 700,0	-700,0
		0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Taakstelling Jeugdhulp 2022				
	<i>Schrappen taakstelling voordeel transformatieplan</i>	- 300,0	- 300,0	- 300,0	- 300,0
	Bijstellingen Jeugdzorg	- 300,0	301,6	253,2	-449,9

1). Hervormingagenda Jeugdzorg – Extra middelen

Het Rijk en de VNG werken momenteel aan de Hervormingagenda Jeugdzorg, die naar verwachting in dit najaar wordt afgerond. Vanuit deze Hervormingsagenda worden incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds, in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van Commissie van Wijzen (CvW). Voor de jaarschijven 2022 en 2023 zijn deze additionele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds via de circulaire. Gemeenten mogen in de jaarschijven 2024 tot en met 2026 deze middelen additioneel meenemen in de meerjarenraming. Concreet gaat het landelijk om respectievelijk € 1.265 miljoen, € 758 miljoen en € 367 miljoen. Voor de gemeente Beekdaelen bedraagt deze extra bate € 2,4 miljoen (jaarschijf 2024), € 2,2 miljoen (jaarschijf 2025) en € 1,6 miljoen (jaarschijf 2026). Met deze aanvullende middelen was al rekening gehouden in de gemeentelijke begroting, die op dit punt wordt aangepast met de nieuwe bedragen vanuit de septembercirculaire 2022. Het effect van deze aanpassing op de gemeentelijke begroting bedraagt € 602.000 positief (jaarschijf 2024), € 553.000 positief (jaarschijf 2025) en € 150.000 negatief (jaarschijf 2026).

2). Hervormingsagenda Jeugdzorg - Besparing

Vanuit de Hervormingsagenda Jeugdzorg is eveneens een besparing op Jeugdzorg aangekondigd. De gedachte bij deze besparing is dat een aantal gemeentelijke taken weer worden uitgevoerd door het Rijk. Hierdoor ontvangen de gemeenten minder Rijksmiddelen, maar zullen zij ook minder kosten maken. Deze besparing is landelijk geraamd op € 100 miljoen in 2024 en op € 500 miljoen in 2025 en 2026. Voor de gemeente Beekdaelen

bedraagt deze besparing € 180.000 in 2024 en € 899.000 in 2025 en 2026. Deze besparing wordt zowel aan de batenkant (minder rijksmiddelen) als aan de lastenkant (minder kosten Jeugdzorg) van de meerjarenraming 2024-2026 verwerkt. Het effect op de gemeentelijke begroting is daarmee budgettair neutraal. Mocht blijken dat bovenstaande taken alsnog door de gemeenten worden verricht, dan zal de besparing (zowel baten als lasten) worden geschrapt.

3). Regionale ontwikkeling transformatieplan Jeugd

In regioverband zitten we middenin de aanbesteding van de verschillende segmenten van Jeugdzorg, als onderdeel van de transformatie Jeugdzorg 2023. Er worden nu basiscontracten gesloten per 1-1-2023 voor 1 jaar. Vanuit de basiscontracten worden er met een select aantal aanbieders langdurige ontwikkelcontracten afgesloten. Voor segment Wonen ligt een aanzienlijke opgave om te komen tot één integraal tarief bij perspectief 'Terug naar huis'. Voor segment ambulante moet een keuze gemaakt worden welke bekostigingssystematiek het meest passend is (output- of taakgericht). Een stijging van de eenheidsprijzen lijkt onontkoombaar, maar de invloed die dat zal hebben op de budgetten is ook afhankelijk van de effectiviteit van het ingezette (preventie)beleid en de getroffen beheersmaatregelen. Beekdaelen lijkt daarin mee te gaan met de landelijke tendens; een (lichte) terugloop van de aantallen jeugdigen met ondersteuningsbehoefte, maar gemiddeld genomen met complexere hulpvragen.

4). Taakstelling Jeugdhulp 2022

In 2022 is een besparing verwerkt in de gemeentelijke begroting voor de transformatie Jeugdzorg 2023. Uitgangspunt toen was dat de nieuwe bekostigingssystematiek goedkoper zou zijn. Echter, nu is gebleken dat de nieuwe financieringssysteem vooralsnog leidt tot een prijsstijging. Deze prijsstijging heeft een nadelig effect op de budgetten Jeugdzorg, waarvan de omvang momenteel nog niet is in te schatten. Naast de tariefstijging is ook sprake van een indexatie van 4,8% op de nieuwe vastgestelde tarieven. De eerder opgenomen besparing op de budgetten Jeugdzorg van € 300.000 wordt om die reden geschrapt.

5. Algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire)

De hogere algemene uitkering wordt met name veroorzaakt door:

Accres:

Het accres is hoger dan geraamd in de meicirculaire. Dit wordt veroorzaakt door:

- Wijzigingen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen
- Basis voor de grondslag waarover de indexatie berekend wordt voor het jaarlijks budget in het gemeentefonds.

Eenmalige rijksbijdrage:

Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem van 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet eenmalig 1 miljard extra beschikbaar in 2026. Via de algemene uitkering komt € 924 miljoen beschikbaar. Een bedrag van € 76 miljoen wordt toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds.

Voor de gemeente betekent dit een positieve bijstelling van € 1,5 miljoen in 2023 en € 1,8 miljoen in 2026.

6. Personele lasten

De gebudgetteerde salariskosten zijn te hoog geraamd. We willen een deel van dat voordeel inzetten voor formatie om de opgaven betreffende stikstof, volkshuisvesting en duurzaamheid voor gemeente Beekdaelen aan te pakken. Deze mutaties leiden uiteindelijk tot een structureel voordeel in het begrotingsresultaat.

7. Energie

De prijzen van stroom en gas hebben ook voor de gemeente Beekdaelen tot gevolg dat budgetten moeten worden bijgesteld. Ten behoeve van de prijsstijgingen ramen wij een bedrag van € 1,8 miljoen bij in het eerste jaar. Uiteindelijk gaan we er in deze begroting vanuit dat zich het niveau van de energieprijzen in het jaar 2026 weer bevindt op het niveau van voor de energiecrisis.

8. Viaduct Nagelbeek

Na de openstelling van de BPL en de onttrekking van de toe- en afrit van de A 76 ter hoogte van Schinnen is de verkeersbelasting op het oude deel van de Nieuwe Nutherweg, de Breinder en Nagelbeek aanzienlijk toegenomen.

Ter hoogte van het viaduct onder de A76 is sprake van (potentiële) verkeersonveiligheid met name voor fietsers als gevolg van verkeerstoename na de openstelling van de BPL en onttrekking van enkele toe- en afritten van en naar de A76. Er zijn wel minder kruisende verkeersbewegingen, maar er is wel sprake van een grotere concentratie van verkeersbewegingen aan de noord- en zuidzijde van het viaduct.

Naast de noodzaak om het gebied Hegge-Nagelbeek-(Nieuwe) Nutherweg vanwege de verkeersveiligheid en verkeerscapaciteit aan te pakken, is er in het gebied van oudsher sprake van wateroverlast. De extreme regenval in augustus 2014 was voor de voormalige gemeente Schinnen aanleiding om diverse maatregelen in het landelijk gebied ter hand te nemen; al dan niet in samenwerking met het Waterschap. Binnen het stroomgebied van de Breinderwaterloop zijn meerdere overlast beperkende maatregelen uitgevoerd en nog in voorbereiding.

Reeds lang wordt onderkend dat al deze maatregelen nog niet voldoende zijn om de overlast ter hoogte van het viaduct onder de A76 succesvol te beperken. Hier dienen nog aanvullende maatregelen getroffen worden, zoals:

- Een robuuste afvoerleiding naar de Breinderwaterloop
- Regenwaterbuffer tussen Breinder en spoorlijn (achter Kom en Zie)

Inzoomend op Hegge en Nagelbeek kunnen we stellen dat de problematiek die hier speelt in hoofdzaak drieërlei is (Verkeer, Water en Wegen) en integraal is opgepakt met een verbreding voor de verdere uitwerking naar Groen, Klimaatadaptatie en mogelijk recreatief medegebruik van de te realiseren buffer.

Met dit project willen we integraal de verkeersveiligheid voor de fietser en voetganger beter waarborgen en tevens de doorstroming op deze voor Schinnen belangrijke invalsweg maatgevend verbeteren en tevens de wateroverlast ter plaatse verder beperken, regenwater zoveel mogelijk afkoppelen en bijdragen aan de beperking van de wateroverlast aan de verder benedenstroom in het gemengd stelsel gelegen Oude Markt.

De kostenindicatie op basis van het voorlopig schetsontwerp waarop een technische optimalisatie is doorgevoerd voor de waterproblematiek sluit op een bedrag van € 1.475 (prijsspeil december 2020). Rekening houdende met de sterke inflatie en prijsstijgingen in de GWW-sector moet dit bedrag gecorrigeerd worden naar circa € 1,9 miljoen. De kostenstijging kan worden gedekt door inzet van het krediet ad € 4,0 miljoen dat de raad bij het vaststellen van de eerste burap 2022 beschikbaar heeft gesteld voor de prijsstijgingen. De beschikbare financiële middelen die reeds beschikbaar gesteld zijn voor het project door

de voormalige gemeente Schinnen, de toegezegde financiële bijdrage van de Provincie en nog aan de raad voor te leggen reallocatie van investeringskredieten binnen het stroomgebied van de Breinderwaterloop zijn daarnaast ontoereikend. Het resterende tekort bedraagt nog € 675.000. Bekeken dient te worden welk deel van de meerkosten betrekking heeft op rioleringen. Dat deel kan worden bekostigd door de rioolheffing.

9. Meervoudige aanpak vanuit taakvelden OOV, Sociaal en Ruimte

Het doel is om het sociaal-maatschappelijk functioneren te bevorderen met als gevolg een leefbare en (objectieve en subjectieve) veilige omgeving door:

- een bestuurlijke en geïntegreerde (meervoudige) aanpak van ondermijning;
- waaronder een wijk- en persoonsgerichte (duurzame) aanpak van sociaal-maatschappelijke problemen;
- in combinatie met het ontwikkelen en doorvoeren van gebiedsontwikkeling (perspectief).

10. Compensatie maatregelen 2023 t.a.v. huurcompensatie voormalig Nuth

In 2019 en 2020 is in het kader van de wet-arhi gewerkt aan geharmoniseerd subsidie- en accommodatiebeleid. vanaf 2021 is er een nieuwe subsidieregeling voor Beekdaelen van kracht. De insteek van deze regeling is gestoeld op enerzijds uniforme, eenvoudige en een gebruiksvriendelijke aanvraag en verwerking, en anderzijds om subsidies en accommodatiekosten te ontvlechten. In 2022 heeft er een evaluatie plaatsgevonden en zijn knelpunten aangepakt. Ook is er in 2021 en 2022 een overgangsregeling van toepassing. Zo zijn de subsidiestromen binnen de verschillende categorieën verenigingen gelijk getrokken maar is dat niet het geval van de tarieven die verenigingen betalen voor het gebruik van binnensport accommodaties. Ook zijn er nog huurkosten die voorheen gecompenseerd werden in de oude subsidieregelingen, maar die nu vanaf 2023 weg vallen en zijn er zwemverenigingen die door het wegvallen van huisvestingsvergoedingen geen bestaansrecht hebben zonder additionele subsidie / compensatie voor huurkosten.

Voor het begrotingsjaar 2023 wordt via een aantal eenmalige compensatiemaatregelen, een gelijk speelveld gecreëerd voor onze verenigingen in Beekdaelen, in opmaat naar definitieve oplossing voor 2024 en verder. Het betreft een incidenteel budget in 2023.

11. Onderwijshuisvesting

Om de onderwijshuisvesting te kunnen financieren wordt ten laste van de resultaatbestemming gedoteerd aan een daartoe te vormen bestemmingsreserve "onderwijshuisvesting". De ontwerpkosten, die bij de kredietvoting zijn aangegeven, worden gedekt door een aanwending van deze reserve.

12. Maatregelen energiecrisis

In deze begroting wordt de raad voorgesteld een noodfonds energiecrisis te vormen voor een bedrag van € 450.000. Die middelen komen uit het bedrag dat nog resteert op de reserve corona. Wij hebben maatregelen geïnventariseerd die de effecten van de energiecrisis voor burgers en voor verenigingen verzachten. Die inventarisatie treft u informatief aan als bijlage bij deze begroting.

13. Doorontwikkeling maatschappelijke dienstverlening

Vanuit de historie van de 3 voormalige gemeenten zijn in de gemeente Beekdaelen 3 partijen actief ten behoeve van de uitvoering van Maatschappelijke Dienstverlening, te weten CMWW, MIK&PIW Groep en Meander. Deze partijen hebben een samenwerking onder

de gezamenlijk naam, namelijk Grib (Groeien in Beekdaelen). Tot op heden is de samenwerking laagdrempelig.

Maatschappelijke Dienstverlening heeft een spilfunctie binnen het Sociaal Domein met het oog op preventie, versterken van eigen kracht en het inzetten van lichtere zorg vanuit een voorliggende voorziening. Derhalve hebben wij nadrukkelijk de behoefte om op dit gebied meer de regie te nemen en kaders te stellen dan zoals thans het geval is.

De beoogde doorontwikkeling, samen met de vernieuwde Toegang Sociaal Domein en de evaluatie van de pilot dorpscoördinator, zijn essentiële bouwstenen om in te kunnen zetten op integraal en preventief werken en een stevig fundament binnen ons Sociaal Domein vanaf 2024.

Om dit te kunnen bewerkstelligen is een éénmalig een doorontwikkelingsbudget noodzakelijk van € 50.000.

14. Legesopbrengsten

Er is gekeken naar het realiteitsgehalte van de opbrengst leges. Op basis hiervan wordt de opbrengst naar beneden bijgesteld met afgerond € 94.000.

15. Overige bijstellingen

De overige bijstellingen hebben met name betrekking op bijstelling van kapitaallasten en doorbelaste rente.

2. Kredietvotingen

Overzicht kredietvotingen

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de kredietvotingen die in deze begroting zijn opgenomen. Om herhalingen te voorkomen is er in deze begroting voor gekozen om beleidsontwikkelingen die al zijn vermeld in de kadernota wel opnieuw te benoemen maar niet opnieuw toe te lichten. Daar waar, ten opzichte van de kadernota, bedragen zijn gewijzigd of beleidsontwikkelingen zijn toegevoegd worden die uiteraard wel toegelicht. In de tabel is vermeld in welke paragraaf het betreffende project is vermeld.

Nr.	Omschrijving	Euro's	Dekking
Beleidsontwikkelingen kadernota 2023			
1	Onderzoek IBOR-rehabilitaties	45.000	begrotingsresultaat
2	Viaduct Nagelbeek	675.000	begrotingsresultaat
Beleidsontwikkelingen coalitieprogramma			
3	Continueren van bestaande vormen van burgerparticipatie en opstart aantal pilots	100.000	geclaimde reserve
4	Ontwikkelen gebiedsgericht werken	100.000	geclaimde reserve
5	Vernieuwen communicatiestijl	50.000	geclaimde reserve
6	Opstellen eigen lokale economische visie	50.000	geclaimde reserve
7	Continueren huidig beleid inzake het aanpakken van de Awacs-problematiek	20.000	geclaimde reserve
8	Woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energicoaches en andere middelen	200.000	geclaimde reserve
Overige ontwikkelingen			
9	Invoering rechtmatigheidsverantwoording	35.000	begrotingsresultaat
10	Ontwerpkosten school middengebied Beekdaelen	150.000	reserve onderwijshuisvesting
11	Doorontwikkeling Maatschappelijke dienstverlening	50.000	begrotingsresultaat
12	Maatregelen energiecrisis	450.000	noodfonds energiecrisis
13	Levensduur verlengend onderhoud 2023	1.200.000	reeds dekking in begroting
Totaal kredieten		3.125.000	
	t.l.v. reserves	1.120.000	
	t.l.v. begrotingsresultaat	805.000	
	reeds dekking in begroting	1.200.000	

Toelichting kredietvotingen

1. Onderzoek IBOR-rehabilitaties

In de raadsvergadering van 1 februari jongstleden is bij het agendapunt IBOR-beleidsplan besloten Werken in de openbare ruimte in principe in te steken vanuit het motto "Integraal tenzij".

Om de komende jaren ook een goede (financiële) en transparante programmering te kunnen maken van de integrale beheerprojecten is het gewenst dat in de programmabegroting bij

de kapitaalsgoederen een jaarlijks vervangingsinvesteringsvolume voor de diverse IBOR beheergroepen wordt opgenomen. Het nader onderzoek dat nodig is om voor de programmabegroting 2024 inzichtelijk te maken, zoals dit is verwoord in de kadernota, welk bedrag dient te worden opgevoerd voor de betreffende rehabilitaties op basis van de kwaliteitskaders uit het IBOR-beleidsplan en het opstellen van een eerste integrale meerjaren investerings programmering als verlengde hiervan, waarbij het GRP en het uitvoeringsprogramma Mobiliteit integraal deel van uit gaan maken zal 500 – 600 uur in beslag gaan nemen. Hiermee is in 2023 eenmalig een bedrag gemoeid van € 45.000.

2. Viaduct Nagelbeek

Na de openstelling van de BPL en de onttrekking van de toe- en afrit van de A 76 ter hoogte van Schinnen is de verkeersbelasting op het oude deel van de Nieuwe Nutherweg, de Breinder en Nagelbeek aanzienlijk toegenomen.

Ter hoogte van het viaduct onder de A76 is sprake van (potentiële) verkeersonveiligheid met name voor fietsers als gevolg van verkeerstoename na de openstelling van de BPL en onttrekking van enkele toe- en afritten van en naar de A76. Er zijn wel minder kruisende verkeersbewegingen, maar er is wel sprake van een grotere concentratie van verkeersbewegingen aan de noord- en zuidzijde van het viaduct.

Naast de noodzaak om het gebied Hegge-Nagelbeek-(Nieuwe) Nutherweg vanwege de verkeersveiligheid en verkeerscapaciteit aan te pakken, is er in het gebied van oudsher sprake van wateroverlast. De extreme regenval in augustus 2014 was voor de voormalige gemeente Schinnen aanleiding om diverse maatregelen in het landelijk gebied ter hand te nemen; al dan niet in samenwerking met het Waterschap. Binnen het stroomgebied van de Breinderwaterloop zijn meerdere overlast beperkende maatregelen uitgevoerd en nog in voorbereiding.

Reeds lang wordt onderkend dat al deze maatregelen nog niet voldoende zijn om de overlast ter hoogte van het viaduct onder de A76 succesvol te beperken. Hier dienen nog aanvullende maatregelen getroffen worden, zoals:

- Een robuuste afvoerleiding naar de Breinderwaterloop
- Regenwaterbuffer tussen Breinder en spoorlijn (achter Kom en Zie)

Inzoomend op Hegge en Nagelbeek kunnen we stellen dat de problematiek die hier speelt in hoofdzaak drieërlei is (Verkeer, Water en Wegen) en integraal is opgepakt met een verbreding voor de verdere uitwerking naar Groen, Klimaatadaptatie en mogelijk recreatief medegebruik van de te realiseren buffer.

Met dit project willen we integraal de verkeersveiligheid voor de fietser en voetganger beter waarborgen en tevens de doorstroming op deze voor Schinnen belangrijke invalsweg maatgevend verbeteren en tevens de wateroverlast ter plaatse verder beperken, regenwater zoveel mogelijk afkoppelen en bijdragen aan de beperking van de wateroverlast aan de verder benedenstroom in het gemengd stelsel gelegen Oude Markt.

De kostenindicatie op basis van het voorlopig schetsontwerp waarop een technische optimalisatie is doorgevoerd voor de waterproblematiek sluit op een bedrag van € 1.475 (prijsspeil december 2020). Rekening houdende met de sterke inflatie en prijsstijgingen in de GWW-sector moet dit bedrag gecorrigeerd worden naar circa € 1,9 miljoen. De kostenstijging kan worden gedekt door inzet van het krediet ad € 4 miljoen dat de raad bij het vaststellen van de eerste burap 2022 beschikbaar heeft gesteld voor de prijsstijgingen.

De beschikbare financiële middelen die reeds beschikbaar gesteld zijn voor het project door de voormalige gemeente Schinnen, de toegezegde financiële bijdrage van de Provincie en nog aan de raad voor te leggen reallocatie van investeringskredieten binnen het

stroomgebied van de Breinderwaterloop zijn daarnaast ontoereikend. Het resterende tekort bedraagt nog € 675.000. Bekeken dient te worden welk deel van de meerkosten betrekking heeft op rioleringen. Dat deel kan worden bekostigd door de rioolheffing.

3. Continueren van bestaande vormen van burgerparticipatie en opstart aantal pilots

In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel, waarbij burgers zelf initiatieven op het vlak van actieve burgerinitiatieven en innoverende duurzaamheidsprojecten kunnen subsidiëren. Wij stellen wij voor om hiervoor € 100.000 beschikbaar te stellen. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

4. Ontwikkelen gebiedsgericht werken

Wij willen de komende jaren de vitaliteit van onze kernen onderzoeken en samen met de burgers bekijken welke langetermijnstrategie gevolgd dient te worden. Wij willen een traject opstarten om dorpsplannen op te stellen, waarin aangegeven wordt waar behoefte aan is (mede data gedreven) en welke prioriteiten gesteld moeten worden. Hiervoor wordt een werkbudget van € 100.000 ter beschikking gesteld. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

5. Vernieuwen communicatiestijl

De komende twee jaar gaan wij aan de slag met het vernieuwen van onze communicatie. Hiervoor stellen wij een plan van aanpak op waarbij de huidige wijzen van communiceren kritisch bekeken worden en niet meer als vanzelfsprekend worden beschouwd. Daarna onderzoeken wij welke nieuwe communicatiewijzen ingezet kunnen worden en passen bij Beekdaelen. Dit leidt tot een nieuw en toekomstbestendig communicatiebeleid. Hiervoor maken wij gebruik van een eenmalig budget van € 50.000. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

6. Opstellen eigen lokale economische visie

In samenspraak met de ondernemers in Beekdaelen gaan wij een eigen lokale economische visie opstellen, waarin we zelfbewuste keuzes maken over welke soort bedrijvigheid in welk gebied gewenst is (bv de bedrijventerreinen). Voor het maken van een economische analyse stellen wij € 50.000 ter beschikking. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

7. Continueren huidig beleid inzake het aanpakken van de Awacs-problematiek

Wij willen het huidige beleid van de gemeente Beekdaelen inzake het aanpakken van de AWACS-problematiek continueren. In dit verband moet bij het rijk blijvend aangedrongen worden op reductie van uitstoot en geluidsoverlast en op een spoedige afhandeling van het leefbaarheidsfonds. Daarnaast willen we invloed uitoefenen op het rijk om stevige grenzen te stellen aan nieuwe toestellen en systemen die in de toekomst kunnen worden ingezet. Hiervoor wordt € 20.000 beschikbaar gesteld via een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

8. Woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energicoaches en andere middelen

Wij willen inzetten op minder energiegebruik in Beekdaelen. We gaan de woonwijzerwinkel en het belang van isolatie breed onder de aandacht te brengen en meer in te zetten op energicoaches. We stellen hiervoor € 200.000 ter beschikking. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

9. Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf verslagjaar 2023 moeten gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee leggen zij verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Bijvoorbeeld over naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese aanbestedingen of van regels met betrekking tot lasten waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting. voor de invoering willen we een krediet beschikbaar stellen van € 35.000.

10. Ontwerpkosten school middengebied Beekdaelen

Met schoolbesturen wordt gesproken over het samenvoegen van een aantal schoolgebouwen in Bingelrade, Jabeek, Merkelbeek en Doenrade tot één pand op één locatie. Naar aanleiding van deze gesprekken wordt vervolgens samen met een architect een ontwerp gemaakt voor het nieuwe schoolgebouw. In 2023 worden deze ontwerpkosten geschat op € 150.000. Op z'n vroegst wordt gestart met de bouw van het nieuwe schoolgebouw medio 2024 (in het ergste geval wordt pas met de bouw gestart in 2025). Om de bouw van de nieuwe school (deels) te kunnen financieren wordt in de jaarschijven 2023 en 2024 een bedrag ten laste van de resultaatbestemming gedoteerd aan een daartoe te vormen bestemmingsreserve "onderwijshuisvesting". De ontwerpkosten worden gedekt door een aanwending van deze reserve.

11. Doorontwikkeling Maatschappelijke dienstverlening

Vanuit de historie van de 3 voormalige gemeenten zijn in de gemeente Beekdaelen 3 partijen actief ten behoeve van de uitvoering van Maatschappelijke Dienstverlening, te weten CMWW, MIK&PIW Groep en Meander. Deze partijen hebben een samenwerking onder de gezamenlijk naam, namelijk Grib (Groeien in Beekdaelen). Tot op heden is de samenwerking laagdrempelig.

Maatschappelijke Dienstverlening heeft een spilfunctie binnen het Sociaal Domein met het oog op preventie, versterken van eigen kracht en het inzetten van lichtere zorg vanuit een voorliggende voorziening. Derhalve hebben wij nadrukkelijk de behoefte om op dit gebied meer de regie te nemen en kaders te stellen dan zoals thans het geval is. De beoogde doorontwikkeling, samen met de vernieuwde Toegang Sociaal Domein en de evaluatie van de pilot dorpscoördinator, zijn essentiële bouwstenen om in te kunnen zetten op integraal en preventief werken en een stevig fundament binnen ons Sociaal Domein vanaf 2024.

Om dit te kunnen bewerkstelligen is een éénmalig een doorontwikkelingsbudget noodzakelijk van € 50.000.

12. Maatregelen energiecrisis

In deze begroting wordt de raad voorgesteld een noodfonds energiecrisis te vormen voor een bedrag van € 450.000. Die middelen komen uit het bedrag dat nog resteert op de reserve corona. De gemeente is druk doende maatregelen te inventariseren die de effecten van de energiecrisis voor burgers en voor verenigingen verzachten. De kosten van die maatregelen kunnen uit het noodfonds kunnen worden bekostigd

13. Levensduur verlengend onderhoud wegen

Zoals in het integraal beleidsplan openbare ruimte aangegeven wordt een deel van het groot onderhoud geactiveerd aangezien dat onderhoud tot gevolg heeft dat de levensduur van de wegen worden verlengd. Voor het jaar 2023 gaat het om een bedrag van 1,2 miljoen euro. De kapitaallasten die dit tot gevolg heeft zijn al verwerkt in de begroting 2023.

3. Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de reserves en voorzieningen van de gemeente Beekdaelen voor het begrotingsjaar 2023. Voor een meerjarig overzicht wordt verwezen naar de bijlage 'staat van reserves en voorzieningen'.

Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente bestaat uit een algemeen deel, de reserve herindeling en de reserve nog te bestemmen. De algemene reserves worden nu toegelicht.

- *Algemeen deel*
De algemene reserve is een reserve waaraan de raad geen bestemming heeft gegeven. Het is vrij besteedbaar vermogen van de gemeente met dien verstande dat het als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers heeft.
- *Reserve herindeling*
Deze reserve wordt aangewend om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de herindeling (fusiebudget).
- *Reserve nog te bestemmen*
Deze reserve kent weliswaar een bufferfunctie maar hoeft bij een toereikende algemene reserve niet als zodanig te functioneren. De reserve is daarom vrij besteedbaar.

Algemene reserve (bedragen * € 1.000)	2023			
	begin	bij	af	eind
Algemene reserve	3.503,5	393,2	-	3.896,7
Reserve herindeling	35,5	-	20,7	14,8
Reserve nog te bestemmen	7.815,3	47,2	976,1	6.886,4
Totaal algemene reserve	11.354,4	440,3	996,8	10.797,9

Toelichting belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen:

Toevoegingen:

De algemene reserve wordt verhoogd met € 393.000 ten laste van de reserve nog te bestemmen om het weerstandsvermogen te verhogen. Deze verhoging is gebaseerd op het geactualiseerde risicoprofiel zoals weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Op 8 oktober 2019 is het raadsvoorstel verduurzamen gemeentelijke gebouwen aangenomen. De toevoeging aan de reserve nog te bestemmen komt voort uit dit raadsvoorstel en betreft enerzijds lagere energielasten als gevolg van verduurzamen van gemeentelijke panden en anderzijds de terugbetaling van verstrekte duurzaamheidsleningen.

Onttrekkingen:

De onttrekking aan de reserve herindeling ad € 21.000 betreft de compensatie van de lagere huurinkomsten voor sportaccommodaties. Voor 2024 vindt er nog een compensatie plaats van € 15.000. Hierna is het fusiebudget volledig aangewend.

De reserve nog te bestemmen neemt af met € 976.000. Een bedrag van € 393.000 wordt overgeheveld naar de algemene reserve ter verhoging van het weerstandsvermogen. Daarnaast wordt € 583.000 toegevoegd aan de geclaimde reserve ter dekking van kredieten die in deze begroting worden gevoteerd. Dit betreft € 520.000 vanuit het overzicht kredietvoteringen en € 63.000 voor de implementatie aanbesteding hosting applicaties BsGW.

Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2023 € 59,1 miljoen:

Bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000)	2023			
	begin	bij	af	eind
Bruteringsreserve	48.621,9	-	2.558,3	46.063,6
Reserve masterplan Schinveld	-	-	-	-
Reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren	2.409,2	-	218,7	2.190,4
Reserve organisatieontwikkeling	696,4	-	-	696,4
Reserves in afwachting van harmonisatie van beleid	1.565,1	-	-	1.565,1
Nog in te zetten reserves mjb 2019 -2022	502,5	-	-	502,5
Reserve landschapsfonds	315,7	-	-	315,7
Reserve noodfonds corona	450,0	-	450,0	-
Geclaimde reserve	4.158,9	583,0	801,3	3.940,6
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	372,7	-	15,0	357,7
Reserve partitiepatisbedrijf Vidar	42,4	-	-	42,4
Reserve onderwijshuisvesting	-	500,0	150,0	350,0
Reserve noodfonds energiecrisis	-	450,0	450,0	-
Totaal bestemmingsreserves	59.134,9	1.533,0	4.643,3	56.024,5

Gedurende 2023 nemen de bestemmingsreserves per saldo af met € 3,1 miljoen. De geraamde aanwendungen zijn groter dan de geraamde toevoegingen. De belangrijkste toevoegingen en aanwendungen worden hieronder toegelicht.

Toevoegingen

De geclaimde reserve wordt met € 583.000 verhoogd ten laste van de reserve nog te bestemmen ter dekking van kredieten.

In deze begroting worden twee nieuwe reserves gevormd

Aan de reserve onderwijshuisvesting wordt in 2023 € 500.000 toegevoegd. Door middel van deze reserve wordt gespaard voor het bekostigen van onderwijshuisvesting voor het middengebied Beekdaelen.

Aan de reserve noodfonds energiecrisis wordt € 450.000 toegevoegd ten laste van de reserve noodfonds corona ter dekking van de uitgaven die voorkomen uit de maatregelen energie.

Onttrekkingen

Om kapitaallasten te dekken wordt de bruteringsreserve voor € 2,5 miljoen aangewend.

De reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren wordt voor € 219.000 aangewend ter compensatie voor de gemiste renteopbrengsten wegens de afkoop van de belegging AGP in 2019.

Vanuit de reserve noodfonds corona wordt € 450.000 toegevoegd aan de reserve noodfonds energiecrisis ter dekking van de uitgaven maatregelen energie.

De geclaimde reserve wordt voor € 801.000 aangewend ter dekking van uitgaven die verband houden met diverse kredietvotingen.

De reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen wordt voor € 15.000 aangewend ter dekking van de tijdelijke huisvesting. Voor het bekostigen van de ontwerpkosten voor de onderwijshuisvesting middengebied Beekdaelen wordt de reserve onderwijshuisvesting voor € 150.000 aangewend. Ter dekking van de uitgaven voor de maatregelen energiecrisis wordt de reserve noodfonds energiecrisis voor € 450.000 aangewend.

Voorzieningen

Onderstaand treft u een overzicht aan van de voorzieningen.

Voorzieningen (bedragen * € 1.000)	2023			
	begin	bij	af	eind
Voorziening pensioenen wethouders	1.507,7	-	-	1.507,7
Voorziening openbare verlichting	309,9	195,0	-	504,9
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.139,0	601,3	733,2	2.007,1
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	9,7	190,3	200,0	-
Voorziening riolen	5.963,4	-	431,1	5.532,3
Voorziening wegen	5.010,4	1.816,2	1.471,8	5.354,9
Voorziening civiele kunstwerken	118,8	6,0	6,0	118,8
Voorziening asbestsanering	78,9	-	-	78,9
Voorziening oninbare debiteuren	790,2	84,9	-	875,0
Totaal voorzieningen	15.928,0	2.893,7	2.842,1	15.979,6

Toelichting belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen:

Toevoegingen

Aan diverse voorzieningen worden bedragen toegevoegd die, op grond van onderhoudsplannen, de komende jaren nodig zijn om onderhoud te kunnen plegen aan kapitaalgoederen. Het gaat om de voorziening openbare verlichting, de voorzieningen

onderhoud gebouwen, de voorziening wegen en de voorziening civiele kunstwerken. Voor oninbaarheid van belastingdebiteuren wordt € 85.000 toegevoegd.

Onttrekkingen

Voor onderhoud gebouwen, wegen en civiele kunstwerken wordt respectievelijk € 933.000, € 1,5 miljoen en € 6.000 aangewend. De aanwendungen stroken met de onderhoudsplannen die voor de kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Het saldo op de exploitatiebudgetten voor riolering wordt geëgaliseerd door de voorziening riolen voor een bedrag van € 431.000 aan te wenden.

4. Begroting in één oogopslag

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)												
Dienstjaar	2023			2024			2025			2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
A: Lasten en baten												
Inwoners, bestuur en veiligheid	393	-	-	691	-	-	690	-	-	687	-	-
		15.388	14.995		15.268	14.576		14.922	14.231		14.761	14.074
Sociale leefomgeving	8.762	-	-	8.468	-	-	8.468	-	-	8.468	-	-
		53.613	44.851		52.183	43.715		50.564	42.096		50.106	41.638
Fysieke leefomgeving	12.120	-	-	12.121	-	-	12.073	-	-	12.153	-	-
		23.405	11.285		22.518	10.397		22.045	9.971		21.686	9.533
Bestuurlijke samenwerking en financiën	73.765	-5.815	67.950	73.974	-5.597	68.378	73.168	-5.620	67.548	68.728	-5.598	63.130
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	95.040	98.220	3.181	95.255	95.566	-311	94.400	93.150	1.250	90.035	92.151	2.116
B: Mutaties reserves:												
Inwoners, bestuur en veiligheid	307	-53	253	197	-3	194	197	-3	194	197	-3	194
Sociale leefomgeving	2.188	-716	1.473	1.529	-1.516	13	1.432	-1.516	-84	1.425	-16	1.409
Fysieke leefomgeving	2.646	-1.074	1.572	1.655	-804	850	1.646	-804	842	1.639	-804	835
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.283	-906	377	240	-	240	19	-	19	1	-	1
Resultaatbestemming	6.423	-2.749	3.674	3.621	-	2.323	3.294	-	971	3.263	-823	2.439
C: Saldo (A+B)												
Inwoners, bestuur en veiligheid	699	-	-	888	-	-	887	-	-	884	-	-
		15.441	14.742		15.271	14.383		14.925	14.038		14.764	13.880
Sociale leefomgeving	10.950	-	-	9.997	-	-	9.900	-	-	9.893	-	-
		54.329	43.379		53.699	43.702		52.079	42.179		50.122	40.229
Fysieke leefomgeving	14.766	-	-	13.776	-	-	13.720	-	-	13.792	-	-
		24.479	9.714		23.322	9.547		22.849	9.129		22.490	8.698
Bestuurlijke samenwerking en financiën	75.048	-6.721	68.327	74.215	-5.597	68.618	73.187	-5.620	67.567	68.729	-5.598	63.131
Geraamde resultaat	101.463	100.970	493	98.876	97.889	987	97.694	95.473	2.221	93.298	92.974	324

5. Begroting per taakveld

Overzicht per taakveld

Uitgaven per taakveld (in duizenden euro's)		2023	2024	2025	2026
0.1	Bestuur	-2.303	-2.212	-2.170	-2.129
0.2	Burgerzaken	-863	-1.002	-1.007	-1.007
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-258	-224	-152	-98
0.4	Overhead	-12.014	-11.738	-11.456	-11.242
0.5	Treasury	-141	-68	-8	38
0.61	OZB woningen	-336	-273	-273	-273
0.62	OZB niet-woningen	-64	-64	-64	-64
0.8	Overige baten en lasten	-2.077	-2.113	-2.192	-2.296
0.9	Vennootschapsbelasting	-10	-10	-10	-10
0.10	Mutaties reserves	-2.749	-2.323	-2.323	-823
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.599	-2.590	-2.572	-2.558
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.265	-1.253	-1.227	-1.201
2.1	Verkeer en vervoer	-5.361	-5.212	-4.969	-4.776
3.1	Economische ontwikkeling	-439	-382	-367	-357
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-36	-36	-36
3.4	Economische promotie	-300	-300	-300	-300
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.015	-844	-769	-755
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.825	-1.735	-1.735	-1.735
5.1	Sportbeleid en activering	-852	-777	-777	-777
5.2	Sportaccommodaties	-3.020	-2.696	-2.491	-2.408
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-306	-306	-306	-306
5.4	Musea	-36	-36	-36	-36
5.5	Cultureel erfgoed	-25	-25	-25	-25
5.6	Media	-838	-838	-838	-838
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.567	-2.505	-2.430	-2.367
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.494	-5.160	-5.056	-4.997
6.3	Inkomensregelingen	-9.193	-9.193	-9.193	-9.193
6.4	Begeleide participatie	-5.437	-5.199	-4.671	-4.354
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.224	-1.220	-1.215	-1.215
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.017	-1.017	-1.017	-1.017
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	-8.552	-8.552	-8.552	-8.552
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-12.194	-12.015	-11.296	-11.296
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-516	-516	-516	-516
6.82a	Jeugdbescherming	-164	-164	-164	-164
7.1	Volksgezondheid	-1.905	-1.890	-1.906	-1.921
7.2	Riolering	-4.343	-4.348	-4.309	-4.393
7.3	Afval	-4.077	-4.071	-4.067	-4.064
7.4	Milieubeheer	-1.009	-1.022	-1.022	-1.018
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-180	-179	-177	-176
8.1	Ruimte en leefomgeving	-617	-617	-617	-617
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-301	-301	-301	-301
8.3	Wonen en bouwen	-3.447	-2.863	-2.859	-2.800
Totale uitgaven		-100.970	-97.889	-95.473	-92.974

Inkomsten per taakveld (in duizenden euro's)		2023	2024	2025	2026
0.2	Burgerzaken	288	586	585	582
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	79	79	79	79
0.4	Overhead	49	49	49	49

0.5	Treasury	848	848	848	848
0.61	OZB woningen	6.011	6.011	6.011	6.011
0.62	OZB niet-woningen	1.762	1.762	1.762	1.762
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	65.115	65.324	64.518	60.078
0.8	Overige baten en lasten	29	29	29	29
0.10	Mutaties reserves	6.423	3.621	3.294	3.263
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	56	56	56	56
2.1	Verkeer en vervoer	105	105	105	105
3.1	Economische ontwikkeling	89	89	89	89
3.4	Economische promotie	150	150	150	150
4.2	Onderwijshuisvesting	123	123	123	123
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	642	552	552	552
5.2	Sportaccommodaties	420	235	235	235
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	30	30	30	30
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	386	386	386	386
6.3	Inkomensregelingen	6.776	6.776	6.776	6.776
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	14	14	14	14
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	300	300	300	300
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	82	82	82	82
7.1	Volksgezondheid	20	-	-	-
7.2	Riolering	5.791	5.800	5.754	5.834
7.3	Afval	4.935	4.930	4.930	4.930
7.4	Milieubeheer	9	9	9	9
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	119	119	119	119
8.1	Ruimte en leefomgeving	12	12	12	12
8.3	Wonen en bouwen	801	798	796	796
Totale inkomsten		101.463	98.876	97.694	93.298
Saldo van baten en lasten		493	987	2.221	324

Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid

Anders besturen

Wij willen komen tot een verdere hervorming van de manier waarop Beekdaelen bestuurd wordt. Om tot de beste plannen te komen, willen we een bestuurscultuur die gebaseerd is op collegiaal bestuur, op samenwerken en samen leren, en zeker ook om dit samen met onze inwoners te doen. We staan ten dienste van onze inwoners, ondernemers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Het college is toegankelijk, zichtbaar en geïnformeerd. We communiceren helder en transparant over wat wel en niet kan, zodat iedereen weet wat er verwacht kan worden. We werken met elkaar samen op basis van gelijkwaardigheid en we investeren in elkaar. We nemen elkaar serieus en luisteren goed naar elkaar en denken met de ander mee. We houden vast wat goed gaat en staan open voor vernieuwing; met respect voor elkaars verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Burgerparticipatie

Het is wenselijk om bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium bij beleidsvorming te betrekken en om het draagvlak voor beleid te vergroten en de kennis in de samenleving te benutten. Dat begint met duidelijke communicatie en informatievoorziening over wat er speelt. Hierbij hoort ook het actief benaderen van onze inwoners met een luisterende houding en terugkoppeling over wat er is gebeurd met de ingewonnen informatie bij het formuleren van het definitieve beleid.

In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel. Daarnaast willen wij de komende jaren de vitaliteit van onze kernen onderzoeken en samen met de burgers bekijken welke langetermijnstrategie gevolgd dient te worden. Wij willen een traject opstarten om dorpsplannen op te stellen, waarin aangegeven wordt waar behoefte aan is (mede data gedreven) en welke prioriteiten gesteld moeten worden. Als de evaluatie van de pilot dorpscoördinator (eind 2022) positief uitvalt, wordt gekeken naar continuering en mogelijk uitbreiding over andere kernen. Dit in het perspectief van gebiedsgericht werken, waarin samenwerking gezocht wordt met jeugd- en jongerenwerkers, boa's en straatcoaches. Aan de basis van deze gerichtheid op de kernen staat de nog interactief te ontwikkelen 'Strategische visie Beekdaelen, 2023-2032'.

Door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie en de implementatie van de Omgevingswet, verandert er veel in het dagelijkse leven van inwoners. Dit leidt tot een grotere behoefte bij inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. De gemeente staat open voor initiatieven uit de samenleving. Om de spelregels vast te leggen maakt de gemeente samen met belanghebbenden een participatieverordening.

Dienstverlening en communicatie

Onze dienstverlening wordt verder ingericht zodanig dat alle inwoners en bezoekers eenvoudig hun weg kunnen vinden, zowel digitaal, telefonisch als via persoonlijk contact. Daar waar op een innovatieve manier diensten aangeboden kunnen worden, wordt dit opgepakt.

De huidige drie gemeentehuizen, waarvan twee actief in gebruik, zijn niet duurzaam in gebruik en kennen hoge exploitatiekosten. Huisvesting van het ambtelijk apparaat en het bestuur op één locatie is essentieel. In deze raadsperiode vindt de (ver)bouw van een nieuw duurzaam gemeentehuis in Beekdaelen plaats. Een belangrijke afweging in deze keuze zijn de jaarlijkse exploitatiekosten. Mede op basis van de uitkomsten van de lopende enquête zullen de locaties van burgerservicebalies en infopunten nader bepaald worden.

Beekdaelen wil onmiskenbaar een klantgerichte gemeente zijn die relatief groot is (qua oppervlakte), maar toch vertrouwd en nabij voelt. Burgerbetrokkenheid begint bij een goede communicatie. Dat betekent continu in verbinding staan met inwoners, ondernemers, organisaties en partners. We zetten derhalve in op een vernieuwde communicatie met daarin opgenomen de volgende onderdelen:

- De basis moet op orde zijn. Zaken als een dienstbare instelling, goede dienstverlening, leesbare teksten, snel en duidelijk reageren op vragen en verzoeken moeten goed georganiseerd zijn. Er moeten duidelijke indicatoren (serviceniveaus) worden opgesteld waaraan de dienstverlening moet beantwoorden, zoals terugbel- en afhandeltermijnen.
- Wij vinden het belangrijk dat bestuurders en volksvertegenwoordigers zichtbaar en benaderbaar zijn voor de inwoners. Bij langlopende trajecten wordt tussentijds informatie gegeven aan de inwoners, waarbij de informatiebehoefte van de inwoners centraal staat. Op die manier weten de inwoners welke plannen op welk tijdstip in welke wijk ten uitvoer worden gebracht (planningswijzer).
- Bij aanvragen staat de houding 'ja, tenzij' centraal.

Strategische personeelsplanning

Ons handelen heeft impact op het leven van mensen. Er is behoefte aan een consistent gemeentelijk beleid, dat structurele problemen aanpakt en vertrouwen van bedrijven en burgers behoudt. We zien dat individualisering juist meer eisen stelt aan goede publieke voorzieningen, inlevend ambtelijk vakmanschap en het besef dat geprivatiseerde voorzieningen dat niet vanzelf oppakken. De interne organisatie staat met betrekking tot de inwoners voor basisnormen als rechtvaardig, betrouwbaar en respectvol. Verdere versterking van onze dienstverlening blijft altijd het uitgangspunt.

Alle gemeenten en uitvoerende instanties in Nederland staan onder druk inzake de uitvoering van de wettelijke taken en projecten. Naast de wereldwijde crisissen zijn de opgaven en de ambities in de hele regio Zuid-Limburg groot. Dit betekent dat we samen met andere gemeenten moeten optrekken om de organisatiekracht te verbeteren, om regionale projecten uit te kunnen voeren en om een grotere kans te maken op extra fondsenwerving.

Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is een belangrijk aspect in de leefomgeving in onze kernen. Woonoverlast, drugsoverlast, woninginbraken, straatroof en overvallen ondermijnen het subjectieve veiligheidsgevoel van de burgers.

Op de eerste plaats zetten we in op preventie en een multidisciplinaire aanpak in de interventieteams. De vraag naar zichtbare handhaving en toezicht neemt verder toe. Daarnaast wordt een extra beroep op onze boa's gedaan waar calamiteiten en overlast worden geconstateerd of verwacht. Vanwege de grootte van ons buitengebied en de

problemen die zich daar kunnen voordoen is er meer inzet nodig in het buitengebied; dit wordt onderzocht en er worden voorstellen gedaan.

Daarnaast vinden wij dat –naast de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners om mee te helpen aan een veilige leefomgeving- de wijkagenten zichtbaar en benaderbaar moeten zijn. We willen in overleg met inwoners, straatcoaches (lopende pilot) en politie komen tot wijkagenda's voor veiligheid. Met de SVBBL-gemeenten (Simpelveld, Voerendaal, Beekdaelen, Brunssum en Landgraaf), politie en het openbaar ministerie werken wij regionaal samen. Ook zetten we specifiek in op de verdere intensivering van de integrale aanpak van de georganiseerde criminaliteit binnen onze politieregio, zoals via de Hennep Aanpak Parkstad, de regio brede toepassing van de Integrale Ondernijnings- Beelden, de gezamenlijke bespreking en aanpak casussen via de ondernijningstafel en de inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen.

Wat willen we bereiken?

Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente waar gemeenschap en gemeente samen optrekken en onderling verbonden zijn. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Beekdaelen bestaat uit 15 kernen met hun eigen identiteit; een goed instrument om maatwerk per kern te realiseren of te actualiseren is het in samenwerking met de burger opstellen van dorpsontwikkelingsplannen.
- Wij gaan uit van korte lijnen tussen inwoners en overheid en een goede samenwerking tussen inwoners, raad, college en werkorganisatie.
- Goede communicatie, samenwerking en feedback leiden tot een optimale dienstverlening, die digitaal is waar mogelijk en persoonlijk waar nodig.
- Gemeente Beekdaelen is een prettige werkgever, waar mensen zich kunnen blijven ontwikkelen, ideeën worden gewaardeerd en in een goed samenspel een bijdrage aan de samenleving wordt geleverd.
- Inzake de openbare orde en veiligheid zetten we in op het vergroten van zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid en op bestrijding en voorkómen van ondernijning.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vernieuwing communicatie

De komende twee jaar gaan wij aan de slag met het vernieuwen van onze communicatie. Hiervoor stellen wij een plan van aanpak op waarbij de huidige wijzen van communiceren kritisch bekeken worden en niet meer als vanzelfsprekend worden beschouwd. Daarna onderzoeken wij welke nieuwe communicatiewijzen ingezet kunnen worden en passen bij Beekdaelen. Dit leidt tot een nieuw en toekomstbestendig communicatiebeleid. Hiervoor maken wij gebruik van een eenmalig budget van € 50.000.

Pilot Straatcoaches en wijkagenda's voor veiligheid

Samen met onze ketenpartners leggen wij zoveel als mogelijk de verbinding met jongeren en signaleren wij eventuele problematiek in een vroeg stadium. Met behulp van jeugd- en jongerenwerkers zetten wij in op een zinvolle besteding van vrije tijd en het benutten van talenten van jongeren. Problematische individuen, jeugdgroepen en structurele overlastlocaties krijgen een aanpak op maat die bestaat uit (een combinatie van) preventie, repressie en nazorg.

Ondanks dat sprake is van een afname van het aantal delicten dat gerelateerd is aan de meer traditionele vormen van criminaliteit, zoals woninginbraken, blijven wij inzetten op preventie en bewustwording middels het communiceren met én naar inwoners. Ook wordt de komende jaren meer aandacht geschonken aan het voorkomen van slachtofferschap ten aanzien van cybercriminaliteit. Hierbij kan gedacht worden aan het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten in samenwerking met de wijkagenten. Daarnaast sluiten wij aan op initiatieven die voortkomen uit de Zuid-Limburgse samenwerking op dit thema.

Dorpsplannen

Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners ontwikkelen we dorpsplannen. In Q1 2023 wordt hiervoor een procesvoorstel voorgelegd aan de raad. Door het verder ontwikkelen van het gebiedsgericht werken als integrale werkwijze beogen wij een verbetering van de vitaliteit van onze kernen.

Dorpscoördinator

De pilot van de dorpscoördinator wordt eind 2022 geëvalueerd. De resultaten worden met een raadsvoorstel voorgelegd aan de raad in Q1 2023. Het voorstel voorziet in geval van continuering in een structurele financiële vertaling in de begroting en gaat tevens in op de functie en rol van de dorpscoördinator in relatie tot andere functies binnen de integrale gebiedsgerichte aanpak. Ook wordt de toegang sociaal domein doorontwikkeld en er wordt bezien of er een koppeling gemaakt kan worden tussen de dorpscoördinatoren en de toegang.

Veiligheid Beekdaelen

De capaciteit op het gebied van (preventieve) veiligheid moet in overeenstemming zijn met de taken van de gemeente en de ambities die we op dit vlak hebben. Er wordt onderzoek uitgevoerd naar de voor veiligheid benodigde capaciteit (inclusief innovatieve technische hulpmiddelen) in Beekdaelen inclusief een structurele financiële vertaling in de begroting.

De komend jaren gaat de gemeente in samenwerking met partners de meervoudige problematiek in de Beekstraat in Schinveld aanpakken. Een integrale aanpak op het gebied van openbare orde en veiligheid, sociaal en ruimte, met als doel; het bevorderen van het sociaal-maatschappelijk functioneren met als gevolg een leefbare en (objectieve en subjectieve) veilige omgeving.'

Huisvesting gemeentelijke organisatie

Eind 2022 zal de gemeenteraad een besluit nemen over de locatie keuze voor de nieuwbouw. Na besluitvorming hierover zal de verdere planvorming voor de gekozen locatie ter hand genomen worden.

Welke beleidsindicatoren zijn van toepassing?

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Overhead	Omschrijving: De overheadkosten als percentage van de totale lasten. Bron: eigen gegevens	Beekdaelen	11,79%
2.	Formatie	Omschrijving: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2023 per 1.000 inwoners. Bron: eigen gegevens	Beekdaelen	6,09 fte
3.	Bezetting	Omschrijving: De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2023 per 1.000 inwoners Bron: eigen gegevens	Beekdaelen	5,6 fte
4.	Apparaatskosten	Omschrijving: De kosten per inwoner van de apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) per inwoner Bron: eigen begroting	Beekdaelen	622,55
5.	Externe inhuur	Omschrijving: De kosten van externe inhuur uitgedrukt als percentage van de loonsom vermeerderd met de totale kosten voor externe inhuur. Deels gefinancierd uit frictie personeel en generatiepact. Bron: eigen begroting	Beekdaelen	2,52%
6.	Verwijzingen Halt	Omschrijving: Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar. Bron: Bureau Halt Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4 6
7.	Jongeren met delict voor de rechter	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-23 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Bron: CBS- Jeugd Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	0% 1,0%
8.	Winkeldiefstal	Omschrijving: Het aantal winkeldiefstallen per 10.000 inwoners. Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,61 9,93
9.	Geweldsmisdrijven	Omschrijving: Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.). Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,2 3,0
10.	Diefstal uit woning	Omschrijving: Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners. Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,21 3,71
11.	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Omschrijving: Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners. Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,2 4,7

Wat gaat het programma kosten?

Inwoners, bestuur en veiligheid (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
<i>lasten per taakveld:</i>				
0.1 bestuur	-1.814	-1.756	-1.701	-1.672
0.2 burgerzaken	-863	-1.002	-1.007	-1.007
0.4 overhead	-8.847	-8.667	-8.414	-8.323
1.1 crisisbeheersing en brandweer	-2.599	-2.590	-2.572	-2.558
1.2 openbare veiligheid	-1.265	-1.253	-1.227	-1.201
totale lasten	-15.388	-15.268	-14.922	-14.761
<i>baten per taakveld:</i>				
0.2 burgerzaken	288	586	585	582
0.4 overhead	49	49	49	49
1.1 crisisbeheersing en brandweer	56	56	56	56
totale baten	393	691	690	687
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-14.995	-14.576	-14.231	-14.074
<i>Resultaatbestemming:</i>				
0.10 Toevoeging reserves	-53	-3	-3	-3
0.10 Onttrekking reserves	307	197	197	197
Saldo resultaatbestemming	253	194	194	194
Resultaat programma	-14.742	-14.383	-14.038	-13.880

Programma 2 | Sociale leefomgeving

Gezond Beekdaelen

Om te bevorderen dat onze inwoners zo weinig mogelijk zorg nodig hebben en zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen verblijven, zetten we verder in op preventie onder de noemer 'Positieve Gezondheid Beekdaelen'. Daarnaast verwachten we effecten van onze deelname aan Trendbreuk Zuid-Limburg. Dit wordt gekoppeld aan de uitvoering van de motie 'Herstelplan Beekdaelen COVID-19 pandemie'. Beekdaelen kent veel laagdrempelige voorzieningen waar mensen terecht kunnen voor activiteiten, ontmoeting en advies met als doel dat inwoners op eigen kracht actief blijven en niet terecht komen in levenssituaties die tot zorgvragen leiden. Steeds meer mensen wonen alleen. Voor de zelfstandigheid van ouderen is dat in zijn algemeenheid een positieve ontwikkeling. Echter, het risico van langer alleen zelfstandig wonen is vereenzaming. Wij vinden het belangrijk dat ouderenbonden, geloofsgemeenschappen, buurtgenoten, vrijwilligers en mantelzorgers aandacht voor deze doelgroep houden. Gezien de vergrijzing van de bevolking zal er steeds meer een beroep gedaan moeten worden op mantelzorg. Het ontlasten van mantelzorgers heeft onze aandacht. Tevens is het belangrijk, dat ouderen op de hoogte gebracht worden van de voorzieningen die er voor hen in de buurt zijn. Daar kunnen zij andere mensen ontmoeten (in de hoeskamers), meedoen aan activiteiten en informatie en advies krijgen. We bevorderen gezond leven langs de weg van verstand, verleiding en ondersteuning.

Het vrijwilligerswerk en de eerstelijnsvoorzieningen, zoals het maatschappelijk werk en de cliëntondersteuning, zijn goed ontwikkeld in Beekdaelen. Samen met onze partners kijken wij naar de specifieke situatie (de vraag achter de vraag) van inwoners en leveren zoveel mogelijk maatwerk. Een snelle start van de benodigde zorg is belangrijk om te voorkomen dat mensen dieper in de problemen raken. Als we daar invloed op kunnen uitoefenen in lokaal of regionaal verband doen we dat. We geven onze professionele en vrijwilligersorganisaties ruimte en vertrouwen en maken afspraken om met de ingezette gemeenschapsgelden optimale (zowel kwantitatieve als kwalitatieve) resultaten te halen zonder onnodige bureaucratie. We stimuleren het werken in de geest van de regels in plaats van een rigide toepassing van de regels. We bevorderen dat de partners in het jeugdwerk op meer terreinen komen tot een gezamenlijke aanpak, waardoor meer synergie tussen de voorzieningen ontstaat en meer (andere) jongeren kunnen worden bereikt. Een goede samenwerking met ketenpartners is hierin cruciaal.

Decentrale taken: participatie - jeugd - Wmo

Met de decentralisatie van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo is het sociaal domein in één klap het grootste domein binnen het gemeentelijk takenpakket geworden. De komende jaren willen we de transformatie in het sociaal domein verder vormgeven. We zetten in op meer samenhang, stellen de vraag van de inwoner (nog meer) centraal en investeren aan de voorkant.

Het adviesorgaan sociaal domein Beekdaelen heeft een actieve rol om gevraagde en ongevraagde adviezen te geven bij het beleid met betrekking tot de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo. Om dit te kunnen realiseren werkt het onafhankelijk adviesorgaan samen met de beleidsmakers van gemeente Beekdaelen en kan het adviesorgaan participeren aan de beeldvormende bijeenkomsten in de commissie sociaal.

Ons participatiebeleid is gericht op, al dan niet met begeleiding of ondersteuning, weer gaan werken voor degenen die dat kunnen. Voor degenen die niet meer kunnen werken is meedoen in de samenleving van belang, bijvoorbeeld als vrijwilliger. Gelukkig zijn er veel bedrijven en organisaties in onze kernen die burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt helpen aan een (betaalde) baan. Deze partners willen we graag in het zonnetje zetten en de kans geven hun verhaal te vertellen, zodat andere bedrijven dit gaan navolgen.

De gemeente gaat door met het warmhartig armoedebelief gebaseerd op de menselijke maat. We willen ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen, ook nu het aantal mensen dat – vanwege onder meer de energiecrisis – onder de armoedegrens leeft, toeneemt. Er is extra aandacht voor kinderen in armoede en het vroegtijdig signaleren van achterstanden. We streven naar een zo integraal mogelijke aanpak op cliëntniveau van werk en inkomen en andere problematiek zoals gezondheidsklachten en schuldenproblematiek.

We blijven inzetten op een positief jeugdbeleid met als doel kinderen en jongeren veilig, gezond en gelukkig te laten opgroeien. De jeugd en de jongeren uit alle maatschappelijke lagen van de bevolking hebben recht op een zodanige ontwikkeling dat zij optimaal gebruik kunnen maken van hun capaciteiten. Instrumenten hiervoor zijn: voor- en vroegschoolse opvang, basisonderwijs, buitenschoolse opvang, jeugdverenigingen en jeugd- en jongerenwerk. We voeren een actief preventief jeugdbeleid gericht op gezondheidsbevordering, opvoedondersteuning en het voorkomen van achterstanden. Daarnaast hebben we overleg met huisartsen over de toegang tot jeugdzorg en werken wij aan een vloeiende overgang van jongeren (tot en met 18 jaar) naar jongvolwassenen (ouder dan 18 jaar) om te voorkomen dat deze groep tussen wal en schip raakt. De gemeenten worden nog altijd geconfronteerd met een stijging van de kosten ten aanzien van jeugdzorg. Door de 16 Zuid- Limburgse gemeenten is een regionaal transformatieplan jeugd 2023 opgesteld, waarin beschreven wordt hoe invulling wordt gegeven aan de gestelde doelen gericht op een besparing van de kosten en een versterkte samenwerking met betrekking tot de toegang, een verbeterd in- en uitstroomproces en een intensief contractmanagement.

Elke inwoner in de gemeente Beekdaelen telt mee en moet kunnen rekenen op enigerlei vorm van (Wmo)ondersteuning van de gemeente als daar noodzaak toe is. We zien dat de toename van het aantal ouderen in onze gemeente leidt tot een relatief hogere hulpvraag. De transformatie van de zorg is een van de belangrijkste punten op onze agenda voor de komende jaren. We zetten meer in op preventie, vroege interventie, informele netwerken, verandering van het zorglandschap (zorgaanbieders) en nieuwe arrangementen in zorg en verblijf. We zien hierbij een nauwe samenhang met dorps- en wijkvernieuwing. Voor initiatieven vanuit wijken en dorpen gaan we uit van maatwerk per kern. Het motto daar is van onderop en met vrijwilligers. Per 2023 lopen de contracten voor begeleiding (inclusief dagbesteding) en hulp bij het huishouden af. De komende periode wordt gewerkt aan een nieuwe aanbesteding met als doel het verwezenlijken van innovatie en een sluitend aanbod van passende dienstverlening binnen onze gemeente. Daarnaast wordt op basis van de Uitvoeringsagenda Opvang en Beschermd Wonen 2021-2022 Parkstad gewerkt aan de realisatie van woonruimte voor de doelgroep 'beschermd wonen' in Beekdaelen.

Vitale kernen: onderwijs - cultuur - sport - verenigingen

Op basis van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs in Beekdaelen wordt de komende periode gewerkt aan de ontwikkeling en realisatie van een geheel nieuw kindcentrum in Amstenrade en zullen er verdere processtappen gezet worden om conform afspraak te komen tot een nieuwe onderwijsvoorziening in het Middengebied van de kernen Jabeek/Bingelrade/Merkelbeek/ Doenrade. Hiermee bieden wij een leeromgeving aan die past bij de toekomst voor onze kinderen. In het kader van de samenwerking in het

Middengebied voeren we binnen de programmalijn Vitale Samenleving het project Gezonde Groene School uit. Hiermee brengen we een beweging op gang waarin gezond leven (uit de groene omgeving) en meer beweging (in de groene omgeving) de standaard worden voor kinderen, ouders en maatschappelijke partners.

In deze coalitieperiode maakt de gemeente afspraken met de scholen en kindpartners over een verdere gezamenlijke inzet van de Nationaal Programma Onderwijsmiddelen (NPO). Daarbij wordt ingezet op projecten en/of programma's (o.a. Hard voor Taal, peuter screening en preventieve dyslexiezorg) die de doorlopende leerlijn van 0-12 jaar ondersteunen en die ondanks incidentele inzet toch duurzaam effect sorteren, met als doel om lees- en spellingproblemen bij jonge kinderen en het risico op laaggeletterdheid en (ernstige) dyslexie te voorkomen.

Beekdaelen voert een actief onderwijsachterstandenbeleid. Alle kinderen verdienen een goede start van hun schoolcarrière. Deze vormt immers een belangrijke basis voor een gezond en gelukkig leven. Samen met kindexperts als de jeugdgezondheidszorg, voorschoolse voorzieningen en basisscholen geeft de gemeente invulling aan een kader voor het tegengaan van onderwijsachterstanden. Belangrijk daarin zijn het betrekken en ondersteunen van ouders, het in stand houden van een goed netwerk van voorschoolse voorzieningen in Beekdaelen, het vroeg bereiken van zoveel mogelijk kinderen met (een risico op) onderwijsachterstand en het realiseren van een samenhangend aanbod.

Cultuur draagt bij aan het woon- en leefklimaat van onze kernen en is daarmee onmisbaar in de samenleving. Iedereen verdient de kans om op zijn of haar eigen manier met cultuur bezig te zijn.

Cultuur maken geeft plezier, brengt mensen samen en maakt de verhalen van ons allemaal zichtbaar. In de komende jaren wordt ingezet op de uitvoering van het programma Kunst en Cultuur. We willen dat de culturele partners concreet gaan werken aan één lokale uit-agenda voor alle activiteiten in de gemeente. We stimuleren dat er culturele en andere evenementen in onze dorpen kunnen plaatsvinden. We nodigen uit om naast lokaal gebonden evenementen ook evenementen op te zetten die interessant zijn voor de hele gemeente en kunnen bijdragen aan de binding tussen de dorpen.

Cultureel erfgoed moet breed toegankelijk zijn en verdient het om in stand te worden gehouden. Onderhoud en restauratie van monumenten vragen om aandacht. Speciale inzet vergt de instandhouding van lokale historisch waardevolle gebouwen en landschappen. Monumenten laten het ontstaan en de ontwikkeling van de dorpen zien en dragen bij aan de kwaliteit van de beleving; immaterieel erfgoed zoals sinterklaasintocht, carnaval en schutterijen zijn historisch verankerd en zorgen voor verbinding in de gemeenschap. Wij stimuleren de samenwerking tussen organisaties, zodat er meer samenhang en gemeenschappelijke prioritering voor erfgoed kan ontstaan.

Sport en bewegen zijn belangrijk. Het zijn manieren om andere mensen te ontmoeten en ze dragen bij aan de gemeenschapsvorming in relatie tot leefbaarheid, sociale cohesie en gezondheid. We hebben in onze gemeente een uitgebreid sportaanbod en dat willen we graag zo houden voor zover dit verantwoord is. We bevorderen samenwerking tussen sportverenigingen en ondersteunen -waar mogelijk- burgerinitiatieven zoals Park de Oirsprong. Naast via sportaccommodaties en sportverenigingen moet er ook ruimte zijn om in niet-georganiseerd verband sportief bezig te zijn. We zorgen voor voldoende speelgelegenheden, voor beweegroutes (Beekdaelen route) en voor plekken met bewegelementen voor volwassenen en jongeren.

Verenigingen bieden mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding en zijn een sociaal bindmiddel. We ondersteunen het verenigingsleven in onze gemeente met subsidies en verzekeringen. Na de harmonisering van het subsidiebeleid, willen wij zo spoedig mogelijk het subsidiebeleid –samen met de verenigingen en betrokken organisaties en burgers– doorontwikkelen. Dit gebeurt in samenhang met het accommodatiebeleid. In het accommodatiebeleid voor cultuur, sport en verenigingen vinden we doelmatig (multifunctioneel) gebruik van de accommodaties belangrijk. Ons streven is dat de accommodaties er zijn voor iedereen. In het nieuw op te stellen accommodatiebeleid staan de uitgangspunten die we als subsidiegever en –in sommige gevallen– als eigenaar van gebouwen gaan hanteren. Accommodaties moeten onze inwoners uitnodigen om elkaar te ontmoeten en tot (meer) deelname aan cultuur, sport en het verenigingsleven. We stimuleren instellingen en verenigingen om hun ruimtes ook beschikbaar te stellen voor andere gebruikers. Dit geldt ook voor samenwerking door het delen van faciliteiten, en vooral voor samenwerking op inhoud, zodat er een nieuw aanbod ontstaat dat synergie oplevert tussen verschillende soorten gebruikers.

Nieuwkomers: inburgering - vluchtelingen - statushouders

Op 1 januari 2022 is de Wet Inburgering in werking getreden. Deze wet maakt het onder meer mogelijk om sneller het inburgeringstraject te doorlopen. Samen met de regio zijn samenwerkingsverbanden opgesteld en hebben wij met onze partners afspraken gemaakt over de uitvoering van deze wet. Naast uitvoering van de nieuwe inburgeringswet zien wij ons geplaatst voor een majeure opgave op het gebied van opvang van vluchtelingen. Sinds eind 2021 vangen we tijdelijk een groep van maximaal 450 vluchtelingen op -als noodopvang- op het USAG-terrein in Schinnen voor een periode van hooguit 1 jaar.

Vanaf 2022 vangen wij eveneens vluchtelingen uit Oekraïne op. Wij geven de voorkeur aan kleinschalige locaties –zoals leegstaande schoolgebouwen of ander gemeentelijk vastgoed– verspreid over de kernen. We zijn van mening dat integratie in de samenleving optimaal plaatsvindt als mensen de taal spreken. Taalvaardigheid zorgt voor snellere deelname aan werk of andere vormen van participatie in de samenleving. We zetten het actieve beleid met betrekking tot het Taalhuis in combinatie met de bibliotheken, sociale partners en de participatiewinkel door. De nieuwkomers krijgen, net als alle andere inwoners van onze gemeente, optimale kansen om zelfstandigheid te ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die bevordering en behoud van vitale en gezonde burgers in Beekdaelen nastreeft. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Wij willen een inclusieve samenleving in Beekdaelen. Iedereen hoort erbij en iedereen moet kunnen meedoen. We staan open voor initiatieven vanuit de bevolking.
- Inwoners zorgen primair voor zichzelf, maar kunnen op ons rekenen als ze zich niet meer helemaal zelf of met behulp van hun omgeving kunnen redden.
- We stimuleren onze inwoners om actief mee te doen en bevorderen de (samen) zelfredzaamheid in de samenleving. Onze dienstverlening sluit daarop aan door het hanteren van de 'menselijke maat' en een integrale en laagdrempelige aanpak.

- We hebben de ambitie om in meer kernen een 'hoeskamer' te faciliteren.
- Het bestrijden van armoede en eenzaamheid onder kinderen, jongeren en ouderen zijn speerpunten.
- De lichamelijke en psychische gezondheid en het sociaal welbevinden van kinderen, volwassenen en ouderen worden verder versterkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Burgerparticipatie

Het is wenselijk om bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium bij beleidsvorming te betrekken en om het draagvlak voor beleid te vergroten en de kennis in de samenleving te benutten.

Dat begint met duidelijke communicatie en informatievoorziening over wat er speelt. Hierbij hoort ook het actief benaderen van onze inwoners met een luisterende houding en terugkoppeling over wat er is gebeurd met de ingewonnen informatie bij het formuleren van het definitieve beleid.

De afgelopen jaren hebben wij –naast de harmonisatieslag en het bestrijden van corona– een eerste stap gezet inzake Burgerparticipatie (waaronder zelfsturing).

In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel, waarbij burgers zelf initiatieven op het vlak van actieve burgerinitiatieven en innoverende duurzaamheidsprojecten kunnen subsidiëren.

Daarnaast willen wij de komende jaren de vitaliteit van onze kernen onderzoeken en samen met de burgers bekijken welke langetermijnstrategie gevolgd dient te worden. Wij willen een traject opstarten om dorpsplannen op te stellen, waarin aangegeven wordt waar behoefte aan is (mede data gedreven) en welke prioriteiten gesteld moeten worden.

Als de evaluatie van de pilot dorpscoördinator positief uitvalt, kan gekeken worden naar uitbreiding over andere kernen. Dit in het perspectief van gebiedsgericht werken, waarin samenwerking gezocht wordt met jeugd- en jongerenwerkers, boa's en straatcoaches.

Aan de basis van deze gerichtheid op de kernen staat de nog te ontwikkelen 'Strategische visie Beekdaelen, 2023-2032'. Deze moet tot stand komen in een interactief proces tussen raad, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, College en ambtelijke organisatie. In dit proces zoeken we een antwoord op de vraag wat voor lokale samenleving Beekdaelen in de nabije toekomst wil zijn. Hoe ziet Beekdaelen er dan uit en welke strategische koers moet de gemeente samen met haar burgers, bedrijven en maatschappelijke partners volgen om die toekomstvisie te realiseren.

Door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie en de implementatie van de Omgevingswet, verandert er veel in het dagelijkse leven van inwoners. Dit leidt tot een grotere behoefte bij inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. De gemeente vindt het belangrijk om bewoners te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van gemeentelijke plannen. Daarnaast staat de gemeente open voor initiatieven uit de samenleving. Om de spelregels vast te leggen maakt de gemeente samen met belanghebbenden een participatieverordening. Ook zijn wij ons bewust van onze eigen verantwoordelijkheid om mee te werken aan de Global Goals.

Uitvoeringsagenda Opvang en Beschermd Wonen

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen (BW) is uitgesteld tot 1 januari 2024. Vanaf dan ontvangen alle gemeenten de middelen voor BW ontvangen op basis van een objectief verdeelmodel. In de huidige situatie ontvangt alleen de centrumgemeente, Heerlen, deze middelen. Er geldt een geleidelijk ingroeipad.

Aangezien de wetswijziging nog niet definitief is, is de financiële impact nog niet in de begroting verwerkt.

Middengebied Zuid-Limburg – Vitale Samenleving

Vanuit de programmalijn Vitale Samenleving werken we door middel van het project Gezonde Groene School aan een beweging, waarbij gezond eten uit onze groene omgeving en meer bewegen in onze groene omgeving de norm wordt. Er wordt samen met de gemeente Gulpen-Wittern en gemeente Eijsden-Margraten en de basisscholen in deze gemeenten gewerkt aan een inhoudelijke programmering rondom de gezonde groene school en een fysieke programmering. In 2023 wordt uitvoering voorzien van beide programmalijnen. Verder zal de programmalijn Vitale samenleving naar verwachting geen eigen programmalijn binnen het Middengebied meer vormen, maar wordt dit opgepakt als themalijn waarbinnen samengewerkt wordt indien daar vanuit projecten of beleid aanleiding voor is.

Herstelplan Beekdaelen Covid-19

Conform de motie 'Herstelplan Beekdaelen Covid-19 pandemie' zullen wij in 2023 onder de noemer 'Positieve Gezondheid Beekdaelen' een voorstel (inclusief financieringsvoorstel waarbij het uitgangspunt herallocatie van middelen is) uitwerken en voorleggen.

Datagedreven werken en klanttevredenheid in het sociaal domein

We stimuleren onze inwoners om actief mee te doen en bevorderen de (samen) zelfredzaamheid in de samenleving. Onze dienstverlening sluit daarop aan door het hanteren van de 'menselijke maat' en een integrale en laagdrempelige aanpak.

Ten behoeve van het bevorderen van de leefbaarheid, de zelfredzaamheid in de samenleving, passende dienstverlening en een voorzieningenniveau op maat, zetten wij in op datagedreven werken om een optimale verbinding te kunnen leggen tussen behoefte en aanbod in het sociaal domein. Daarnaast monitoren wij jaarlijks de klanttevredenheid van onze inwoners.

Herijking armoedebeleid

In samenwerking met de gemeente Voerendaal en Simpelveld hebben wij de herijking van het armoedebeleid voorbereid. Wij leggen deze herijking, die in feite een actualisatie van ons huidige beleid is, in december 2022 aan uw raad voor. Het vergroten van het bereik van de huidige minimaregelingen (het tegengaan van het niet-gebruik) is een belangrijk aandachtspunt in de herijking. Hierdoor zullen de uitgaven voor de minimaregelingen

stijgen. Daarnaast wordt - ter uitvoering van een door uw raad aangenomen motie- voorgesteld aan te sluiten bij het Volwassenenfonds Limburg (geraamde kosten voor Beekdaelen € 86.000 per jaar). De huidige koopkracht- en energiecrisis zal ook leiden tot een toenemend beroep op onze minimaregelingen en bijzondere bijstand. Gelet op vorenstaande zijn de meerkosten van het armoedebeleid moeilijk in te schatten. Wij nemen hiervoor nu geen extra budget op in de gemeentebegroting 2023,, maar zullen zoals gebruikelijk de P&C-stukken van ISD Kompas volgen en verwerken in onze begroting(swijzigingen).

Het verzachten van de gevolgen van de koopkracht- en energiecrisis voor de burgers is met name een verantwoordelijkheid van de landelijke overheid. Dit laat onverlet dat wij binnen de grenzen van onze mogelijkheden en in overleg met uw raad willen bezien hoe wij met eigen beleid de meest kwetsbare groepen in Beekdaelen kunnen ondersteunen om door deze moeilijke tijd te komen.

Nieuwe onderwijsvoorziening Middengebied Beekdaelen

Ten behoeve van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen in Beekdaelen, is samen met schoolbesturen, leerlingen en ouders gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Beekdaelen (vastgesteld door de raad in december 2020). De nieuwe onderwijsvoorziening voor het middengebied Doenrade/Jabeek/Bingelrade/Merkelbeek ter vervanging van de bestaande scholen in Bingelrade en Merkelbeek vloeit voort uit het Integraal Huisvestingsplan.

In samenwerking met de betrokken schoolbesturen is de locatiestudie opgestart. Een verkenning van mogelijk geschikte locaties leverde een 'longlist' van een zestal locaties op, na een eerste beoordeling is dit teruggebracht tot een 'shortlist' van twee locaties, te weten de huidige schoollocaties in Bingelrade en Merkelbeek. Voor de twee overblijvende locaties worden de consequenties gedetailleerd in kaart gebracht. Via leerlingenprognoses en afstanden beoordelen we de bereikbaarheid en aantrekkingskracht van de beide plekken vanuit het hele verzorgingsgebied. Ook wordt gekeken naar beschikbare ruimte, verkeer en veiligheid, investeringskosten en naar hergebruik van gebouwen en voorzieningen. Vanuit deze detailinformatie kan er een definitieve keuze worden gemaakt. Het streven is deze in Q4 van 2022 aan de raad voor te leggen samen met een voorstel tot het beschikbaar stellen van een voorbereidingkrediet voor alle benodigde onderzoeken en voorbereidende werkzaamheden, in de orde van grootte van circa € 150.000,-

Visie en uitvoeringsplan accommodatiebeleid

Ten behoeve van een duurzaam en toekomstbestendig accommodaties in Beekdaelen werken we aan een strategisch accommodatiebeleid met als uitgangspunten: verenigingen werken samen op inhoud en het delen van faciliteiten; verenigingen worden aangesproken op de vitaliteit binnen de kernen, duurzame exploitatie, ondernemerschap en toekomstbestendigheid. Daartoe wordt gewerkt aan een procesvoorstel dat aan uw raad wordt voorgelegd in het eerste kwartaal 2023.

Doorontwikkeling subsidiebeleid

In navolging van de herijking van het accommodatiebeleid wordt gezien in welke mate er behoefte is aan doorontwikkeling van het subsidiebeleid.

Jeugdzorg

Niet langer hangt de extra bezuiniging van ruim € 500 miljoen op de jeugdzorg als een donkere wolk boven de gemeenten. Het Rijk heeft bekend gemaakt het financieel risico over te nemen. In de opmaat naar de meerjarenbegroting 2023-2026 hoeven gemeenten dus niet op voorhand al rekening te houden met een budgetkorting. Het zet de deur open voor gemeenten om weer samen met het Rijk aan de Hervormingsagenda 2023-2028 te werken. De VNG heeft inmiddels opnieuw de bereidheid aangegeven om mee te werken aan de Hervormingsagenda 2023-2028. Gemeenten hadden deze samenwerking opgeschort toen bleek dat de extra besparing in het Jeugddomein (met een omvang van € 100 mln in 2024, oplopend naar € 500 miljoen in 2025 en 2026, en structureel € 511 miljoen vanaf 2027) was opgenomen in het landelijke Coalitieakkoord 2022. De VNG heeft de minister verzocht om in samenspraak met de fondsbeheerders en toezichthouders de gemeenten te informeren over hoe dit zonder risico voor gemeenten kan worden verwerkt in de gemeentelijke meerjarenbegroting.

De besparing op Jeugdhulp vanuit de Hervormingsagenda volgens het landelijke Coalitieakkoord 2022 bedraagt: € 179.000 (jaarschijf 2023), € 899.000 (jaarschijven 2024 en 2025) en € 919.000 (jaarschijf 2026).

Deze besparing leidt tot minder inkomsten maar ook tot minder werkzaamheden en wordt derhalve aan zowel de batenkant als aan de lastenkant verwerkt en is daarmee budgettair neutraal opgenomen in de Begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

In regioverband zitten we middenin de aanbesteding van de verschillende segmenten van Jeugdzorg, als onderdeel van de transformatie Jeugdzorg 2023. Er worden nu basiscontracten gesloten per 1-1-2023 voor 1 jaar. Vanuit de basiscontracten worden er met een select aantal aanbieders langdurige ontwikkelcontracten afgesloten. Voor segment Wonen ligt een aanzienlijke opgave om te komen tot één integraal tarief bij perspectief 'Terug naar huis'. Voor segment ambulant moet een keuze gemaakt worden welke bekostigingssystematiek het meest passend is (output- of taakgericht).

Een stijging van de eenheidsprijzen lijkt onontkoombaar, maar de invloed die dat zal hebben op de budgetten is ook afhankelijk van de effectiviteit van het ingezette (preventie)beleid en de getroffen beheersmaatregelen. Beekdaelen lijkt daarin mee te gaan met de landelijke tendens; een (lichte) terugloop van de aantallen jeugdigen met ondersteuningsbehoefte, maar gemiddeld genomen met complexere hulpvragen.

De wijziging in de bekostigingssystematiek leidt tot een prijsstijging. Deze prijsstijging heeft een nadelige financiële impact op de budgetten, waarvan de exacte omvang momenteel nog niet is aan te geven.

Welke beleidsindicatoren zijn van toepassing?

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Relatief verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar. Bron: DUO/Ingrado Jaar: 2020/2021 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	13 16
2.	Absoluut verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtige jongeren, dat niet is ingeschreven op een school en ook niet is vrijgesteld van de inschrijvingsplicht, per 1.000 inwoners. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2020/2021 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,8 1,9
3.	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)%	Omschrijving: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2020/2021 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,9% 1,6%
4.	% Beweegt voldoende	Omschrijving: Het percentage personen ouder dan 19 jaar dat voldoet aan de Beweegrichtlijn. Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	42,70% 49,40%
5.	Kinderen in armoede	Omschrijving: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bron: CBS-jeugd Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4% 4%
6.	Netto arbeidsparticipatie	Omschrijving: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. Bron: CBS - Arbeidsdeelname Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	65,7% 69,0%
7.	% Jeugdwerkloosheid	Omschrijving: Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar). Bron: CBS jeugd Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1% 2%
8.	Bijstandsuitkeringen	Omschrijving: Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder. Bron: CBS – Participatie Wet Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	23,7 27,5
9.	Aantal re-integratievoorzieningen	Omschrijving: Het aantal re-integratie voorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar Bron: CBS – Participatie Wet Jaar: 3e kw 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	11,8 11,5
10.	Jongeren met jeugdhulp	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Bron: CBS Jeugd Jaar: 2e halfjaar 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	12,70% 10,50%
11.	Jongeren met	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een	Beekdaelen:	1,10%

	jeugdbescherming	jeugdbeschermingsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten Bron: CBS Jeugd Jaar: 2021	Gemeente 25-50 dvd inwoners:	1,30%
12.	Jongeren met jeugdreclassering	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten Bron: CBS Jeugd Jaar: 2019 (2e halfjaar)	Beekdaelen: 25-50 dvd inwoners:	onbekend onbekend

Wat gaat het programma kosten?

Sociale leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
<i>lasten per taakveld:</i>				
4.2 onderwijshuisvesting	-1.015	-844	-769	-755
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.825	-1.735	-1.735	-1.735
5.1 sportbeleid en activering	-852	-777	-777	-777
5.2 sportaccommodaties	-3.020	-2.696	-2.491	-2.408
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie	-306	-306	-306	-306
5.4 musea	-36	-36	-36	-36
5.5 cultureel erfgoed	-25	-25	-25	-25
5.6 media	-838	-838	-838	-838
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	-5.494	-5.160	-5.056	-4.997
6.3 inkomensregelingen	-9.193	-9.193	-9.193	-9.193
6.4 begeleide participatie	-5.437	-5.199	-4.671	-4.354
6.5 arbeidsparticipatie	-1.224	-1.220	-1.215	-1.215
6.6 maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.017	-1.017	-1.017	-1.017
6.71 maatwerkdienstverlening 18+	-8.552	-8.552	-8.552	-8.552
6.72 maatwerkdienstverlening 18-	-12.194	-12.015	-11.296	-11.296
6.81 geëscaleerde zorg 18+	-516	-516	-516	-516
6.82 geëscaleerde zorg 18-	-164	-164	-164	-164
7.1 volksgezondheid	-1.905	-1.890	-1.906	-1.921
totale lasten	-53.613	-52.183	-50.564	-50.106
<i>baten per taakveld:</i>				
4.2 onderwijshuisvesting	123	123	123	123
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	642	552	552	552
5.2 sportaccommodaties	420	235	235	235
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	386	386	386	386
6.3 inkomensregelingen	6.776	6.776	6.776	6.776
6.6 maatwerkvoorzieningen (WMO)	14	14	14	14
6.71 maatwerkdienstverlening 18+	300	300	300	300
6.72 maatwerkdienstverlening 18-	82	82	82	82
7.1 volksgezondheid	20	-	-	-
totale baten	8.762	8.468	8.468	8.468
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-44.851	-43.715	-42.096	-41.638
<i>Resultaatbestemming:</i>				
0.10 Toevoeging reserves	-716	-1.516	-1.516	-16
0.10 Onttrekking reserves	2.188	1.529	1.432	1.425
Saldo resultaatbestemming	1.473	13	-84	1.409
Resultaat programma	-43.379	-43.702	-42.179	-40.229

Programma 3 | Fysieke leefomgeving

Wonen en herstructurering

Beekdaelen is niet zomaar een plek, het is ons thuis. Een thuis is meer dan een dak boven ons hoofd. Het is een plek waar je jezelf kunt zijn en die moet passen bij de levensfase waarin jij je bevindt. Om dat waar te kunnen maken is het belangrijk dat ook in de toekomst in onze gemeente een breed en divers aanbod van woningen bestaat, dat aansluit op de wensen en behoeften van mensen die hier (willen) wonen. Wij hebben de afgelopen periode flink geïnvesteerd en blijven dit doen. De bestaande en nieuwe uitdagingen in de regionale woningmarkt (op het gebied van herstructurering, nieuwbouw, leefbaarheid, duurzaamheid) vragen om een versterking van het organiserend vermogen (van woningcorporaties, marktpartijen en gemeenten) om projecten tot uitvoering te brengen. Op basis van het behoefteonderzoek willen wij nog meer tempo maken met het bouwen van woningen, die aansluiten bij de vraag van jongeren, gezinnen en ouderen. Om aan de behoefte op korte termijn tegemoet te komen, willen we tijdelijke woningen realiseren.

Er wordt een nieuwe Regionale Woonvisie voorbereid gericht op thema's als leefbaarheid, bouwopgave, betaalbaarheid, wonen met zorg, duurzaamheid en urgente doelgroepen. De afgelopen jaren zijn grote herstructureringsprojecten gestart via de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds. Voor onze gemeente ontwikkelen wij een woon(zorg)visie in Beekdaelen. Daarin komen ook alternatieve vormen van wonen aan de orde, zoals omvormen van retail naar wonen, splitsen van woningen, tiny houses, tijdelijke woningen, flexhomes en collectieve vormen van wonen. Ook de instrumenten zelfbewoningsplicht en voorrang voor eigen inwoners worden hierin uitgewerkt.

We maken in overleg met de woningcorporaties afspraken met als doel sociale en goedkope huurwoningen terecht te laten komen bij de inwoners voor wie die woningen bedoeld zijn. We geven de corporaties daarnaast meer ruimte om locaties te (her)ontwikkelen. De verruiming van de mogelijkheden voor de corporaties moet aansluiten bij de gemeentelijke ambities. We maken met de corporaties die deze ambities ondersteunen dan ook vooraf prestatieafspraken over de uitgangspunten, het te realiseren programma en de criteria voor toewijzing.

Buitengebied en groenbeleid - natuur en landschap

De gemeente Beekdaelen maakt deel uit van het groene hart van Zuid-Limburg en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Het is een gebied met een uniek karakter met cultuurhistorisch erfgoed.

Het biedt een vaste bron van dagelijkse recreatie, met een netwerk van vele fiets- en wandelpaden en ruiterroutes. Het op een duurzame wijze behouden en met elkaar verbinden van historisch waardevolle cultuurobjecten, landschappen en vergezichten vormt dé uitdaging voor de verdere vormgeving en inrichting van het buitengebied.

Het nog vast te stellen landschapskader is een richtinggevend document met als doel om als inspiratiebron en bouwsteen te fungeren voor de door de raad vast te stellen Omgevingsvisie voor Beekdaelen. Nu reeds werken wij zo veel mogelijk in de geest van de Omgevingswet. Dit betekent dat we ruimte geven aan inwoners en bedrijven die initiatieven willen nemen, waarbij wij het ook van belang vinden dat burgers met elkaar het gesprek hierover aangaan.

Tevens zal de transformatie van de landbouw de komende jaren een rol spelen. Hierbij ligt de nadruk voor de gemeente in het vastleggen van een gebalanceerde ruimtelijke ordening. Hierin moet het evenwicht worden gevonden tussen enerzijds het behoud van het open en groene karakter van ons buitengebied, terwijl aan de andere kant ook een duurzame en gezonde bedrijfsvoering voor agrariërs mogelijk is. Eventuele leegstand van agrarisch vastgoed dient te worden voorkomen om zo ongewenste ontwikkelingen voor te blijven. Wij willen ruimte geven aan initiatieven op het gebied van biologische, duurzame en kringlooplandbouw, versterken van natuur/landschappelijke waarden en bijdragen aan het oplossen van de water- en energieopgaven. Daar waar wij als gemeente invloed kunnen uitoefenen geven wij actief stimulerende impulsen. Indien dergelijke initiatieven ten koste gaan van de landschappelijke- en ecologische waarden, dan kan hier alleen medewerking aan worden verleend als de bijdragen voldoende impact hebben en deze waarden elders binnen de gemeente worden gecompenseerd.

Ontwikkeling en onderhoud van natuur vergt veel van alle partners. Wij streven ernaar om in goed overleg met de agrarische sector, natuurorganisaties en andere overheden deze opgave aan te pakken. Het terugbrengen van oorspronkelijke elementen als laanbeplanting, hagen, graften en hoogstamboomgaarden verhoogt de authenticiteit van het landschap. Bijkomende voordelen zijn het in stand houden van de insectenpopulatie en bestrijding van wateroverlast en erosie. De landbouw moet zich vernieuwen richting diervriendelijkheid, een circulaire landbouw en biologische landbouw met meer aandacht voor het vergroten van de biodiversiteit. Om de agrarische ondernemers blijvend te betrekken bij het beheer van hun terreinen zijn samenwerkingsverbanden nodig tussen natuurbeheerders (o.a. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten) en de agrarische sector. Waar mogelijk bevorderen wij deze samenwerking.

Ons hart voor het groene karakter van Beekdaelen zien we ook terug in de inrichting én het behoud van het groene karakter van onze kernen. Door uitvoerende partijen te stimuleren in directe dialoog met inwoners het groenbeheer in de kern of buurt vorm te geven, zetten we verdere stappen, zodat iedereen kan deelnemen en deelhebben aan zijn omgeving. Hiermee krijgt de aanpak voor groenonderhoud onder de naam 'Beekdaelen bloeit!' verder inhoud de komende jaren.

Ruimte en mobiliteit

Het areaal aan openbare wegen, fiets- en voetpaden is voor onze gemeente met een oppervlakte van 7,8 ha relatief groot. Dat vraagt om een grote inzet van onze buitendienst. Inmiddels is het IBOR in Beekdaelen vastgesteld en vindt uitvoering hiervan plaats waardoor de kwaliteit van de buitenruimte integraal wordt benaderd. Hiermee voldoen wij aan de kwaliteitseisen voor de openbare ruimte, rekening houdend met de gebruiksmogelijkheden, beeldkwaliteit, veiligheid en verzorgingsgraad en daarmee de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Daarbij willen wij zoveel mogelijk deelnemen aan initiatieven vanuit de wijken en dorpen (eigen kracht) en deze zoveel mogelijk ondersteunen.

We vinden het belangrijk om daar waar mogelijk te stimuleren dat onze inwoners voor korte afstanden, zoals verkeersbewegingen binnen de bebouwde kom, de auto laten staan. We hanteren als uitgangspunt dat de doorstroming voor het verkeer goed moet zijn op de hoofdroutes. In de overige straten willen we door snelheidsbeperking tot maximaal 30 km/u en door een passende inrichting de inwoners uitnodigen om vooral te gaan wandelen en fietsen. Dit maakt deel uit van het opgestelde uitvoeringsplan. Samen zorgen we ervoor dat onze straten, buurten en buitengebied veilig zijn en blijven. Dit doen we door met elkaar in gesprek te blijven over verkeersveiligheid en voortdurend op zoek te gaan naar duurzame oplossingen die bijdragen aan een leefbare en veilige woonomgeving.

In dat kader blijven wij ook aandacht eisen bij andere overheden voor de schadelijke gevolgen van vliegverkeer boven kernen in onze gemeente. We continueren onze verzoeken richting landelijke overheid om naar de toekomst toe rekening te houden en te bevorderen dat nieuwe ontwikkelingen niet tot voortzetting en zeker niet tot verdere aantasting van ons leefklimaat zullen leiden. Daarom is het vergroten van de operationaliteit van de AWACS-basis te Geilenkirchen ongewenst. Met betrekking tot compensatie van de AWACS-overlast blijven wij bij het ministerie aandringen op het -op welke wijze dan ook- versterken van de leefbaarheid in onze kernen.

Gelet op de huidige luchtkwaliteit en de daarmee gepaard gaande gezondheidsklachten oriënteren we ons op het Schone Lucht Akkoord. Verder geven wij goede voorlichting over de gezondheidsrisico's van houtstook, gecombineerd met een oproep om beperkt en verantwoord te stoken.

Energietransitie

Er ligt een grote opgave op het gebied van de energietransitie. We hebben de ambitie om als Beekdaelen in 2040 per saldo energieneutraal te zijn, waarbij in 2030 een vermindering van 55% CO₂ uitstoot ten opzichte van het ijkjaar 1990 de doelstelling is. Dit betekent dat wij als gemeenschap en gemeente een extra inspanning moeten doen om deze ambities te halen. Dit kan echter niet los worden gezien van de huidige economische ontwikkelingen. Dit trekt een wissel op de investeringsmogelijkheden van inwoners én verenigingen. Alleen samen kunnen we de noodzakelijke energie ontwikkelen om de ambities waar te maken. Naast de regionale samenwerking op dit vlak investeren we ook in het betrekken van de gemeenschap bij de verduurzaming van Beekdaelen vanuit het principe "Wat we lokaal kunnen, doen we ook lokaal". Hiermee vergroten we de regie en autonomie van Beekdaelen. Naast voor het opwekken van duurzame energie zijn de gemeenten sinds kort ook verantwoordelijk voor de warmtetransitie. Inmiddels hebben wij de visie warmtetransitie vastgesteld om zo de komende decennia gebieden van het aardgas af te halen en de CO₂-uitstoot te verminderen.

We streven naar een zodanige informatievoorziening dat inwoners snel kunnen zien wat de mogelijkheden en maatregelen zijn voor hun wijk, voor hun straat en uiteindelijk voor hun huis. We laten zien hoe energie bespaard kan worden, bv. door goede isolatie. In onze aanpak geven we voorrang aan activiteiten die we samen met inwoners en bedrijven kunnen uitvoeren -we noemen als voorbeeld de ontwikkelingen van een zonnepanelenveld inzake het project Groeve Bruls- en aan projecten waarbij het gemeentelijke beleid een hefboom kan zijn voor particuliere initiatieven. We kiezen vooralsnog niet voor het plaatsen van windmolens. Wat energieopwekking betreft volgen we de provinciale zonneladder. We zetten in op stimuleringsmaatregelen om verbruik van energie te verminderen om mede daardoor grote velden zonnepanelen -zoveel mogelijk- te voorkomen. We pakken activiteiten rondom bewustwording aan. Ook met organisaties die kunnen bijdragen aan een duurzaamheidsaanpak van grotere aantallen woningen (bijvoorbeeld woningcorporaties, energiecoöperaties en Vve's) werken we graag samen. Rondom ons beleid op het gebied van energie, klimaat, groen en duurzaamheid stellen wij een platform in, waarin we het overleg met de samenwerkingsorganisaties bundelen.

Klimaatadaptatie en circulaire economie

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo krijgen we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van het regenwaterstelsel, de inrichting van wegen, waterlopen, gebouwen en groenvoorziening. In specifieke gevallen vraagt het ook om extra

investeringen bij het oplossen van knelpunten die ontstaan door de effecten van de klimaatverandering. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) bepaalt voor een belangrijk deel de agenda voor de komende jaren. Zuid-Limburg is aangewezen tot 'NOVI-gebied', waarbij ook de waterproblematiek in de schijnwerper staat. De aanpak 'Water in balans' zetten we voort. In Beekdaelen wordt specifiek gewerkt aan actualisatie van zowel het GRP als de meer jaren aanpak 'Blauwe Ader'. Daarnaast zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het bufferen van water op eigen terrein (gemeente, particulier en bedrijven) en het verminderen en verwijderen van verhard oppervlak.

Het programma 'Nederland circulair in 2050' is van belang. In deze circulaire verdwijnt het afval zoals we dat nu kennen. Afval is dé nieuwe grondstof. Vrijwel alles wat we straks gebruiken, wordt steeds opnieuw gebruikt. In een circulaire economie stappen we dus af van de lijn 'produceren, consumeren en daarna weggooien'. Zo sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO₂-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid. De economie is niet langer allesbepalend. Zij staat in dienst van de samenleving en dient een duurzame omgeving niet in de weg te staan. Onze gemeenschappen, de sociale verbanden en onze prachtige natuur dienen gekoesterd te worden.

Economie en toerisme

Wij helpen de ondernemers het beste door hen ruimte voor ondernemen te bieden (vanuit een positieve grondhouding) en duidelijke kaders te stellen. We willen actieve contacten onderhouden met onze ondernemers. Dat vergt een proactieve en uitnodigende aanpak van onze bedrijfscontactfunctionarissen. We willen toe naar een beleid waarin de nadruk ligt op lokaal en duurzaam aanbesteden en inkopen. Vanuit het regionale beleid en de programmering voor de thema's winkels, bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie wordt de stap gezet naar de uitvoering. Het investeren in de winkelstructuur en het faciliteren van (nieuw) ondernemerschap blijft, ook na de Regio Deal, van groot belang voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau. De dynamiek op de bedrijventerreinen in Parkstad is groot. Er is besluitvorming nodig over hoe, in welke mate en op welke termijn deze kansen te verzilveren, in verbinding met het thema arbeidsmarkt. Voor Beekdaelen zijn het beheer en de ontwikkeling van onze bedrijventerreinen, detailhandel en vitale kernen van belang. Projectmatige herstructurering/omvorming van (voormalige) winkelstraten zoals de Beekstraat in Schinveld en bedrijfslocaties zijn hierbij noodzakelijk. Gelet hierop stellen wij in de komende periode een eigen lokale economische visie op, waarin we keuzes maken over welk soort bedrijvigheid in welk gebied gewenst is. Inzake de toekomstige ontwikkeling van het USAG-terrein zal de gemeente zelf geen toekomstplannen ontwikkelen en afwachten wat de plannen van de eigenaar zijn.

Wij streven naar een profiel van kwaliteit en kleinschaligheid voor recreatie in onze groene ruimte. In het kader van toerisme is de ambitie om Zuid-Limburg tot een Green Destination te ontwikkelen, waarbij de uitdaging voor de gemeenten van het Middengebied er vooral in bestaat het aanbod te transformeren naar kwalitatief passende verblijfsaccommodaties met een verdienmodel, aandacht voor het beheersbaar maken van de recreatieve druk in kwetsbare gebieden en het duurzaam maken van de recreatieve sector.

Wat willen we bereiken?

Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die streeft naar een veerkrachtig groen- en cultuurrijk landschap, dat ruimte biedt om te werken, genieten en ondernemen, kortom om te leven. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We zetten ons in voor een woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van alle inwoners rekening houdend met de transformatieopgave en met de regionale en provinciale afspraken.
- We versterken het groene karakter van de gemeente.
- We behouden en versterken de landschappelijke kwaliteit, die als belangrijke kernwaarde van de gemeente Beekdaelen gezien moet worden
- Een duurzame transitie van de landbouw is een grote maatschappelijke opgave voor Beekdaelen en essentieel om de unieke waarden van het landelijk gebied te behouden, te beheren en te ontwikkelen.
- Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners werken we in Beekdaelen aan de internationale en nationale duurzaamheidsdoelstellingen (Global Goals). We geven daarbij zelf het goede voorbeeld en vervullen een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
- We realiseren een gemeente met een duurzaam veilige inrichting van de infrastructuur, zowel voor auto, (elektrische) fiets en voetganger, waarbij leefbaarheid boven bereikbaarheid gaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Woningaanbod

Beekdaelen is een plek waar iedereen zijn thuis kan vinden en maken. Iedere levensfase brengt andere woonbehoeften met zich mee. Om onze vitale kernen ook in de toekomst te behouden dienen deze zoveel mogelijk evenwichtig te zijn opgebouwd met een mooie mix aan woningen en mensen van verschillende leeftijden. Bij inbreiding, revitalisering en ontwikkeling is het daarom van belang om deze mix van koop- en huurwoningen voor diverse leeftijdscategorieën en levensfasen te bouwen.

Om te komen tot deze mix zal in de komende jaren gestuurd o.a. worden om het segment "sociale huur" naar de door het kabinet gestelde 30%-norm te brengen. Uiteraard is ook hier van belang dat de te bouwen woningen bijdragen aan de balans binnen een kern of wijk.

Daar waar wij als gemeente een grondpositie hebben, zullen we deze inzetten om de doelstellingen op het gebied van wonen te realiseren. Indien deze zich bevinden op de randen van onze dorpen en het buitengebied kunnen - in uitzonderlijke situaties of initiatieven- ook daar ontwikkelingen plaatsvinden. Deze dienen echter van uitzonderlijke maatschappelijke meerwaarde te zijn. Bij nieuwbouw sturen we op levensloop bestendig en duurzaam bouwen met "smart homes", slimme en duurzame materiaaltoepassingen. Met gerichte interventies -al dan niet in samenwerking met de regio - worden mensen in staat gesteld hun woonwensen mogelijk te maken, zodat we ze permanent een leefomgeving kunnen bieden die aansluit bij hun levensfase.

In Q1 2023 zal een herziene regionale woonvisie aan uw raad worden voorgelegd. Tevens zal in het eerste half jaar 2023 ook een lokale concretisering daarvan voor besluitvorming worden voorgelegd.

Groene karakter

Bomenvervangingsplan:

In de periode 2022-2026 zullen er 432 bomen, met een toekomstverwachting <5 jaar, gekapt moeten worden. De groeiomstandigheden en de klimaatontwikkelingen zorgen ervoor dat de vitaliteit van ons bomenareaal sterk afneemt terwijl dat areaal de basis vormt van ons groen. Het draagt bij aan de leefbaarheid, de bestrijding van hittestress en CO2 vermindering. Bomen zijn daarom belangrijk en onmisbaar.

Daarnaast zijn in december 2020 zijn op basis van de risicoanalyse, volgend uit de uitgevoerde boomveiligheidscontrole, een 300 tal bomen geveld.

De herplant van bomen is opgenomen in de vigerende bomenverordening gemeente Beekdaelen 2019 onder artikel 3 lid 1. Bij de noodzaak voor herplant is de volgende afweging gemaakt. De inschatting is dat in het kader van het bomenplan 75% (324 bomen) van de minder vitale bomen op plekken staan waar ze een belangrijke bijdrage leveren aan leefbaarheid, beeldwaarde en hittestressafname. Deze bomen worden in het bomenvervangingsplan voor herplant aangewezen. In praktijk betekent dit dat bomen in boomsingels waar ontwikkeling op natuurlijke wijze kan plaatsvinden, door handhaving van boomvormers in het beheer, niet in het plan worden opgenomen. Herplant zal met name gaan plaatsvinden in het straatbeeld op daartoe geschikte locaties.

De bomen die in het kader van de noodkap zijn geveld (ca. 300 bomen) worden volledig herplant.

De geraamde kosten bestaan uit kappen/ stobben verwijderen/ plantgatinrichting/herplanten en nazorg. De wettelijke zorgplicht dwingt ons ertoe deze bomen te verwijderen.

Financiën:

De kosten voor de uitvoering van het bomenvervangingsplan 2022-2026, worden gefinancierd uit het beschikbare budget bomvervangingsplan.

De kosten voor de herplant van bomen die zijn geveld in het kader van de noodkap in 2020, worden gefinancierd uit het beschikbare investeringsbudget bomenstructuurplan 1e tranche 2017-2018.

Ecologische gazons:

Om de biodiversiteit te vergroten worden enkele gazons omgevormd naar ecologische gazons/bloemenweides. Het betreft uitvoering van beleid dat is benoemd in het visiedocument "Beekdaelen B(l)oeit". Met het omvormen van gazons wordt geïnvesteerd om te genereren, d.w.z. dat er naast een bijdrage aan biodiversiteit uiteindelijk een besparing zal optreden in het reguliere beheer. De investering wordt over een periode van 8 jaar terugverdiend.

Financiën:

De kosten voor de omvorming van gazons naar ecologische gazons/bloemenweides, worden gefinancierd uit het beschikbare investeringsbudget ecologische gazons.

Groot onderhoud beplanting:

Groen is een levend product met een levenscyclus en is daarmee op enig moment toe aan vervanging. In 2023 wordt gestart met het vervangen van slechte beplanting.

Financiën:

De kosten voor de uitvoering van het groot onderhoud beplanting, worden gefinancierd uit het beschikbare budget groot onderhoud beplanting.

Landschapskader en Hollewegen

De Raad heeft in juni 2022 het belang van het landschap onderkend middels vaststelling van het Landschapskader Beekdaelen. Enerzijds is dit een visie- en inspiratiedocument richting de toekomst en anderzijds vormt het een belangrijke onderlegger voor de gemeentelijke omgevingsvisie. Zaak is dat het Landschapskader wordt gevolgd door uitvoering.

In het op te stellen uitvoeringsprogramma worden belangen van onder meer landschap, natuur, water, cultuurhistorie en toerisme in integrale samenhang vertaald richting concrete projecten. Denk hierbij aan projecten ter realisatie van natuur, landschap en natuurinclusieve landbouw. Behoud en versterking van landschappelijke kwaliteiten gaan daarbij hand in hand met verhoging van biodiversiteit, nieuw perspectief voor agrarische bedrijven en opwaardering van de kwaliteit van de leefomgeving.

Een prominent thema binnen het uitvoeringsprogramma betreft de aanpak van holle wegen. In deze karakteristieke landschapselementen komen veel landschappelijke functies, opgaven en actoren samen; landschap, natuur, biodiversiteit, cultuurhistorie, landbouw en water. De kwaliteit staat echter sterk onder druk door onder meer ander gebruik en effecten van klimaatverandering. Bedoeling is om de kwaliteit van holle wegen op te waarderen, in integrale samenwerking tussen landbouw, natuur- en waterpartijen en lokale vrijwilligers. Zodoende kunnen deze karakteristieke elementen worden behouden en waar mogelijk versterkt, wordt wateroverlast verminderd, krijgt de biodiversiteit een opwaardering en worden aangrenzende landbouwers gestimuleerd tot een meer natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Landbouw

Zowel nu als in de toekomst speelt de landbouw een prominente rol in het landschap in Beekdaelen. Ook in de komende jaren blijft de landbouw in transitie, waarbij steeds meer maatschappelijke opgaven (o.a. klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit en stikstof) op agrarische gronden en bedrijven zullen moeten landen. Hoe wij als gemeente kunnen faciliteren in deze veranderende rol, wordt bekeken in samenspraak met andere gemeenten in het Middengebied en daar buiten en uiteraard met de landbouwsector zelf.

Als grootste plattelandsgemeente in Zuid-Limburg nemen wij het voortouw om zaken bespreekbaar te maken en te zoeken naar oplossingen.

Verkeersomgeving Beekdaelen

Zoals een groenrijke omgeving belangrijk is voor het leef- en vestigingsklimaat is ook de bereikbaarheid van én in onze kernen een fundament voor een vitale gemeenschap. Hierbij gaat het nadrukkelijk om een samenhangend geheel voor voetganger, fietser, OV-reiziger én automobilist.

In een goede combinatie van een adequate doorstroming, een leefbare en veilige verkeersomgeving en inwoners stimuleren om te wandelen en te fietsen. In 2023 is het uitvoeringsplan mobiliteit in uitvoering genomen. Hierbij zetten we in op de reeds

vastgestelde kwaliteit en het onderhoud van de fiets- en wandelpaden en op mogelijke toekomstige fietsverbindingen met omliggende gemeenten.

In het kader van het IBOR beleidsplan zal in 2023 een aanvang gemaakt worden met het opwaarderen van de verharde vrij liggende de fiets- en wandelpaden naar beeldkwaliteitsniveau B.

Revitalisering kern Schinveld

Factoren als ondermijning, zwakke sociaal/economische situatie en vergrijzing en met name de combinatie van deze drie, maken dat de leefbaarheid in de kern Schinveld steeds verder achteruit gaat. Om het tij te keren zijn er grote ingrepen op zowel ruimtelijk als sociaal vlak noodzakelijk. De instandhouding van de centrumfunctie, het voorzieningenniveau en met name het winkelbestand is al jaren een punt van zorg in de kern van Schinveld. Daarnaast spelen er opgaven als een herbestemming van het voormalig gemeentehuis en een locatie voor duurzame huisvesting van de verenigingen.

In 2023 willen we komen met een gedragen plan voor de kern van Schinveld. Hierbij staat al op voorhand vast dat dit een plan zal zijn met een lange looptijd (circa 10 jaar) waarin stap voor stap gewerkt zal worden aan het beoogde eindplaatje. Daarnaast vergt dit plan niet alleen inzet van gemeentelijke middelen en capaciteit maar ook van externe partijen en investeerders.

Als eerste stap om te komen tot dit gedragen plan zal nog in 2022 gestart worden met het houden van brainstormsessies met stakeholders en betrokkenen. Doel is het ophalen van input waarmee we samen vorm en inhoud aan het centrumplan kunnen geven met als doel Schinveld te geven wat het verdient: een levendige, vitale kern waar het aangenaam wonen is.

Welke beleidsindicatoren zijn van toepassing?

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Nieuwbouw woningen	Omschrijving: Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. Bron: ABF – Systeem Woningvoorraad Jaar: 2021/ Waarstaatjegemeente 2018	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,9 7,8
2.	Demografische druk	Omschrijving: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	80,10% 78,80%
3.	Functiemenging	Omschrijving: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Bron: CBS BAG/LISA Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	40,20% 49,90%
4.	Vestigingen (van bedrijven)	Omschrijving: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. Bron: LISA vestigingenregister Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	152,2 158,5
5.	Banen	Omschrijving: Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. Bron: LISA vestigingenregister Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	514,1 710,3
6.	Omvang huishoudelijk restafval	Omschrijving: Niet gescheiden ingezameled huishoudelijk afval Bron: CBS – Statistiek Huishoudelijk afval Jaar: 2017	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	134 kg 153 kg
7.	Hernieuwbare elektriciteit	Omschrijving: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor Jaar: 2020	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	18,6% onbekend

Wat gaat het programma kosten?

Fysieke leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
<i>lasten per taakveld:</i>				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	-258	-224	-152	-98
0.4 overhead	-470	-458	-437	-383
2.1 verkeer en vervoer	-5.361	-5.212	-4.969	-4.776
3.1 economische ontwikkeling	-439	-382	-367	-357
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-36	-36	-36
3.4 economische promotie	-300	-300	-300	-300
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.567	-2.505	-2.430	-2.367
7.2 rioleringen	-4.343	-4.348	-4.309	-4.393
7.3 afval	-4.077	-4.071	-4.067	-4.064
7.4 milieubeheer	-1.009	-1.022	-1.022	-1.018
7.5 begraafplaatsen en crematoria	-180	-179	-177	-176
8.1 ruimte en leefomgeving	-617	-617	-617	-617
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-301	-301	-301	-301
8.3 wonen en bouwen	-3.447	-2.863	-2.859	-2.800
totale lasten	-23.405	-22.518	-22.045	-21.686
<i>baten per taakveld:</i>				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	79	79	79	79
2.1 verkeer en vervoer	105	105	105	105
3.1 economische ontwikkeling	89	89	89	89
3.4 economische promotie	150	150	150	150
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	30	30	30	30
7.2 rioleringen	5.791	5.800	5.754	5.834
7.3 afval	4.935	4.930	4.930	4.930
7.4 milieubeheer	9	9	9	9
7.5 begraafplaatsen en crematoria	119	119	119	119
8.1 ruimte en leefomgeving	12	12	12	12
8.3 wonen en bouwen	801	798	796	796
totale baten	12.120	12.121	12.073	12.153
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-11.285	-10.397	-9.971	-9.533
<i>Resultaatbestemming:</i>				
0.10 Toevoeging reserves	-1.074	-804	-804	-804
0.10 Onttrekking reserves	2.646	1.655	1.646	1.639
Saldo resultaatbestemming	1.572	850	842	835
Resultaat programma	-9.714	-9.547	-9.129	-8.698

Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiën

Samenwerken binnen en buiten de grenzen

Parkstad is het uitgangspunt voor samenwerking. Alle samenwerkingsverbanden zullen kritisch bekeken worden. Als het gaat om onze rol als samenwerkingspartner zien wij de volgende aandachtspunten voor de komende vier jaren:

- **Nieuw Regionaal Investeringsprogramma:** Centraal staat de opvolging van de bestaande Regiodeal Parkstad en IBA Parkstad, waarin Beekdaelen tezamen met de andere Parkstadgemeenten en de Stadsregio zoveel als mogelijk gebruik kan maken van Europese (Green Deal, Bauhaus), nationale (Regeerakkoord) en provinciale fondsen.
- **Samenwerking NOVI-gebied Zuid-Limburg:** Hier gaat het om het verder vormgeven van de samenwerking tussen het rijk, de provincie en de gemeenten in Zuid-Limburg, waarbij gewerkt wordt aan de majeure opgaven van Zuid-Limburg. Dit gebeurt door het opstellen van een gebiedsgericht programma en een regionale investeringsagenda op het door ons nagestreefde niveau van Zuid-Limburg
- **Samenwerking Middengebied-gemeenten in Zuid-Limburg:** Het streven is gericht op een minder vrijblijvende samenwerking op de thema's Landschap en landbouw; Duurzaamheid; Toerisme van de Toekomst en Vitale Samenleving, waartoe de Middengebied-gemeenten in Zuid-Limburg zich vanuit het visiedocument 'van groen hart tot groene long' en het uitvoeringsprogramma Midden gebied hebben gecommitteerd en natuurlijke partners vormen.
- **GR Stadsregio Parkstad:** In 2021 is de GR van de Stadsregio Parkstad Limburg geactualiseerd. In deze GR werken de Parkstadgemeenten samen op de thema's Wonen en Herstructurering, Economie en Toerisme, Ruimte en Mobiliteit, Duurzaamheid, Sociaaleconomische Structuurversterking (SES) en Grensoverschrijdende samenwerking (GROS). De strategische agenda wordt de komende jaren verder uitgewerkt. In de komende periode moet nog meer worden uitgedragen dat ook de landelijke gemeenten in de GR Parkstad ertoe doen: hier ligt een rol voor Beekdaelen weggelegd.
- **Uitwerken visie op 360 graden samenwerking:** In een eerste discussienotitie hebben wij destijds aangegeven dat Beekdaelen zoveel als mogelijk streeft naar samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg. Dit vanwege de constatering dat Zuid-Limburg het juiste schaalniveau is om strategische opgaven aan te pakken. Gemeenten in Zuid-Limburg zullen zichzelf echter meer moeten verbinden aan elkaar. De coronacrisis, de waterknelpunten en de huidige Oekraïne-oorlog laten zien dat samenwerking op de schaal van de Zuid-Limburgse (veiligheids)regio noodzakelijk is. Beekdaelen kan hier –als relatieve nieuwkomer– een bestuurlijke rol in spelen.
- **Meer grip op samenwerkingen (lees: verbonden partijen) krijgen:** Naast het aangaan van succesvolle samenwerkingen is het voor wat betreft de 'verbonden partijen' van belang om hier ook grip op te krijgen en te houden. De aanpak 'Samen

Grip Op Verbonden Partijen' - die door een groot deel van de gemeenten in Zuid-Limburg wordt toegepast- werpt vruchten af. In dat verband biedt de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen de gemeenteraden meer mogelijkheden om hun taakstellende en controlerende taak jegens GR-en uit te oefenen.

- **Grensoverschrijdende samenwerking (GROS):** Onlangs is Beekdaelen toegetreden tot de Euregio Rhein-Maas-Nord. Op die manier maken wij als grootste plattelandsgemeente van Zuid-Limburg onze eigen 360 graden oriëntatie; ook in de Euregio. Samen met de ERM Nord willen we het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de euregio versterken, de contacten verdiepen en de samenwerking stimuleren. De komende jaren zullen wij hier verder uitvoering aan geven. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheden voor verdere samenwerking met onze twee euregionale buurgemeenten: Gangelt en Selfkant.

Financieel gezonde gemeente

Zoals beschreven in de financiële paragraaf van deze begroting schrijft de gemeente zwarte cijfers. Dat is een verbetering ten opzicht van het resultaat dat was gepresenteerd in de kadernota 2023 waarin het laatste jaar nog rode cijfers waren te zien. Afgezet tegen de totale lastenomvang is het positieve resultaat echter beperkt. Vooral ook gezien het feit dat een aantal grotere opgaven nu nog niet (helemaal) in het meerjarig perspectief van de begroting zijn verwerkt. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan de kosten van vervanging van een aantal sportvelden in de komende jaren of de kosten voor de bouw van de basisscholen in Puth en in Nuth.

De reservepositie van de gemeente is nog steeds gezond. Het niveau van de vrij besteedbare reserve 'reserve nog te bestemmen' is de laatste jaren echter geslonken. We gaan er vooralsnog vanuit dat we die reserve de komende jaren kunnen voeden door (een deel van de) rekeningresultaten in de komende jaren te storten. Ook voor de eenmalige middelen geldt dat inzet wel overwogen dient plaats te vinden.

Wat willen we bereiken?

Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die inzet op samenwerking en die financieel en organisatorisch gezond en in control is. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We werken samen met andere gemeenten om de kwaliteit en betaalbaarheid van publieke taken en diensten te kunnen waarborgen.
- Vanuit het principe "goed rentmeesterschap" blijven we vasthouden aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen.
- Op basis van het principe 'een goede balans tussen willen en kunnen' is onze opgestelde prioriteitenlijst leidend voor het al dan niet uitvoeren van bestaande plannen.
- We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering).

Wat gaan we daarvoor doen?

Eigen 360 graden oriëntatie

Ook in het begrotingsjaar 2023 willen we wat onze strategische focus betreft inzetten op een meerzijdige, zowel extern als intern gericht oriëntatie. Onze bijzondere positie als grootste plattelandsgemeente van Zuid-Limburg ingeklemd tussen de twee grote stedelijke agglomeraties Parkstad Limburg en Westelijke Mijnstreek en fungerend als 'poort naar het Heuvelland oftewel het Middengebied van Zuid-Limburg', maakt dat we die meerzijdig strategische oriëntatie zullen gaan hanteren om zo onze gemeente Beekdaelen optimaal te kunnen positioneren, zowel extern (regionaal) als intern (inwoners, bedrijven en maatschappelijk middenveld). Onderstaand de belangrijkste onderwerpen die wij wat dat betreft in 2023 gaan oppakken.

Belangrijk voor zowel onze externe als interne strategische oriëntatie in 2023 en verder is de actualisatie van onze beknopte strategische toekomstvisie 'leven en werken in het landschap'. Deze actualisatie biedt ons de mogelijkheid om in samenspraak met de relevante stakeholders te bepalen welke gemeente wij over ongeveer 10 jaar willen zijn. Daarbij kijken we ook naar de wereld om ons heen en betrekken we onder andere de input van onze burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven als ook bestaande visies van bijv. onze buurgemeenten, regionale samenwerkingsverbanden waaraan wij deelnemen, trends en ontwikkelingen die in de komende jaren op ons afkomen. De te actualiseren toekomstvisie vormt straks de basis voor alle andere toekomstige beleidsvisies die we nog gaan opstellen en vormt mede een soort van afwegingskader voor onze 360 graden oriëntatie op samenwerking.

Een andere belangrijk onderdeel voor onze externe en interne strategische oriëntatie is de voor 2024 op te stellen Omgevingsvisie Beekdaelen. Deze beschrijft de maatschappelijke opgave en de te beschermen kernkwaliteiten van Beekdaelen. In de omgevingsvisie worden meerdere sectorale visies samen-gebracht tot één integraal verhaal over de fysieke leefomgeving. Het verhaal van het verleden en de fysieke overblijfselen hiervan, vormen immers het DNA van een gemeente. Het integrale karakter van de omgevingsvisie biedt kansen om vanuit het cultureel erfgoed opgaven uit andere sectoren met elkaar te verbinden. Daarbij draagt de historische gelaagdheid bij aan de aantrekkelijkheid van ons Beekdaelens landschap. Zo kunnen historische structuren of elementen als vertrekpunt voor grote ruimtelijke opgaven dienen. Denk hierbij aan vraagstukken op het gebied van leefbaarheid, energietransitie of waterveiligheid. Hierdoor wordt zowel de externe als interne strategische oriëntatie geraakt.

Voor wat betreft de externe strategische oriëntatie van Beekdaelen is onze 360 graden oriëntatie op samenwerking van belang. Deze zullen wij ook in 2023 gaan hanteren en ziet enerzijds op het zoveel als mogelijk streven naar samenwerking op de schaal van de regio Zuid-Limburg en anderzijds op het streven naar samenwerkingen passend bij het nagestreefde doel en schaal van die samenwerking zonder al te zeer gebonden te zijn aan een of andere (sub)regio. Aandachtspunten voor het begrotingsjaar 2023 zijn het als grootste plattelandsgemeente binnen de gremia van de het samenwerkingsverband Stadsregio Parkstad nog meer uitdragen van het besef dat het landelijk gebied binnen Parkstad complementair is aan de stedelijke infrastructuur en het verder vormgeven van de samenwerking tussen de gemeenten in het Middengebied van Zuid-Limburg zeker gelet op de grote opgaven waar gemeenten voor staan.

Ook de nieuwe in de maak zijnde Regio Deal Parkstad Limburg 2.0 is relevant voor onze externe en interne strategische oriëntatie voor 2023 en de daaropvolgende jaren. Nu de eerste Regio Deal Parkstad die van 2019 tot en met 2022 heeft plaatsgevonden, met meer dan 43 projecten succesvol is gebleken en het Rijk heeft laten doorschemeren dat voor de regio Parkstad een nieuwe Regio Deal in het verschiet ligt, zal vanuit Beekdaelen, de andere Parkstad-gemeenten en de Stadsregio worden ingezet op een nieuwe Regio Deal 2.0 voor de jaren 2023-2026, waarin wij, de andere Parkstadgemeenten, de Stadsregio en het Rijk in gezamenlijkheid aan de slag gaan met ontwikkelingen die onderbouwd bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van leven, wonen en werken van de inwoners en ondernemers van Parkstad en dus ook van Beekdaelen. Deze nieuwe Regio Deal raakt onze inwoners en biedt ons de mogelijkheid om enerzijds bij de Stadsregio en ook bij het Rijk bewustwording te creëren voor de belangrijke problematieken van een plattelandsgemeente, zoals daar zijn: de transitie van de landbouw, de gevolgen van de verwevenheid tussen het stedelijke en landelijke gebied en het vergroten van de leefbaarheid in de kernen. Anderzijds biedt ons dit ook de kans om via de nieuwe Regio Deal projecten in te dienen waardoor deze problematieken kunnen worden opgelost of kunnen worden gemitigeerd. Daarnaast wordt er –afgestemd met het Ministerie van Binnenlandse Zaken- nog een Regio Deal voor Zuid-Limburg opgesteld. Vanuit Beekdaelen houden we wat dat betreft uiteraard proactief een vinger aan de pols en volgen we de ontwikkelingen van deze Regio Deal op de voet.

In het kader van de aanscherping van de Nationale Omgevingsvisie extra (NOVI extra) heeft het kabinet de regio Zuid-Limburg aangewezen als NOVEX-gebied. Dit zijn gebieden die als gevolg van de nationale opgaven worden herbestemd en ingrijpend worden heringericht. De NOVEX-gebieden stellen een ontwikkelperspectief op basis waarvan een gezamenlijk plan wordt opgesteld. Hiermee wordt de stap richting uitvoering en de bijbehorende ruimtelijke keuzes gezet om de stip op de horizon – in de komende vier tot tien jaar - te bereiken. Dit plan omvat onder andere een uitvoeringsagenda, inclusief regionale investeringsagenda en raakt onze interne en externe strategische oriëntatie. Als grootste plattelandsgemeente van Zuid-Limburg is het ons doel om in 2023 bij deze activiteiten een rol van betekenis te gaan spelen in de diverse gremia en onze strategische positie hierin van geval tot geval te bepalen, zodat we mee kunnen werken aan het komen tot een meer samenhangende ruimtelijke strategie en aanpak voor het NOVEX-gebied Zuid-Limburg en daarmee ook voor Beekdaelen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 wordt de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders ('college') voor de financiële rechtmatigheid benadrukt doordat het college een verantwoording over rechtmatigheid af moet gaan geven in plaats van de accountant.

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording gaat het om de financiële beheershandelingen.

Met de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording krijgt control binnen de gemeente Beekdaelen een andere dimensie. Van controle achteraf gaan wij meer naar de beheersbaarheid aan de voorkant.

De traditionele interne controller aan de achterkant van het proces krijgt hiermee een andere rol. Deze wordt de ondersteuner en aanjager richting de afdelingen waar de

processen worden uitgevoerd. Bij de uitvoerende afdelingen dient (zichtbaar) te worden gecontroleerd dat risico's worden beheerst in het proces. Om dit te bewerkstelligen en hiermee de rechtmatigheidsverantwoording van de hele organisatie te maken, wordt beoogd om een ondersteunende applicatie in te zetten en de aanwezige ingehuurde expertise te verlengen tot medio 2023. Voor dit laatste wordt bij deze begroting een kredietvotering aan uw Raad voorgelegd.

De ondersteunende applicatie dient de beschreven werkwijze mogelijk te maken en er voor zorg te dragen dat het gehele proces overzichtelijk, uitvoerbaar, controleerbaar en bestuurbaar blijft. Ook de rapportage richting management, college en raad (via de jaarrekening) wordt vanuit deze applicatie gevoed.

De interne controle gaat, zoals beschreven, meer van achteraf naar vooraf echter zal er altijd deels een controle achteraf benodigd zijn. Dit om de werking van de beheersmaatregelen aan de voorkant te controleren en daarnaast als vereiste van onze accountant.

De beheersbaarheid van de gemeentelijke organisatie krijgt met de rechtmatigheidsverantwoording een kwaliteitsimpuls echter net zoals bij de invoering van de rechtmatigheidsverklaring door de accountant in 2004 zal ook dit tijd vergen.

De kosten die gemoeid zijn met de aanschaf en implementatie van de ondersteunende applicatie wordt opgevangen in de bestaande budgetten.

Prioriteringskader Projecten

In de notitie 'balans tussen willen en kunnen' is beschreven dat de ambitie van de gemeente te hoog is voor enerzijds de financiën en anderzijds de beschikbare ambtelijke capaciteit voor de uitvoering van alle ambities. Indien gekozen zou worden voor uitvoering van alle ambities, dan zou de uitvoering van de basistaken ernstig in de knel komen. Keuzes kunnen ervoor zorgen dat dat willen en kunnen dichter bij elkaar komen. Om het maken van keuzes te vergemakkelijken is een prioriteringskader ontwikkeld op basis waarvan het makkelijker is om te bepalen welke projecten belangrijk zijn en welke juist wat minder.

De organisatie is continu in ontwikkeling. De recent doorgevoerde doorontwikkeling heeft daar de afgelopen periode een extra boost aan gegeven. Het verloop van het personeel is de afgelopen periode gedaald net zoals het ziekteverzuim. Teams zijn beter op elkaar ingespeeld waardoor efficiënter en effectiever wordt gewerkt. Procedures zijn veelal geharmoniseerd, het samenwerken verloopt goed en het 'wij-gevoel' wordt daardoor positief versterkt'. Tevens wordt extra geïnvesteerd in kennis en kunde en heeft de raad bij de begroting 2022 besloten extra capaciteit toe te voegen op de plekken waar dat noodzakelijk is.

Daarnaast is een groot aantal van de te prioriteren projecten in uitvoering genomen of maken onderdeel uit van beleid dat nog wordt geformuleerd. De stapel van beleidsvoornemens waarover is gesproken in de notitie 'balans tussen willen en kunnen' wordt daardoor korter. Zo wordt een aantal projecten ondergebracht in het mobiliteitsplan (bv het verbeteren van de verkeerstructuur en de fietsstructuur). Andere projecten worden meegenomen in nog te formuleren beleid zoals het project 'transformatie voormalige sportaccommodaties' dat wordt meegenomen in het toekomstig accommodatiebeleid. Of het onderhoud van de holle wegen dat wordt betrokken bij het beleid over het landschapskader. Het vorenstaande heeft er onder andere voor gezorgd dat we de lopende projecten en de

projecten uit het coalitieprogramma kunnen uitvoeren binnen de beschikbare capaciteit met de kwaliteit die we graag willen leveren.

We realiseren ons echter dat we er nog niet zijn. We zijn nu nog teveel een beheersorganisatie waarin we de dingen doen die we moeten doen. We handelen nog te reactief en willen, samen met partners en burgers, meer aan de voorkant komen. Ook willen we toe naar een organisatie waarbij we (regionaal) aanjagers zijn in de ontwikkeling op diverse beleidsterreinen. Te denken valt daarbij aan woningmarktbeleid, het stikstofbeleid en economie. Het kost tijd en energie om die omslag te realiseren.

Om die reden is het van belang dat we ons, voordat we nieuw beleid opstarten, nog meer af moeten vragen of dat beleid ook echt bijdraagt aan datgene waar de gemeente voor staat. Het ontwikkelde prioriteringskader kan daarvoor uitstekend als basis dienen.

Welke beleidsindicatoren zijn van toepassing?

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Gemiddelde WOZ waarde	Omschrijving: De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in euro's Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken Jaar: 2021	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	246.000 394.000
2.	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO, Groningen Jaar: 2022	Beekdaelen:	873 828
3.	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO, Groningen Jaar: 2022	Beekdaelen:	950 904

Wat gaat het programma kosten?

Programma bestuurlijke samenwerking en financiën (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
<i>lasten per taakveld:</i>				
0.1 bestuur	-490	-457	-469	-457
0.4 overhad	-2.697	-2.612	-2.604	-2.536
0.5 treasury	-141	-68	-8	38
0.61 OZB woningen	-336	-273	-273	-273
0.62 OZB niet-woningen	-64	-64	-64	-64
0.8 overige baten en lasten	-2.077	-2.113	-2.192	-2.296
0.9 vennootschapsbelasting (vpb)	-10	-10	-10	-10
totale lasten	-5.815	-5.597	-5.620	-5.598
<i>baten per taakveld:</i>				
0.5 treasury	848	848	848	848
0.61 OZB woningen	6.011	6.011	6.011	6.011
0.62 OZB niet-woningen	1.762	1.762	1.762	1.762
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	65.115	65.324	64.518	60.078
0.8 overige baten en lasten	29	29	29	29
totale baten	73.765	73.974	73.168	68.728
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	67.950	68.378	67.548	63.130
<i>Resultaatbestemming:</i>				
0.10 Toevoeging reserves	-906	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	1.283	240	19	1
Saldo resultaatbestemming	377	240	19	1
Resultaat programma	68.327	68.618	67.567	63.131

(Verplichte) paragrafen

1. Inleiding paragrafen

Intro

Naast de programma's zijn gemeenten verplicht om 7 programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen (BBV-verplichting). De informatie over deze onderwerpen is vaak versnipperd in de begroting en jaarrekening opgenomen. De paragrafen zijn eigenlijk dwarsdoorsnedes van de verschillende programma's en taakvelden.

De onderwerpen van de paragrafen zijn belangrijk voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragrafen zijn om verschillende redenen opgenomen:

- Het onderwerp heeft een grote financiële impact.
- Het onderwerp heeft een grote politieke betekenis.
- Het onderwerp is van belang voor de uitvoering van de programma'.

Naast de verplichte 7 programma-overstijgende paragrafen is dit aangevuld met de paragraaf duurzaamheid.

2. Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, die van belang is voor de integrale afweging tussen beleidswensen enerzijds en de daarvoor te verwerven inkomsten anderzijds. Deze paragraaf bevat tevens het beleid van de gemeente over de lokale heffingen en kwijtschelding.

Overzicht van de lokale belastingen

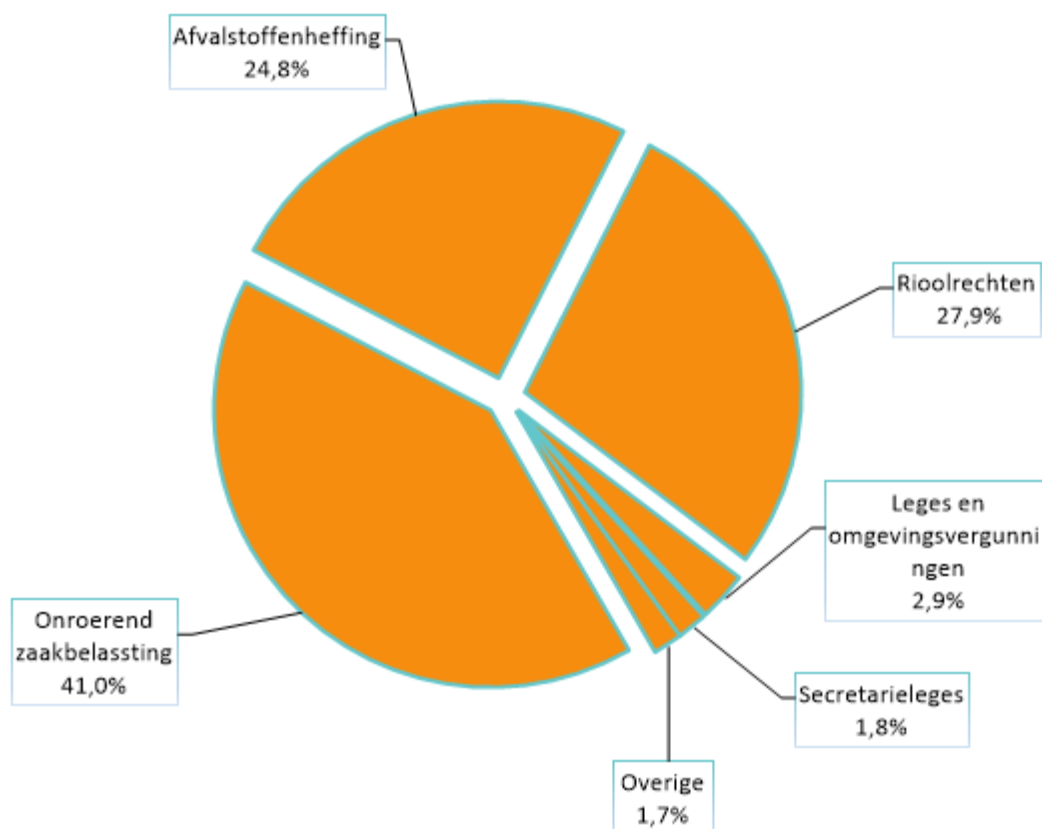
De geraamde opbrengsten ozb, afvalstoffenheffing, leges en omgevingsvergunningen en secretarieleges zijn geïndexeerd met 2,4%. Daarnaast is de opbrengst rioolheffing gebaseerd op de verwachte (toekomstige) kosten inzake riolering.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de opbouw van de in de begroting geraamde lokale belastingen, heffingen en retributies.

Overzicht lokale heffingen (bedragen in duizenden euro's)	2023	2024	2025	2026
Ozb eigenaren woningen	6.011	6.011	6.011	6.011
Ozb eigenaren niet-woningen	1.012	1.012	1.012	1.012
Ozb gebruikers niet-woningen	750	750	750	750
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	4.702	4.698	4.698	4.698
Rioolrechten	5.285	5.438	5.596	5.758
Leges bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen	546	546	546	546
Secretarieleges	336	635	634	630
Aansluiting riolering	30	30	30	30
Aanleg inritten	16	16	16	16
Grondzaken	4	4	4	4
Marktgelden	4	4	4	4
Toeristenbelasting	150	150	150	150
Begrafnisrechten	119	119	119	119
Totaal	18.964	19.413	19.569	19.728

Opbouw lokale belastingen en heffingen

Uit onderstaande grafiek volgt dat het grootste deel van de inkomsten uit lokale heffingen bestaat uit de onroerendezaakbelasting (41,1%), afvalstoffenheffing (24,9%) en rioolrechten (27,9%).

Ontwikkeling van lokale lasten

In onderstaande tabel worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden in 2023 afgezet tegen de woonlasten in 2022:

	2022	2023
OZB	348,92	357,29
Afvalstoffenheffing	286,28	293,43
Rioolheffing	285,42	300,00
Totale woonlasten	920,62	950,72

In het vervolg van deze paragraaf worden de ontwikkelingen van de lokale lasten toegelicht.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De onroerendezaakbelasting is een belasting die wordt geheven over, zoals de naam al zegt, onroerende zaken. Deze belasting is van de lokale heffingen de grootste inkomstenbron. Met de opbrengst uit de OZB kan de gemeente onder andere uitgaven op het gebied van veiligheid, onderhoud openbaar groen en voorzieningen bekostigen. Zo draagt de OZB bij aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Er zijn drie groepen die een aanslag OZB krijgen:

1. Eigenaren van woningen
2. Eigenaren van niet-woningen (bijvoorbeeld bedrijfspand)
3. Gebruikers niet- woningen

Gebruikers van woningen (bijvoorbeeld huurders) ontvangen geen aanslag ozb.

De te betalen ozb wordt berekend als percentage van de WOZ-waarde van de woning of niet-woning. De WOZ-waarde (waardering onroerende zaken) wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Om het tarief (percentage) van de OZB voor het komende belastingjaar te bepalen, wordt de verwachte ozb-opbrengst gedeeld door de totale WOZ-waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente Beekdaelen.

De raad kan ervoor kiezen om de opbrengst te verhogen (naast de inflatiecorrectie). Voor 2023 wordt voorgesteld om de opbrengst alleen voor de inflatie te corrigeren en verder geen verhoging toe te passen.

Voor 2023 is het inflatiepercentage 2,4%.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van het afval van huishoudens. Hiervoor worden kosten gemaakt. Voor de opbrengst uit de afvalstoffenheffing geldt dat deze niet meer dan

kostendekkend mag zijn; de gemeente mag dus niet meer in rekening brengen dan de kosten die zij voor het inzamelen van afval maakt.

De dienstverlening met betrekking tot afvalinzameling wordt uitgevoerd door de combinatie van de GR Rd4 en de NV RWM.

Ook in 2023 stijgen de kosten van afvalinzameling. Deze stijging kenmerkt zich door meer dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn: de exploitatie van het milieupark in Schinnen, inflatie en cao-indexeringen. Voorgesteld wordt de tarieven uitsluitend te verhogen voor inflatiecorrectie, zijnde 2,4%

Tarieven 2023

Belastingsoort	tarief 2023
Vastrecht	232,20
Diftar aanbieden container restafval 140 lt	6,45
Diftar aanbieden container restafval 240 lt	8,75
Diftar aanbieden container gft-afval 140 lt	-
Diftar aanbieden container gft-afval 240 lt	-

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van afval:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	begroting 2023
<i>Kosten taakvelden:</i>	
2.1 Verkeer en vervoer	-98.084
6.3 Inkomensregelingen	-152.998
7.3 Afval	-4.076.541
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	233.556
Netto kosten taakvelden	-4.094.067
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
Overhead	-305.620
BTW	-706.808
Totale lasten	-5.106.495
Opbrengst heffingen	4.702.452
Dekkingspercentage	92,1%

Uit bovenstaande tabel valt af te lezen dat het dekkingspercentage slechts 92,1% is. Dit wordt met name veroorzaakt doordat ten opzichte van vorig jaar hogere personele lasten en overheadkosten zijn toegerekend aan afval. Deze kosten zijn niet verdisconteerd in de heffing aangezien inwoners in deze tijd toch al worden geconfronteerd met hoge kosten als gevolg van de energiecrisis en door de enorme stijging van de bouwkosten.

Rioolheffing

De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. Doel van de rioolheffing is om geld vrij te maken voor onder meer:

- de afvoer van afvalwater;
- de afvoer van regenwater (ook wel hemelwater genoemd);
- het kwaliteitsbeheer van grondwater.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten. Elke gemeente is verplicht een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) vast te stellen. Het VGRP geeft inzicht in de kosten en de baten voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel en is de basis voor de berekening van het tarief rioolheffing.

De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel (€ 173,20) verhoogd met een bedrag geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Voor het bedrag per m3 afgevoerd water geldt onderstaande staffeling:

Van 1 m3 tot en met 300m3	€ 126,80
Van 301 m3 tot en met 3.000 m3	€ 126,80 basistarief, vermeerderd met € 114,12 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 300m3 wordt overschreden
Van 3.001 m3 tot en met 6.000 m3	€ 1,153,86 basistarief, vermeerderd met € 88,76 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 3.000m3 wordt overschreden
Boven de 6.000 m3	€ 2.041,45 basistarief, vermeerderd met € 63,40 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 6.000m3 wordt overschreden

Voor een huishouden/bedrijf met een waterverbruik tot en met 300m3 wordt de aanslag € 300,00 (vastrecht € 173,20 en op basis van waterverbruik € 126,80).

De tarieven zijn ten opzichte van 2022 verhoogd met een jaarlijkse stijging van 2,9% om op termijn te komen tot een kostendekkend tarief en geïndexeerd voor inflatiecorrectie met 2,4%. Omdat het vast bedrag per perceel een maandheffing is, heeft er tenslotte afronding (€ 0,55 naar beneden) van het tarief plaatsgevonden tot een door 12 deelbaar getal.

Tarieven rioolheffing 2022 en 2023

	2022	2023
Vast bedrag	€ 165,00	€ 173,20
Bij waterverbruik tot 300 m3 vermeerderd met	€ 120,42	€ 126,80
Bij waterverbruik van 300 m3 tot 3.000 m3 vermeerderd met	€ 120,42	€ 126,80
+ per eenheid van 300 m3 waarmee de hoeveelheid van 300 m3 overschreden wordt	€ 108,37	€ 114,12

Bij waterverbruik van 3.000 m3 tot 6.000 m3 vermeerderd met + per eenheid van 300 m3 waarmee de hoeveelheid van 3.000 m3 overschreden wordt	€ 1.095,79 € 84,29	€ 1.153,86 € 88,76
Bij waterverbruik van meer dan 6.000 m3 vermeerderd met + per eenheid van 300 m3 waarmee de hoeveelheid van 3.000 m3 overschreden wordt	€ 1.938,70 € 60,21	€ 2.041,45 € 63,40

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid rioolheffing:

Kostendekkendheid rioolheffing	begroting 2023
<i>Kosten taakvelden:</i>	
2.1 Verkeer en vervoer	-163.474
6.3 Inkomensregelingen	-174.658
7.2 Rioleringen	-4.356.769
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	506.674
Netto kosten taakvelden	-4.188.226
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
Overhead	-718.921
BTW	-377.624
Totale lasten	-5.284.771
Opbrengst heffingen	5.284.771
Dekkingspercentage	100,0%

Toeristenbelasting

De tarieven toeristenbelasting zijn verhoogd met 2,4% inflatiecorrectie (naar boven afgerond) . Onderstaande tabel geeft het verloop van het tarief in de jaren 2020 t/m 2023 weer:

Soort	2020	2021	2022	2023
Campings: per persoon/per overnachting	€ 0,75	€ 0,75	€ 0,80	€ 0,85
Overige accommodaties: per persoon/per overnachting	€ 1,20	€ 1,30	€ 1,35	€ 1,40

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van deze gemeentelijke diensten leges. Wie de leges betalen, is afhankelijk van het type dienst dat wordt afgenomen. In veel voorkomende gevallen zijn het inwoners die betalen voor een paspoort, een rijbewijs of een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie. Het kunnen echter ook projectontwikkelaars zijn die een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning.

De tarieven voor de diverse diensten zijn opgenomen in de legesverordening, welke jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. Om de diensten van de gemeente en de bijbehorende tarieven inzichtelijk weer te geven, is de tarieventabel bij de legesverordening ingedeeld in 3 titels, die weer verder zijn onderverdeeld in hoofdstukken.

Het totaal van de opbrengsten uit de leges mag niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Het is wel mogelijk dat een opbrengst voor een dienst hoger is dan de kosten voor deze dienst, maar dat deze opbrengst een verlies op een andere dienst compenseert (waar dus de opbrengst lager is dan de kosten voor de dienst). Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Kruissubsidiëring tussen de diverse hoofdstukken binnen één titel is toegestaan. Tussen de drie titels is dit ongewenst.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid leges:

Kostendekkendheid leges begroting 2023	kosten	opbrengsten	kostendekking
titel 1 Algemene dienstverlening			
Burgerlijke stand	76.864	33.492	43,57%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	156.255	70.514	45,13%
Rijbewijzen	190.986	130.194	68,17%
Verstrekingen uit de basisregistratie personen	14.143	11.699	82,72%
Overige publiekszaken	16.584	13.443	81,06%
Kansspelen	2.418	1.638	67,74%
Telecommunicatie	21.083	35.339	167,62%
Verkeer en vervoer	58.671	19.575	33,36%
Diversen	5.932	8.724	147,07%
totaal titel 1	542.936	324.618	59,79%
Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			
Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	90.952	37.681	41,43%
Omgevingsvergunning	681.570	503.654	73,90%
Vermindering	0	-9.382	nvt
Teruggaaf	11.849	13.316	112,38%
In deze titel niet benoemde beschikking	796	599	75,25%
totaal titel 2	785.167	545.868	69,52%
Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	22.949	11.228	48,93%
Winkeltijdenwet	662	147	22,21%
In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	847	315	37,19%
totaal titel 3	24.458	11.690	47,80%
totaal kostendekkendheid	1.352.561	882.176	65,22%

Kwijtscheldingsbeleid

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingen kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. De gemeenteraad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels. Op enkele onderdelen kan de raad afwijken van de landelijke regels, tm belastingjaar 2022 kon de raad bepalen:

1. voor welke gemeentelijke belastingen kwijtschelding wordt verleend;
2. of daar geheel of gedeeltelijk kwijtschelding voor wordt verleend;
3. gedeeltelijke kwijtschelding houdt in dat slechts een deel voor kwijtschelding in aanmerking komt (bijvoorbeeld 50% van de aanslag).
4. welke kwijtscheldingsnorm wordt toegepast.

Op 17 september jl. is de regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Nieuw in deze regeling is dat de raad bovendien kan bepalen dat het bedrag dat meetelt bij de berekening van het vermogen, wordt verhoogd. Het gaat hierbij om een algemene verhoging van de vermogensnorm dus niet alleen voor AOW-gerechtigden en blijvend arbeidsongeschikten zoals eerder aangekondigd. De verhoging bedraagt maximaal €

2.000 bovenop de reguliere vermogensnorm en is afhankelijk van de leefsituatie van de belastingplichtige. Voor alleenstaanden bedraagt de maximale verhoging 75% van € 2.000 en voor alleenstaande ouders 90% van dat bedrag. De raad wordt voorgesteld om de maximaal toegestane verhoging van de vermogensnorm op te nemen in de verordening kwijtschelding 2023.

Beekdaelen	
Rioolheffing	100%
Afvalstoffenheffing (vast bedrag per perceel)	100%
Afvalstoffenheffing (difftar)	Max. € 56 per jaar

Bij het vaststellen van het recht op kwijtschelding worden de kosten van levensonderhoud op 100% van de bijstandsnorm gesteld.

Lijkbezorgingsrechten

Voor het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen en de tarieven lijkbezorgingsrechten geldt sinds 2021 de geharmoniseerde verordening en tarieventabel. De tarieven 2023 zijn ten opzichte van 2022 verhoogd met 2,4% inflatiecorrectie.

3. Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen door het vormen van een risicobuffer (weerstandscapaciteit).

Om een goede inschatting te kunnen maken van het weerstandsvermogen is het van belang dat een vorm van risicomanagement wordt toegepast. Risicomanagement betekent dat risico's die spelen in de organisatie continu en systematisch worden doorlopen met als doel een balans te vinden tussen het nemen en het beheersen van risico's. In het eerste jaar na de fusie is de gemeente gestart met risicomanagement. Het beleid is vastgesteld en vormt de basis voor de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag. De gemeente gaat in 2023 aan de slag met een volledig nieuwe risico inventarisatie. De uitkomsten van die inventarisatie alsmede de nieuwe nota risicomanagement kan de raad in 2023 tegemoet zien.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn op te vangen c.q. de risico's in financiële zin af te dekken. Het betreft kosten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

In het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. De gemeente Beekdaelen hanteert de volgende bestanddelen:

Nr	Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
1.	Algemene reserve	€ 3.500.000	0
2.	Stille reserves	pm	0
3.	Begrotingsruimte 2023	0	€ 323.600
4.	Onvoorzien	0	€ 50.000
5.	Onbenutte belastingcapaciteit	0	€ 850.000

	Totaal	€ 3.500.000	€1.223.600
--	---------------	--------------------	-------------------

In de tabel maken wij onderscheid in een structurele en een incidentele component van de weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit betreft het vermogen van de gemeente om onverwachte tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele weerstandscapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van gemeentelijke taken.

1. Algemene reserve

De algemene reserve is het deel van de reserves waar geen claim op ligt. De omvang van die algemene reserve bedraagt voor de gemeente Beekdaelen € 3,5 miljoen. Daarnaast beschikt de gemeente nog over een 'reserve nog te bestemmen'. Die reserve wordt door de gemeente niet gerekend tot het weerstandsvermogen. Toch is ook die reserve 'claimvrij'. Het bedrag in die reserve bedraagt € 7,98 miljoen euro.

2. Stille reserves

Als activa onder de opbrengstwaarde of niet zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is van belang dat de activa waarin een stille reserve besloten ligt direct verkoopbaar zijn. Niet direct verkoopbare activa blijven voor de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beeld. Bij verkoop ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gemeenten kennen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële vaste activa (deelnemingen, aandelen) en stille reserves in de materiële vaste activa (bijv. gronden niet ingebracht in de grondexploitatie, panden etc.).

3. Begrotingsruimte

Als de begroting en meerjarenraming sluiten met een positief saldo, is sprake van begrotingsruimte. Die structurele begrotingsruimte fluctueert jaarlijks. De begrotingsruimte bedraagt in het laatste jaar van het meerjarig perspectief afgerond € 59.600. Dat is tevens het bedrag dat kan worden toegerekend aan de structurele weerstandscapaciteit.

4. De post onvoorziene uitgaven

Het totaalbedrag van de post onvoorzien bedraagt € 50.000 en is naar rato van de lasten verdeeld over de verschillende programma's. Gezien de geringe omvang van het bedrag draagt deze post niet substantieel bij aan de weerstandscapaciteit.

5. Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld. De gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen. Bij deze heffingen zal de raad zelf een grens moeten aangeven. De gemeente beschikt, ten tijde van het opstellen van deze begroting, nog niet over de WOZ- waarden per 1 januari 2022. Die WOZ- waarden gelden als basis voor de berekening van de tarieven ozb. Om die reden kan de actuele onbenutte belastingcapaciteit voor het jaar 2023 niet worden berekend. De vermelde onbenutte belastingcapaciteit is gebaseerd op de berekeningen die voor de begroting 2022 hebben plaatsgevonden.

Risico's

Risico's

In deze paragraaf worden de geïnventariseerde risico's beschreven. Het betreft risico's die als meest belangrijk worden ervaren. Van ieder risico is becijferd welk bedrag voor dat risico moet worden toegevoegd aan de weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt berekend aan de hand van de formule kans * impact. Onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de betreffende risico's:

	Risico	Risicobeschrijving	WAS	WORDT bedrag en in €	MUTAT IE	Formule (risico * kans)*1 = (incidenteel) (risico * kans)*3 = (structureel)	Toelichting
1	Procedures/claims	Het risico dat de gemeente met (gerechtelijke) procedures en claims wordt geconfronteerd, neemt met name door algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen toe.	90.000	90.000	-	$(60.000 * 50\%) * 3$	Wij schatten in dat de kans of de impact niet wezenlijk afwijken ten opzichte van de inschatting die is gegeven in de begroting 2022.
2	Laagconjunctuur en renteontwikkeling	Een daling van de conjunctuur brengt risico's mee voor Beekdaelen, doordat onder meer de bedrijvigheid afneemt, werkloosheid stijgt met als gevolg daling van inkomsten voor de gemeente dalen en grotere (financiële) druk, waardoor de gemeentelijke doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. Ook speelt het risico op een stijging van de rente bij het afsluiten van leningen.	240.000	240.000	-	$(160.000 * 50\%) * 3$	In de begroting wordt uitgegaan van het aantrekken van geldleningen. Een procentuele stijging van 1% leidt tot een stijging van de jaarlijkse lasten met 160 duizend euro. Wij schatten de kans dat dit zich voordoet op 50%.
3	Omgevingswet	De omgevingswet bundelt en moderniseert in één wet alle wetten voor de leefomgeving. Bij het voorbereiden op deze omgevingswet worden diverse risico's gezien. De Gemeente Beekdaelen dient rekening te houden met onder meer de risico's op het vlak van het proces, aanwezige kennis en kunde en aansluiting digitale stelsel.	102.500	102.500	-	Het betreft een samenstelling van diverse risico's met diverse formules.	Het risico is een samenvoeging van diverse risico's die veelal verband houden met ICT-aangelegenheden (zoals opzeggen contracten huidige leverancier software en het stopzetten van het beheer van de huidige applicatie door SGIV (samenwerking gemeentelijke informatievoorzieningen))
4	Open einderegelingen	Op het gebied van de sociale zekerheid zoals bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en uitkeringen als gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg loopt de gemeente Beekdaelen het risico dat in verband met de open einderegelingen de ontvangen rijksbijdragen onvoldoende zijn. Indien tekorten ontstaan zal de	567.000	567.000	-	$(378.000 * 50\%) * 3$	Het totale bedrag dat is gemoeid met de open einderegelingen bedraagt ruim 25 miljoen euro. Indien de regelingen, bovenop de reguliere index, voor de helft stijgen met 3% is daar een bedrag mee gemoeid van 378 duizend euro. Wij achten de kans

		gemeente uit eigen middelen moeten bijpassen. Tevens toepasbaar op andere domeinen.					dat zich dat voordoet 50%.
5	Gegevensbescherming	Het risico dat de gemeente Beekdaelen de regels voor gegevensbescherming overtreedt. In dit geval kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een last onder dwangsom opleggen. Of het risico op het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennismaken of manipuleren van bepaalde informatie, welke ernstige gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering, maar ook kan leiden tot imago schade.	360.000	360.000	-	$(3.600.000 * 10\%) * 1$	De omvang van de dwangsom die door de Autoriteit Persoonsgegevens aan gemeenten maximaal wordt opgelegd bedraagt 4% van de jaaromzet. Voor Beekdaelen betekent dat een bedrag van € 3,6 miljoen euro. De kans dat het zich voordoet is relatief klein (10%).
6	WMO	Het risico op een financieel nadeel voor de gemeente met betrekking tot de eigen bijdrage.	22.500	22.500	-	$(15.000 * 50\%) * 1$	Het totale bedrag aan geraamde eigen bijdrage is 300 duizend euro. De kans dat die eigen bijdrage 5% lager wordt dan geraamd schatten wij in op 50%.
7	Aanpassingsvermogen	De vorming van de nieuwe organisatie vereist aanpassingsvermogen en veranderbereidheid. Indien deze onvoldoende aanwezig zijn loopt de gemeente risico dat doelstellingen onvoldoende worden behaald. Een logisch gevolg van de recente fusie is dat processen en systemen nog onvoldoende zijn ingericht, wat risico's kan opleveren voor de gemeente.	280.000	280.000	-	$(2.800.000 * 10\%) * 1$	De eenmalige kosten die worden gevraagd in het ontwikkelplan bedragen 2,8 miljoen euro. We schatten de kans 10% dat het bedrag wordt overschreden.
8	Inkoop en aanbesteding	Het risico dat de gemeente Beekdaelen loopt op inkoop- en aanbestedingstrajecten, omdat vereiste kennis en vaardigheid op dit vlak noodzakelijk is.	100.000	100.000	-	$(1.000.000 * 10\%) * 1$	Als de gemeente schadeclaims dient te betalen dan gaat het om grote bedragen. We schatten de impact op 1 miljoen euro. De kans is relatief klein dat een dergelijke claim dient te worden betaald. Het risico schatten wij in op 10%.

9	Burgers	Het risico dat burgers zich onvoldoende gekend en minder dichtbij voelen met de gemeente en er minder aandacht is voor de burger.	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico is slechts beperkt materieel. Het betreft vooral een imago risico.
10	Informatievoorziening	Niet beschikbaar zijn en/of onvoldoende effectief gebruik van bestuurs/managementinformatie, waardoor sturing op doelstellingen wordt belemmerd (van bestuurlijk tot operationeel niveau).	90.000	90.000	-	$(100.000 * 30\%) * 3$	We schatten in dat met het betreffende risico een bedrag is gemoeid van jaarlijks 100 duizend euro. De kans dat het zich voordoet schatten wij op 30%.
11	Vergrijzing medewerkersbestand/ arbeidsmarktkrapte	Het risico op onvoldoende capaciteit (kennis en omvang) in huis voor uitvoering van de taken over 5 tot 6 jaar als gevolg van de vergrijzing van het medewerkersbestand, mede in relatie tot de arbeidsmarktkrapte.	77.000	77.000	-	$(111.000 * 70\%) * 3$	Wij schatten in dat de kans of de impact niet wezenlijk afwijken ten opzichte van de inschatting die is gegeven in de begroting 2022.
12	Verbonden partijen	Het risico dat participatie in verbonden partijen niet alleen voordelen oplevert, maar ook financiële en bestuurlijke risico's en onvoldoende grip op verbonden partijen.	166.485	166.485	-	$(332.970 * 50\%) * 1$	De totale gemeentelijke bijdrage aan verbonden partijen bedraagt 22,2 miljoen euro. Wij schatten de kans 50% dat die bijdragen bij de helft van de verbonden partijen 3% hoger uitvalt.
13	Desintegratie	Het risico dat een beëindiging van samenwerking met een aantal gemeenschappelijke regelingen leidt tot desintegratiekosten.	-	-	-	n.v.t	Naar verwachting hoeven geen desintegratiekosten meer te worden voldaan. Daarmee komt het risico te vervallen.
14	Klimaat	Het risico op een toename in diverse kosten ten gevolge van de klimaat crisis die niet inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Bijvoorbeeld: droogtegevoelige gebieden wat leidt tot schade aan wegen, stikstofcrisis, PFAS, CO2 uitstoot.	pm	pm	-	n.v.t	Zoals het risico al beschrijft zijn deze kosten niet inzichtelijk te maken.
15	Illegale dumpingen	Het risico en de daarbij behorende (opruim- en sanerings-) kosten van illegaal gedumpte partijen drugs- en asbesthoudend afval.	60.750	60.750	-	$(22.500 * 90\%) * 3$	De afgelopen jaren is sprake van een stijging van de kosten wegens afvaldumpingen. Het gemiddelde bedrag over de afgelopen jaren bedraagt 40,9 duizend euro. Wegens de

							stijgende tendens wordt het bedrag van de impact ingeschat op 50,0 duizend euro. In de begroting is 27,5 duizend euro geraamd waardoor nog een bedrag van 22,5 duizend euro als risico resteert. We schatten in dat de kans op dit structurele risico 90% bedraagt.
1 6	Ondermijning	Aanpak op ondermijning kan risico's opleveren doordat dit leidt tot hogere kosten.	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
1 7	Effecten Covid-19 pandemie	Hoewel in de begroting rekening is gehouden met financiële effecten van de Covid-19 pandemie en het rijk gemeente compenseert voor uitgaven kan niet worden uitgesloten dat de middelen niet toereikend zijn.	40.000	40.000	-	$(200.000 * 20\%) * 1$	Gezien het feit dat de gemeente een reserve heeft gevormd ten behoeve van de gevolgen van covid daalt het risico.
1 8	Taakstellingen	Het risico dat taakstellingen die in de begroting zijn opgenomen niet of niet helemaal worden gerealiseerd.	318.000	138.000	180.000	$(230.000 * 20\%) * 3$	In de begroting is voor een bedrag van 230 duizend euro aan taakstellingen opgenomen. Uitgaande van een kans van 20% dat die taakstellingen niet worden ingevuld bedraagt het bedrag van het risico 318 duizend euro.
1 9	Prijsstijgingen	Het risico dat de hoge indexeringen bij structurele infrastructurele werken aanhouden en werken hoger worden aanbesteed.	588.600	941.760	353.160	$((2.180.000 * 20\%) * 80\%) * 90\%) * 3$	Zoals aangegeven in het ibor is voor het onderhoud van wegen een bedrag nodig van 2.180.000 euro per jaar. Uitgaande van een kans van 90% dat de hoge index van 20% zich structureel voordoet en uitgaande van een tegemnoetkoming van het rijk van 20% bedraagt het risico 1.177.200 euro. Het betreft het indicatieve bedrag dat bovenop de compensatie van het rijk.

		Het risico dat de in de eerste burap 2022 gevormde buffer voor de prijsstijging van eenmalige infrastructurele werken (projecten) niet toereikend is.	400.000	200.000	200.000	$((20.000.000 * 20\%) * 10\%) * 1$	Het restant op de kredieten voor infrastructurele projecten bedraagt, exclusief rioleringen, 20,0 miljoen euro. De indexering op rioleringen is geen risico aangezien die hogere kosten worden gecompenseerd door een hogere inflatie op de rioolheffing. In de eerste burap 2022 is een buffer gevormd voor de meerkosten van 4 miljoen euro. We schatten de kans 10% dat de gevormde buffer niet toereikend is.
20	Energiekosten	Het risico dat het bedrag dat nu als eenmalig hogere energiekosten is opgenomen structureel doorzet.	-	420.000	420.000	$((2.000.000 * 10\%) * 70\%) * 3$	De eenmalige meerkosten agv de stijging van de energiekosten bedraagt 2 miljoen euro. We achten de kans 70% dat deze kosten voor 10% structureel doorwerken.
TOTAAL			3.502.835	3.895.995	393.160		

In de tabel is voor een aantal risico's becijferd welk bedrag in de weerstandscapaciteit moet worden gestort om het risico te ondervangen. Daartoe is gebruik gemaakt van de formule 'kans * omvang'. Hierna vindt een korte toelichting plaats op de begrippen kans en omvang.

Kans

Voor de beoordeling van de kans van optreden van het risico worden 5 klassen gebruikt. Het referentiebeeld dat erbij genoemd staat kan worden gebruikt als hulpmiddel bij het bepalen van de kans. Aan deze referentiebeelden zijn kanspercentages gekoppeld. Bijvoorbeeld als een risico zich eenmaal in de tien jaar voordoet is de kans op optreden 10%. Hetzelfde geldt als een risico zich eenmaal per jaar kan voordoen, dan wordt de kans vastgesteld op 90% (bij 100% is het immers geen risico meer).

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%

2	1 keer per 5-10 jaar	30%
3	1 keer per 2-5 jaar	50%
4	1 keer per 1-2 jaar	70%
5	1 keer per jaar of >	90%

Risicomanagement

Naar de huidige inzichten is de beschikbare weerstandscapaciteit in de begroting niet toereikend om de risico's te kunnen opvangen. Op basis van berekeningen die hebben plaatsgevonden bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 3.900.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 3.500.000. De weerstandsratio (die wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt daarmee minder dan 1,0.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is, voor wat betreft de weerstandsratio, als beleidsuitgangspunt vermeld dat het weerstandsvermogen in ieder geval een ratio dient te hebben tussen 1,0 en 1,4 (oordeel 'voldoende'). De ratio bedraagt op dit moment $\text{€ } 3.500.000 / \text{€ } 3.900.000 = 0,9$. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit dient te worden aangevuld. Er dient een bedrag van € 393.160 te worden bijgestort vanuit de reserve nog te bestemmen.

Kengetallen

Geprognosticeerde balans per 1 januari 2023 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2023	2024	2025	2026	PASSIVA	2023	2024	2025	2026
VASTE ACTIVA					VASTE PASSIVA				
Immateriële vaste activa	938	898	858	818	Eigen vermogen	66.822	65.532	64.568	62.143
					Begrote resultaat	493	987	2.221	324
Materiële vaste activa	90.542	87.774	85.170	80.601					
					Totaal eigen vermogen	67.315	66.519	66.789	62.467
Financiële vaste activa	7.039	6.695	6.530	6.010	Vreemd vermogen				
					Voorzieningen	15.979	15.777	15.142	15.758
					Lange vreemd vermogen	20.067	17.744	15.697	13.798
Totaal vaste activa	98.520	95.368	92.558	87.428	Totaal vaste passiva	36.046	33.521	30.839	29.556
VLOTTENDE ACTIVA					VLOTTENDE PASSIVA				
Voorraden	2.542	2.545	2.542	2.542					
Uitzettingen < 1jaar	8.858	8.823	8.903	8.808	Korte schulden	6.886	6.921	6.841	6.936
Liquide middelen	1.267	1.232	1.312	1.217	Overlopende passiva	7.127	7.158	7.078	7.173
Overlopende activa	6.187	6.152	6.232	6.137					
Totaal vlottende activa	18.854	18.752	18.989	18.704	Totaal vlottende passiva	14.013	14.079	13.919	14.109
Totaal activa	117.374	114.119	111.547	106.132	Totaal passiva	117.374	114.119	111.547	106.132

Bij de vernieuwing van het BBV is, op basis van advies van de commissie Depla, voorgeschreven dat er in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen in de begroting. Het betreft de volgende kengetallen:

- 1A Netto schuldquote
- 1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- 2 Solvabiliteitsratio
- 3 Grondexploitatie
- 4 Structurele exploitatieruimte
- 5 Belastingcapaciteit

In de onderstaande tabel zijn de ratio's gepresenteerd voor de jaren 2023 tot en met 2026. Vervolgens worden deze nader toegelicht.

Omschrijving	rekening 2021	begroting 2023	mrj 2024	mrj 2025	mrj 2026
1A Netto schuldquote	1,45%	11,29%	9,25%	7,17%	6,32%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor vertrekte geldleningen	3,23%	4,73%	3,07%	1,11%	0,54%
2 Solvabiliteitsratio	64,55%	57,35%	58,29%	59,88%	58,86%
3 Structurele exploitatieruimte	5,50%	3,13%	3,94%	4,11%	2,61%
4 Grondexploitatie	2,72%	0,08%	0,08%	0,08%	0,09%
5 Belastingcapaciteit	111,52%	105,17%	105,17%	105,17%	105,17%

1A Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

2 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

3 Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten in de begroting.

4 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken

naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Met belastingcapaciteit wordt bedoeld de woonlasten van een meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

Op basis van de cijfers van Coelo bedraagt het landelijk gemiddelde van de woonlasten in Nederland in 2022 € 904. De cijfers over 2023 zijn nog niet bekend.

Uitgedrukt in een percentage ten opzichte van 2022 is dit 105,17 %.

Dit betekent dat de woonlastendruk in de gemeente Beekdaelen ruim 5 % hoger zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2022.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen

Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Beekdaelen een stabiele financiële positie heeft. Er bevinden zich 5 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 1 onderdeel in de categorie C (risicovol). Voor het weerstandsvermogen geldt de status uitstekend.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Gemeente Beekdaelen	
1A Netto Schuldquote	<90%	90-130%	>130%	11,29%	A
1B Netto Schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%	4,73%	A
2 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	57,35%	A
3 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0	<0%	3,13%	A
4 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	0,08%	A
5 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	105,17%	C

4. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onderhoud en beheer van deze kapitaalgoederen zijn van belang om kapitaalvernietiging te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Daarom gaan we uit van risico gestuurd assetmanagement. Waarbij onze focus ligt op cyclisch en curatief onderhoud. Daar waar mogelijk nemen we steeds vaker preventieve conserverende maatregelen om de toekomstige beheerkosten te beperken.

Met het beheer en onderhoud van onze wegen, bruggen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van middelen gemoeid. De lasten van deze kapitaalgoederen zijn onderdeel van de diverse programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoud en kosten over de programma's heen.

Samenvatting

In 2023 wordt in de gemeente Beekdaelen de volgende stap gezet in het verder professionaliseren en optimaliseren van alle beheerplannen. Het in 2022 vastgestelde IBOR plan is hiervoor een belangrijke basis.

Het integraal meer jaren onderhoudsplan voor gebouwen heeft een looptijd van 2020 t/m 2029 en is in 2022 conform planning en naar tevredenheid uitgevoerd. Dit onderhoudsprogramma voorziet in een planning van het technische en preventieve onderhoud plus de vertaling ervan in benodigde middelen.

Ook in 2023 wordt deze manier van werken doorgezet.

Met het gemeentelijke rioleringsplan 2021 – 2024, wordt invulling gegeven aan de drie zorgplichten ten aanzien van het stedelijk waterbeheer, zijnde de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater. Begin 2022 is de heffing 2021 samen met de gemeenteraad besproken en geëvalueerd. In het laatste kwartaal van 2022 zijn de mogelijke grondslagen samen met de Parkstad regio en de gemeenteraad richtinggevend geëvalueerd.

In 2023 wordt, op basis hiervan, het GRP en de heffingsgrondslag herzien zodat het nieuwe GRP per 1-1-2024 samen met een heffingsgrondslag van kracht wordt.

In 2023 wordt het groen beheer en onderhoud verder vormgegeven op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit niveaus en de pilots op het gebied van burgerparticipatie in de groencontracten.

Hiermee wordt op de in 2022 ingeslagen weg verder gegaan.

Voor wat betreft het wegonderhoud is afgaande op de eerdere inspectiegegevens geconcludeerd dat het algehele kwaliteitsniveau van de wegvakken niet gelijk is aan het uitgesproken ambitieniveau.

De asfaltverhardingen voldoen op dit moment nog niet aan de gewenste norm van de gemeente Beekdaelen, namelijk beeldkwaliteitsniveau C. Met het Beheerplan Wegenonderhoud 2021 t/m 2024 wordt het achterstallig onderhoud in de komende 5 (resterend nog 4) jaar weggewerkt.

Begin 2023 wordt op basis van nieuwe inspectiegegevens van alle wegvakonderdelen beoordeeld of het kwaliteitsniveau voldoet aan de wensen van de gemeenten. Op basis van de verschillen die ontstaan, en hoe groot deze zijn, wordt een onderhoudsplanning voor de jaren 2023 en 2024 opgesteld om de achterstand (nog) verder terug te brengen.

Het doel is om ervoor te zorgen dat in 2025 sprake is van acceptabel achterstallig onderhoud.

Huidige beleidskaders

Wegen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Wegen algemeen (km)	378,7
Asfalt (m2)	1.515.680
Elementen (m2)	947.791
Beton (m2)	65.804
Half/onverhard (m2)	10.598
Totaal (m2)	2.539.873

- **Kwaliteit:**

Bij de harmonisatie beheer openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau van de wegen volgens de CROW- normen vastgesteld op niveau C; sober maar doelmatig en veilig. Herijking van het beleid wegen is als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte verder uitgewerkt. Hierbij is een financieel plan opgesteld om het fors aanwezige achterstallig onderhoud terug te dringen. Verder is invulling gegeven aan de motie upgradering van de trottoirs en de upgradering van en/of uitbreiding van de fietspaden.

Door het tijdig uitvoeren van onderhoud is de veiligheid en kwaliteit van het kapitaalgoed gegarandeerd en is kapitaalvernietiging ervan voorkomen.

- Financiën:

De kosten voor het klein- en groot onderhoud aan de wegen zijn geboekt op het exploitatiebudget wegen dat wordt gedekt uit de voorziening wegen.

Civieltechnische kunstwerken

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Kunstwerken	231

- Kwaliteit:

Voor het vaststellen van de kwaliteit van de civiele kunstwerken worden o.a. de CROW-normen gehanteerd. Bij de harmonisatie van het beleid openbare ruimte is vastgesteld dat de civiele kunstwerken sober, doelmatig en veilig onderhouden worden op kwaliteitsniveau C. Onderhoud van de civiele kunstwerken wordt meegenomen als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte.

- Financiën:

De kosten voor onderhoud zijn opgenomen in de gemeentebegroting.

Riolering

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Riolen (km)	278
Gemalen (stuks)	35
Persleidingen (km)	22
Pompunits (stuks)	53

- Kwaliteit:

Op basis van het dagelijks beheer en onderhoud, bestaande uit reiniging en inspectie en de in het Beleids- en uitvoeringskader vastgestelde doelstellingen wordt de kwaliteit van het rioleringssysteem in beeld gebracht. Aan de hand van de kwaliteitsbeoordeling wordt bepaald of renovatie, vervanging of nader onderzoek benodigd is. Deze cyclus is verankerd in het Gemeentelijke Rioleringplan (GRP), dat in oktober 2020 door uw raad is vastgesteld. Het GRP heeft een looptijd van 2021 – 2024. Het GRP is een wettelijk verplichte plan waarin een gemeente aangeeft hoe zij haar verplichte watertaken, de zorgplichten voor stedelijk

afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen invult. Na inwerkingtreden van de omgevingswet wordt het GRP hier onderdeel van.

- Financiën:

In het op 20 oktober 2020 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan is de kostendekkendheid voor de komende jaren voor de bovengenoemde cyclus verankerd. Voor nieuwe projecten zijn de benodigde gelden opgenomen in het GRP en worden jaarlijks bij het vaststellen van de begroting beschikbaar gesteld.

Openbaar groen

- Kwaliteit:

De Raad heeft op 15 december 2021 de in onderstaande tabel vermelde gebiedsfuncties en kwaliteitsniveaus voor het groenbeheer vastgesteld.

Gebiedsfunctie	Beeldkwaliteitsniveau
Centrum winkelgebied	A
Gemeentelijke begraafplaatsen	A
Vijver en waterpartijen	B
Sportaccommodaties (excl. speelvelden)	B
Woonkernen	B
Bedrijventerreinen	B
Hoofdwegen buitengebied	C
Recreatieve wandelpaden/Beekdaelenroute	C
Buitengebied	C

Het beheer van de bomen wordt uitgevoerd op basis van de voorschriften die zijn opgenomen in het Handboek Bomen 2018. In 2023 wordt gestart met het 3-jaarlijks cyclisch beheer van de bomen in de kernen Grijzegrubben, Nierhoven, Nuth, Vaesrade, Amstenrade en Oirsbeek.

De kwaliteit van de kleine landschapselementen staat door het gebruik en weersinvloeden onder druk. Voor het behoud van deze waardevolle en karakteristieke landschapselementen wordt gestart met het opstellen van beleid en een beheersplan.

In het kader van openbaar groen worden de volgende onderwerpen opgepakt onder programma 3:

- Uitwerking Landschapskader
- Holle wegen
- Ecologische gazons
- Bomenvervangingsplan
- Groot onderhoud beplanting

Openbare verlichting

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal armaturen	8.812

- Financiën:

In Q4 2022 zal het ombouwen van het areaal naar LED verlichting en binnen het beschikbare investeringsbudget worden afgerond. Maatwerktoepassingen, denk hierbij aan bijvoorbeeld aanstraalverlichting van gebouwen, zal in Q1 2023 in enkele gevallen nog vernieuwd moeten worden.

Met het afronden van het ombouwen van het areaal wordt de komende 5 jaar slechts beperkte vervanging van masten en armaturen verwacht.

2023 is voorts het jaar waarin de bestaande, en deels verlopen, (onderhoud)contracten openbare verlichting vernieuwd zullen worden.

- Financiën:

De kosten voor energieverbruik en beheer en onderhoud zijn opgenomen in de gemeentebegroting. Net als de fondsvorming voor de toekomstige vervangingen na einde levensduur van het areaal.

Gemeentelijke gebouwen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal gemeentelijke gebouwen	62

waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud	
---	--

- **Beleid/beheer:**

Het beleid voor beheer en onderhoud is gericht op de bouwkundige en technische instandhouding van het in eigendom zijnde vastgoed gedurende de reële levensduur. In de raadsvergadering van 8 oktober 2019 is een nieuw Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) 2020-2029 vastgesteld door de raad. Dit onderhoudsprogramma voorziet in een planning van het technische en preventieve onderhoud plus de vertaling ervan in benodigde middelen. De gemeente actualiseert iedere 4 jaar dit MJOP. De werkzaamheden die voor 2023 zijn opgenomen in het huidige MJOP worden uitgevoerd. Van de 62 gebouwen zijn 19 gebouwen niet opgenomen in dit MJOP. Het gaat hierbij om gebouwen die op de nominatie staan om te worden verkocht of gesloopt. Maar ook gebouwen waarbij de toekomstige bestemming nog niet duidelijk is. Bij deze gebouwen wordt alleen het klachtenonderhoud uitgevoerd en de eventuele wettelijke verplichtingen. In 2023 wordt een nieuwe MJOP opgesteld voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over de periode 2024 - 2033. Dit wordt ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd in Q2

Voor de verduurzaming van ons eigen maatschappelijk vastgoed is een project opgestart om het vastgoed op een kostenefficiënte wijze in 2040 gemiddeld energieneutraal te maken. Onderdelen van dit project zijn het opstellen van een Duurzaam MJOP wat loopt tot 2040 en een businesscase. Momenteel is gestart met deze businesscase. Voor deze pilot zijn 6 gebouwen opgenomen. De bevindingen van deze pilot worden aan de raad voorgelegd. Na besluitvorming door uw raad starten we met het vervolgtraject om ook alle overige in eigendom zijn de panden te analyseren (2023) en uit werken in het programma "Energie-neutraal Maatschappelijk Vastgoed" in 2040

- **Kwaliteit:**

Het huidige beleid voor bouwkundig en technisch beheer en onderhoud is gebaseerd op de systematiek van NEN 2767 minimaal onderhoudsniveau 3. Deze systematiek betreft een landelijk erkende normering voor bouwkundig en technisch onderhoud. Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Beekdaelen voldoet aan de bovenstaande norm. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

- **Financiën:**

De kosten voor groot, dagelijks en klachten onderhoud worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen MOP. Tot en met 2029 wordt hiervoor jaarlijks een bedrag opgenomen van € 878.000 hetgeen toereikend is.

De kosten voor het klachten onderhoud en wettelijke verplichtingen bij de gebouwen die niet zijn opgenomen in het MJOP worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen niet opgenomen MOP. Het komend jaar wordt hiervoor een bedrag van €200.000 opgenomen hetgeen vooralsnog toereikend is.

Indien de gemeente om wat voor reden dan ook besluit gebouwen die niet zijn meegenomen in het MJOP niet af te stoten blijft de onderhoudsplicht op deze gebouwen bestaan. Maar ook door diverse toekomstige ontwikkelingen zoals gebiedsontwikkeling de Gijselaar zullen enkel gebouwen weer in het nieuwe MJOP 2024-2033 moet worden opgenomen waardoor deze voorzieningen moet wordt bijgesteld.

5. Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Daarnaast is het doel van deze paragraaf om de financiële positie van de gemeente op basis van het Treasurystatuut te evalueren. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor de gemeente. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO). Deze wet regelt, dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. In deze paragraaf zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde komen:

1. Risicobeheer
2. Gemeentefinanciering
3. EMU-saldo

Risicobeheer

1. Risicobeheer

Een belangrijk onderdeel van de treasury functie is het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's.

In het Treasurystatuut wordt onderscheid gemaakt in de volgende financiële risico's:

- renterisico
- kredietrisico
- intern liquiditeitsrisico
- valutarisico

In dit hoofdstuk worden bovenstaande risico's nader toegelicht met de bijbehorende beheersingsmaatregelen.

1.1 Renterisico

De gemeente kan zowel op de kortlopende als op de langlopende schulden renterisico lopen. Renterisico ontstaat door fluctuaties in de rentelasten (bijvoorbeeld door renteherziening of herfinanciering). De overheid heeft in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) twee instrumenten gedefinieerd om de renterisico's die de gemeente loopt te beperken, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft tot doel beperking van renterisico op de kortlopende schuld en de renterisiconorm beperkt de renterisico's op de langlopende schulden.

Kasgeldlimiet (renterisico kortlopende schuld)

Het is voor gemeenten aantrekkelijk om financieringsbehoefte op te vangen met het aantrekken van kort geld, omdat de rente op kort geld lager is dan op langlopende leningen. Echter veel kort geld aantrekken, brengt hogere (rente)risico's met zich mee, omdat in de

regel de rente op kort geld sterker aan fluctuaties onderhevig is.
 De kasgeldlimiet is een door de wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van dit renterisico op de korte schuld. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van het jaar 2023.

De kasgeldlimiet ziet er voor het jaar 2023 als volgt uit:

(Bedragen x 1000)		Overzicht liquiditeitspositie				
Ultimo	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	Begrotingstotaal	Perc. Regeling 8,5%	Ruimte KGL
K3-2021	3.920	7.485	-3.565	121.628	10.338	- 13.903
K4-2021	6.885	4.905	1.980	121.628	10.338	-8.358
K1-2022	7.464	8.670	-1.206	121.628	10.338	- 11.544
K2-2022	3.039	23.649	-20.610	121.628	10.338	- 30.948
Gemiddelde			-5.850			
Kasgeldlimiet (KGL)			10.338			
Ruimte onder de KGL			16.189			
Onderschrijding van de KGL			-16.189			
Begrotingstotaal 2023			121.628			
Percentage regeling			8,5%			
Kasgeldlimiet (KGL)			10.338			

Renterisiconorm (renterisico van de vaste schuld)

In de wet FIDO is de renterisiconorm opgenomen als instrument om het (rente)risico op de langlopende leningenportefeuille te beperken. Met de renterisiconorm wordt getracht een optimale opbouw van de langlopende leningenportefeuille te bereiken door spreiding van de looptijden en renteherzieningen. In de volgende tabel wordt het renterisico voor 4 jaren (2023-2026) in kaart gebracht en wordt berekend als percentage (20%) van het begrotingstotaal van het jaar 2023.

Tabel Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (bedragen * € 1.000)					
Stap	Variabelen	2023	2024	2025	2026
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	7.222	2.073	1.797	1.649
3	Renterisico (1+2)	7.222	2.073	1.797	1.649
4	Renterisico	24.326	24.326	24.326	24.326
5a = 4 > 3		17.104	22.252	22.528	22.677
5b = 3 > 4		0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal 2023	121.628	-	-	-
4b	Percentage ministeriële regeling	20%			
4 = (4a x 4b/100) Renterisiconorm		24.326			

1.2 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico, dat een geldnemer niet of niet-tijdig aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij het verstrekken van leningen, uit hoofde van de publieke taak, worden zekerheden of garanties geëist.

1.3 Intern liquiditeitsrisico

Het intern liquiditeitsrisico is het risico, dat de gemeente loopt naar aanleiding van wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarig investeringsplanning, waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Het intern liquiditeitsrisico wordt beperkt door monitoring en planning van de treasury activiteiten op de korte en lange termijn in de P&C-cyclus (begroting, burap en jaarrekening).

1.4 Valutarisico

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De gemeente Beekdaelen maakt gebruik van de zogenaamde totaalfinanciering. In deze begroting is uitgegaan van een financieringsbehoefte van € 5 miljoen, waarbij rekening is gehouden met het gecumuleerde bestedingspercentage van het jaar 2022.

Volgens opgave van de BNG per 10 oktober 2022 bedraagt het rentepercentage 3,50 % voor een langlopende geldlening met een looptijd van 20 jaren.

In deze (meer)jaren begroting is rekening gehouden met de rentelasten voor de benodigde financiering. Afhankelijk van de voortgang van de realisatie van de investeringen zal in het jaar 2023 een lening worden aangetrokken om in de financieringsbehoefte te voorzien. Een bijstelling van de rentelasten zal middels de tussentijdse rapportages plaatsvinden.

Leningenportefeuille

In 2022 zijn 3 langlopende geldleningen aangetrokken. Een overzicht van de lening portefeuille per 01-01-2023 treft u op de volgende pagina aan. De laatste lening in het overzicht is een doorgeleende lening aan een woningstichting.

Geldgever	Oorspr.	Ingang	Afloop	Rente	Schuld	Weging
T.b.v. gemeente:						
BNG	3.000	02-06-2003	02-06-2023	4,13	150	0,7%
BNG	5.000	03-09-2018	04-09-2023	0,30	5000	22,4%
NWB	3.000	01-10-2004	01-10-2024	1,19	300	1,3%
NWB	3.176	15-11-1999	15-11-2024	5,74	254	1,1%
NWB	3.000	01-02-2005	03-02-2025	3,88	450	2,0%
BNG	3.000	02-01-2006	02-01-2026	3,62	600	2,7%
BNG	3.000	23-06-2006	23-06-2026	0,56	600	2,7%
BNG	4.538	26-09-2001	26-09-2026	5,45	726	3,3%
BNG	2.269	18-12-2001	26-09-2026	5,16	363	1,6%
BNG	3.000	11-12-2002	01-06-2027	4,84	600	2,7%
BNG	3.000	01-11-2007	01-11-2027	3,98	750	3,4%
BNG	3.000	08-12-2003	08-12-2028	4,87	720	3,2%
BNG	3.000	23-02-2006	23-02-2031	3,79	1080	4,8%
BNG	4.000	16-05-2022	16-05-2037	1,69	4000	17,9%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2042	1,82	3000	13,5%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2047	1,86	3000	13,5%
Subtotaal t.b.v. gemeente	51.983				21.593	
T.b.v. woningstichting:						
BNG	935	03-05-2010	01-05-2040	4,45	696	3,1%
Subtotaal t.b.v. woningstichting	935				696	
Totaal	42.918				22.289	100,0%

Rente begroting 2023

De gemeente trekt zowel kortlopende als langlopende leningen aan om te voldoen aan haar financieringsbehoefte. Er zijn hierbij twee soorten financiering te onderscheiden:

1. Projectfinanciering: er wordt een externe lening aangetrokken ten behoeve van de financiering van één specifiek project, één specifieke activiteit.
2. Totaalfinanciering: er wordt een lening aangetrokken om aan de financieringsbehoefte te voldoen, maar er staat geen specifieke activiteit tegenover. De lening maakt deel uit van de totaalfinanciering van de gemeente.

Om een volledig beeld te krijgen van de exploitatie van de verschillende taakvelden, dienen alle baten en lasten, voor zover mogelijk, toegerekend te worden aan de activiteiten binnen een taakveld (projecten, investeringen, etc.). Hieronder vallen ook de kosten (rentelasten) van de leningen. Deze kosten zijn immers aangetrokken om de verschillende activiteiten (al dan niet direct) te financieren.

De rentelasten van projectfinanciering kunnen redelijk eenvoudig toegerekend worden aan het taakveld, waarop de activiteit betrekking heeft. Bij de totaalfinanciering is er geen direct verband tussen de lening en de activiteit. Om de rentelasten van de leningen toch evenredig toe te kunnen rekenen aan de diverse activiteiten, is een verdeelsleutel opgesteld: het omslagrentepercentage. Op basis van dit percentage wordt de rente van de totaalfinanciering doorbelast aan taakvelden, waaronder de diverse activiteiten vallen.

Dit percentage is bij de begroting berekend en komt voor de jaren 2023 tot en met 2026 uit op 0,3%. Doorbelasting van rente aan de taakvelden vindt plaats vanaf een omslagpercentage groter dan 0,5%.

EMU-saldo

In de volgende tabel is het EMU-saldo voor de jaren 2023-2026 weergegeven.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld, dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van de gemeente Beekdaelen is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Tabel EMU-saldo (bedragen * € 1000)				
Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-3.181	-311	1.250	-2.116
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.593	2.643	2.772	2.754
Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	2.525	2.675	2.883	3.088
Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	7.330	4.956	4.137	3.081
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.221	2.348	2.995	1.949
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-	-	-226	-
	7.613	2.297		1.303

6. Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Beekdaelen heeft een deel van de uitvoering van het gemeentelijk beleid en taken ondergebracht bij zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen spelen dan ook een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft daarbij wel verantwoordelijk voor de uitvoering en het realiseren van het beleid en het behalen van de gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan deze verbonden partijen.

Wat zijn verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.
- Van een financieel belang is sprake als de gemeentemiddelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Wanneer aan beide voorwaarden is voldaan, is er conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij. Voorbeelden zijn BV-en, NV-en, corporaties, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Waarom samenwerkingsverbanden

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, complexe en specialistische taken te laten uitvoeren, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen. Ook uitbreiding van het aantal taken en de complexiteit ervan zijn overwegingen om samenwerking te zoeken en verbanden aan te gaan. Op een groot aantal terreinen, zoals sociale zaken, gezondheidszorg, brandweer en veiligheid, het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en participatie), hebben gemeenten nadrukkelijk de samenwerking gezocht. Dit is vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid. Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partij in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert. Het is daarom van belang dat deze verbonden partijen goed functioneren en de doelstellingen binnen de gegeven financiële én beleidsinhoudelijke kaders realiseren. Vanuit gemeentelijk perspectief is de noodzaak om de verbonden partijen goed te monitoren en zo nodig bij te sturen dan ook groot. Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van belang:

- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeentelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Grip op verbonden partijen

De behoefte om grip op verbonden partijen te hebben én te houden neemt steeds meer toe. Dat geldt ook voor het versterken van de onderlinge samenwerking. Sinds begin 2021 hebben wij daarom officieel ingestemd met het op het gebied van monitoring en sturing van verbonden partijen hanteren van de gezamenlijke werkwijze 'Samen Grip Op Verbonden Partijen'. Centrale rol in deze werkwijze is weggelegd voor de regionale ambtelijke werkgroep 'Samen Grip Op Verbonden Partijen'. Deze werkgroep - bestaande uit ambtenaren van de Parkstad-gemeenten en de Middengebied-gemeenten - coördineert de vorengenoemde werkwijze waaronder valt de toepassing van het zogenaamde 'adoptiemodel'. In dit model worden de verbonden partijen (veelal gemeenschappelijke regelingen) verdeeld binnen de ambtelijke werkgroep en adopteren één of twee van de deelnemende gemeenten één of meer verbonden partijen. Hierdoor specialiseren zich deze adoptiegemeenten op ambtelijk niveau als het ware in een of meerdere verbonden partijen op zowel financieel als inhoudelijk gebied. Via de per verbonden partij in het leven geroepen 'ambtelijke subwerkgroepen oftewel 'adoptiegroepen' overleggen de adoptiegemeenten met de andere deelnemers uit Parkstad Limburg en het Middengebied aan een verbonden partij over hetgeen er speelt en welke acties nodig zijn om meer grip en sturing te krijgen. De vorengenoemde ambtelijke werkgroep rapporteert periodiek aan het 'Bestuurlijk overleg Samen Grip Op Verbonden Partijen' waarin de portefeuillehouders financiën van de Parkstadgemeenten en de gemeenten in het Middengebied zijn vertegenwoordigd. Op deze wijze wordt de bestuurlijke aanhaking geborgd. Door deze werkwijze worden reeds aan de voorkant ambtelijk de krachten gebundeld om meer invloed en grip op de eventuele risico's van verbonden partijen te krijgen. Daarbij geldt met name voor gemeenschappelijke regelingen dat deze immers moeten worden gezien als 'verlengd lokaal bestuur'. Vorengenoemde werkwijze is geïmplementeerd binnen onze gemeentelijke organisatie en zal in de komende jaren via de regionale ambtelijke werkgroep en subwerkgroepen verder worden doorontwikkeld.

Overzicht van verbonden partijen

Type	Naam
Gemeenschappelijke regelingen	WOZL (Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg)
	WSP (Werkgeversservicepunt Parkstad Limburg)
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
	GGD Zuid-Limburg

	ISD-Kompas
	Omnibuzz
	RUD Zuid-Limburg (regionale uitvoeringsdienst)
	BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)
	Het Gegevenshuis
	Reinigingsdiensten Rd4
	Stadsregio Parkstad Limburg
	PIT (Parkstad-IT)
	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
	GR subsidiëring anti-discriminatievoorziening Limburg
	Euregio Rhein-Maas-Nord
Vennootschappen en coöperaties	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
	Enexis Holding NV
	CSV Amsterdam B.V.

	Publiekbelang Elektriciteitsproductie B.V.
	RWM NV
	Rd4 NV
	Watermaatschappij Limburg N.V.
	Nazorg Limburg B.V.
	IBA-Parkstad B.V.
	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.

In onderstaande tabel wordt de gemeentelijke bijdragen 2023-2026 per verbonden partij weergegeven (bedragen in euro's)

Naam GR	2023	2024	2025	2026
WOZL	3.874.000	3.688.000	3.411.000	3.119.000
WSP Parkstad	332.000	281.000	219.000	157.000
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	2.433.000	2.433.000	2.433.000	2.433.000
GGD	1.981.000	1.984.000	2.000.000	2.015.000
Kompas	10.447.000	10.447.000	10.447.000	10.447.000
Omnibuzz	723.000	723.000	723.000	723.000
RUD	635.000	635.000	635.000	635.000

BsGW	624.000	582.000	582.000	582.000
Gegevenshuis	451.000	451.000	451.000	451.000
Rd4	2.554.000	2.554.000	2.554.000	2.554.000
Parkstad Limburg	443.000	421.000	421.000	421.000
PIT (Parkstad-IT)	792.000	792.000	792.000	792.000
Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015	0	0	0	0
Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg	140.000	140.000	140.000	140.000
GR subsidiëring antidiscriminatievoorziening Limburg	16.000	16.000	16.000	16.000
Euregio Rhein-Maas-Nord	8.400	8.400	8.400	8.400
RWM N.V.	1.047.000	1.047.000	1.047.000	1.047.000

Detailinformatie per verbonden partij

Voor een actueel overzicht van het openbaar belang, de gemeentelijke visie op de verbonden partij, de actuele beleidsvoornemens omtrent de partij, de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijke belang en de financiële positie verwijzen wij naar de bijlage "Toelichting op de verbonden partijen".

7. Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid

De gemeente Beekdaelen heeft nog geen (uniform) vastgesteld grondbeleid. Op 1 september 2021 is de Notitie beleidsuitgangspunten grondtransacties gemeente Beekdaelen 2021 in werking getreden. Op 26 november 2021 is door de Hoge Raad het Didam-arrest uitgesproken. Om hierop te kunnen anticiperen heeft het college van B&W ingestemd met een addendum op de huidige beleidsuitgangspunten, te weten Addendum notitie beleidsuitgangspunten grondtransacties gemeente Beekdaelen 2022. Het voornemen is om zowel de notitie als het addendum op te gaan nemen in een nota grondbeleid. De opstelling van een nota grondbeleid bevindt zich in een voorbereidende fase. Het streven is om in 2023 te starten met de daadwerkelijke invulling van de opstelling van de nota. Daarnaast is het streven om de nota ten einde van 2023 voor te leggen aan de gemeenteraad. Tot het moment van vaststelling zet de gemeente haar huidige werkwijze voort. In zijn algemeenheid heeft de gemeente een passief/faciliterend grondbeleid en wordt het instrument strategische gronden incidenteel ingezet om - vooruitlopend op definitieve plannen - actief tot verwerving over te gaan.

Beschouwing actuele stand van zaken grondexploitatiecomplexen

Het gaat hier onder meer om de grondexploitaties in ontwikkeling. Een grondexploitatie is het financiële en inhoudelijke kader –vastgesteld door de Raad- waarbinnen (haalbaar gebleken) plannen en projecten worden uitgevoerd. Als gevolg van de krimp en vergrijzing/ontgroening ligt er een gewijzigde vraag. Er is een grotere behoefte te bespeuren aan eenpersoonshuishoudens/kleine huishoudens en senioren- en levensloopbestendige woningen. De gemeente Beekdaelen wil daarop inspelen. De ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen is van belang. Het is niet eenvoudig om te kwantificeren wat de financiële consequenties voor de gemeenten zijn.

Gewijzigde richtlijnen Commissie BBV

De Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (verder: BBV) heeft in 2019 gewijzigde richtlijnen opgesteld, waarbij de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid zijn samengevoegd en geactualiseerd. De notitie is met ingang van 2019 van toepassing. Ingevolge de richtlijnen van de Commissie BBV, Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019, blijft de richttermijn voor de looptijd van grondexploitaties in beginsel maximaal 10 jaar. Een langere looptijd dan 10 jaar was en is onder voorwaarden toegestaan. In het kader van de herindeling is besloten om de looptijd van de langlopende projecten in de grondexploitatie te verlengen. In het kader van de nota Grondbeleid zal de raad ook beleid vast te stellen over de grondexploitatie van de gemeente.

Korte beschouwing actuele stand van zaken grondexploitaties

Revitalisering De Horsel

Het revitaliseringsproces van het bestaande bedrijfsterrein is afgerond. Als gevolg van dit proces wordt na effectuering van een planologisch besluit nog grond verkocht ter uitbreiding van een bestaande locatie, dit betreft de percelen Nuth A 2641 en 3104 waarvoor met de koper een koopovereenkomst is gesloten. Op zichtlocaties van het bedrijventerrein De Horsel worden geen gronden meer te koop aangeboden omdat er geen gegadigden zijn. Enige uitzondering in deze is dat de gemeente Beekdaelen zich nog beraadt of één van deze zichtlocaties geschikt is als locatie voor het nieuwe gemeentehuis. Mocht de gemeente uiteindelijk besluiten dat de zichtlocatie niet geschikt is voor de realisatie van het nieuwe

gemeentehuis en de verkoop van de percelen Nuth A 2641 en 3104 al dan niet doorgang vinden dan kan het revitaliseringsproces van het bestaande bedrijfsterrein definitief afgesloten worden.

Centrum Schimmert

De initiële ontwikkeling betrof het realiseren van 89 woningen met de daarbij behorende infrastructuur. In het college uitvoeringsprogramma 2019-2023 is een integrale, Beekdaelen brede benadering en verfijning van de woningmarktprogrammering c.q. transformatieopgave aan de orde. Daarvoor is door Stec in 2020 een woonbehoefte-onderzoek per kern uitgevoerd. In 2021 is voor de inbreidingslocaties Schimmert III en IV is een actualisatie van de plannen en een marktverkenning opgestart om te komen tot een versnelde planontwikkeling, waarbij diverse woningtypologieën zullen worden gerealiseerd, zowel voor de huur als de koop. Door het Didam-arrest van 26 november 2021 moet het plan van aanpak worden herzien. In 2022 wordt de verkaveling geoptimaliseerd, een bestemmingsplanherziening opgesteld en is er gestart met de procedure om de woningen van Centrumplan IV op de markt te brengen. In 2023 wordt gestart met het op de markt brengen van de woningen van Centrumplan III.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG)

Tijdelijke woningen Amstenrade

De voormalige gemeente Schinnen heeft eind 2018 besloten een perceel (kadastraal bekend gemeente Schinnen sectie H nummer 304) nabij de Hommerter Allee aan te kopen met als doel hier tijdelijke woningbouw mogelijk te maken, met name gericht op de woningnood onder starters en/of alleenstaanden. In 2023 zal deze locatie tot ontwikkeling worden gebracht, waarbij een goede stedenbouwkundige inpassing en een goede balans van doelgroepen sleutelbegrippen zijn.

Bedrijventerrein Rode Beek

Het concept-bestemmingsplan resp. gebied waarbinnen dit bedrijventerrein is gelegen valt onder het door de rijksplanvormer opgenomen gebied waar ook de zogenoemde invliegfunnel in verband met de aanwezigheid van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen is voorzien. Uw raad heeft enkele malen het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld om deze ontwikkeling mogelijk te maken, waarbij, met gewijzigde planregels, alsnog aan de gestelde verplichting zou worden gedaan (ondanks het niet-intekenen van een invliegfunnel). Hiertegen heeft de minister van defensie steeds beroep tegen ingesteld bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak. Op 13 september 2021 heeft u besloten om de procedure niet langer door te zetten omdat de aanleiding waarvoor dit bestemmingsplan dient, niet meer actueel is. De twee bedrijven uit de kern Schinveld die zouden verplaatsen naar dit terrein, hebben eerder besloten niet meer over te gaan tot bedrijfsverplaatsing. Het vorenstaande betekende naar het oordeel van uw raad dat op dit moment de ontwikkeling van het bedrijventerrein niet actueel meer is en geen bestemmingsplanontwikkeling (incl. het intekenen van een invliegfunnel) meer nodig is.

De minister is ook tegen dit laatste besluit van september 2021 in beroep gegaan en op 15 juni 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wederom uitspraak gedaan. Door de afdeling is geoordeeld dat de gemeente aan zet is. Het besluit inhoudende dat de gemeenten nu geen planologische actie meer hoeft te ondernemen is daarmee door het hoogste rechtsorgaan ter zijde geschoven. Bij RIB van 28 juni (Z/21/166947, nr.. 308496) bent u hierover ingelicht. Op 4 oktober 2022 heeft uw raad in

dit traject vervolgens besloten om geen besluit te nemen en daarmee ook geen invliegfunnel in te tekenen in het plan.

8. Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoeringsparagraaf van deze begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens omtrent onze bedrijfsvoering, die gericht is op het adequaat uitvoeren van de programma's uit deze begroting en de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Hoe beter de gemeentelijke organisatie op orde is, des te beter de organisatie gesteld staat voor haar publieke taak.

Personeel en organisatie

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het proces van een intensivering van het verzuimbeleid en het optimaliseren van verzuimgerelateerde processen loopt in 2023 onverminderd door. Ook blijven we in 2023 zorgen voor een volwaardig beleid ten aanzien van zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn van alle mensen die bij de gemeente Beekdaelen werken. Een beleid dat ten minste voldoet aan de wettelijke eisen uit de Arbeidsomstandighedenwet, het Arbeidsomstandighedenbesluit en nadere regelgeving. Na de overgang van drie naar twee gemeentehuizen wordt een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. De knelpunten uit het Plan van Aanpak, dat naar aanleiding daarvan is opgesteld, pakken we in 2023 op in volgorde van prioriteit. In lijn met het regionale preventieakkoord en de lokale preventie agenda zetten we verder, in samenwerking met onze Arbodienst, in op bevorderen van vitaliteit, duurzame inzetbaarheid en werkplezier. Daartoe is het onderwerp Vitaliteitsbeleid toegevoegd aan ons Arbobeleidsplan. We hebben een jaarkalender opgesteld met concrete plannen voor wat betreft de aspecten die genoemd worden in dit Arbobeleidsplan.

Doorontwikkeling organisatie

In 2021 hebben we de ambtelijke organisatie geëvalueerd om te zien welke verbeteringen en versterkingen de komende jaren doorgevoerd kunnen worden. Hieruit is een doorontwikkelplan opgesteld dat bestaat uit vijf onlosmakelijk met elkaar verbonden interventies (schijf van vijf). Het is een investeringsslag in zowel kwaliteit en kwantiteit van personeel als de procesmatige inzet. Deze transitie heeft een looptijd van 2 jaar waarin de verbeteringen doorgevoerd moeten worden. De uitwerking gebeurt in een tijdelijke werkstructuur waarbij voor elke interventie een werkgroep is geformeerd. De voortgang en resultaten van de werkgroepen worden periodiek terugkoppelen aan de stuurgroep. De eerste resultaten van deze aanpak zijn merkbaar en krijgen in 2023 een vervolg. Het proces en de gekozen aanpak om de ambtelijke organisatie verder vorm te geven volgens het principe van zelforganisatie loopt in 2023 door. De inzet van een extern begeleidingstraject om het zelf organiserend vermogen van teams te stimuleren is positief ontvangen en zorgt voor een positieve flow in houding en gedrag. Dit traject wordt uitgebreid met andere teams. In het kader van 'train- de trainer' wordt de externe begeleiding gaandeweg vervangen door interne medewerkers op te leiden tot coach. Hiermee wordt deze kennis in de organisatie geborgd. De verbindende schakel in dit gehele proces is het DNA van Beekdaelen. De werkgroep cultuur onderzoekt aan de hand van onze kernwaarden wie we als organisatie zijn en geven richting aan houding en gedrag. Door middel van het organiseren van personeelsbijeenkomsten en inspirerende communicatievormen wordt de identiteit van Beekdaelen levend.

Informatisering en automatisering

In 2023 bouwen we verder aan onze informatiehuishouding. De meeste actiepunten nemen meerdere jaren in beslag. De belangrijkste actiepunten in 2023 zijn:

- Invoeren ICT-aanpassingen als gevolg van de Wet digitale overheid om ervoor te zorgen dat inwoners en ondernemers veilig en betrouwbaar kunnen inloggen en zaken kunnen doen met de overheid waarbij informatieveiligheid en privacybescherming steviger worden verankerd;
- Het optimaliseren, toegankelijk en gebruiksvriendelijker maken van website en applicaties die onze inwoners uitnodigen om snel en makkelijk hun zaken te regelen met de gemeente (project Digitoegankelijkheid);
- Optimaliseren van het informatie- en archiefbeheer (Archiefwet, Interbestuurlijk Toezicht) en realiseren van duurzame toegankelijkheid van digitale overheidsinformatie (meerjarentraject);
- Invoeren ICT-aanpassingen als gevolg van de Wet open overheid (Woo) en aansluiten op het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) om ervoor te zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is;
- Verder invoeren van ICT-aanpassingen t.b.v. de Omgevingswet met de nieuwe applicaties voor Vergunningen, Toezicht, Handhaving en Ruimtelijke ordening inclusief aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet;
- Aanbesteden en implementeren van een applicatie voor het gewaarmerkt digitaal anonimiseren van digitale documenten die gedeeld/gepubliceerd dienen te worden;
- Aanbesteden en implementeren van enkele bedrijfsapplicaties waarvoor het contract expireert;
- Aansluiten op 'MijnOverheid'. Dit draagt bij aan het creëren van één overheid waarmee onze inwoners en ondernemers hun zaken kunnen regelen;
- Invoeren van MS365 (inclusief integratie van Outlook, Office, Teams, bestandsuitwisseling en samenwerking);
- Onderzoeken van mogelijkheden voor verbetering en doorontwikkeling van de toekomstige ICT-dienstverlening;
- ICT-aanpassingen voor het realiseren van een toekomstgerichte gemeentelijke informatiehuishouding volgens het landelijk programma Common Ground die de flexibiliteit biedt om beter en sneller aan te passen is op ontwikkelingen en die verbetering van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering mogelijk maakt;
- Moderniseren van bedrijfsapplicaties inclusief de verplichte maatregelen in het kader van o.a. de voornoemde wet- en regelgeving, en aanpassingen vanuit het landelijk programma Common Ground;

- Vervangen telefooncentrale inclusief KCC-telefoniefunctiefunctionaliteit;
- Invoeren data gedreven werken (meerjarig traject);
- Herijken van de informatievisie van de gemeente Beekdaelen.

Planning en control

Centrale doelstelling van alle activiteiten die in het kader van de planning en control cyclus worden uitgevoerd is het 'in control' raken, zijn en blijven van de organisatie. We zijn als gemeente in control als we een redelijke mate van zekerheid hebben over het bereiken van:

De strategische ambities;
De programmadoelen en effecten;
Effectiviteit en efficiëntie in de bedrijfsprocessen;
Betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging;
Naleving van relevante wet- en regelgeving.

Wat willen we uiteindelijk bereiken?

Een planning en control waarin risicomanagement volledig is geïntegreerd.
Een planning en control die invulling geeft aan de informatiebehoefte van zowel raad, college als lijnmanagement van de organisatie.
Een planning en control die niet instrumenteel is maar primair ten dienste staat van de realisatie van de prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten.

Het in 2022 opgestelde coalitieprogramma 2022-2026 'Ons thuis, ons Beekdaelen' vormt de beleidsmatige kapstok voor de komende jaren. De opbouw van het document is opgebouwd van algemeen (missie) naar meer specifiek (uitvoeringsopdrachten). Op die manier kan het beleid op een natuurlijke manier landen in de planning & control documenten. De missie beschrijft datgene wat we willen bereiken terwijl de uitvoeringsopdrachten beschrijven wat we ervoor doen om de doelstellingen te halen.

In 2022 is gestart met een planning & control applicatie die ervoor zorgt dat de planning & control instrumenten gestructureerd en efficiënt tot stand komen. Bovendien is het met de applicatie mogelijk om de betreffende documenten volledig digitaal en interactief aan te bieden. De voorliggende begroting 2023 is het eerste planning & control document dat volledig digitaal ter beschikking wordt gesteld.

Zoals vermeld in de risicoparagraaf gaat de gemeente in 2023 aan de slag met een nieuwe nota risicomanagement. Daartoe vindt een volledige risico scan plaats. Uw raad kan de betreffende nota via een separaat voorstel; tegemoet zien.

Procesbeheersing

Wij achten het van belang dat de gemeente in control is. Concreet betekent dit dat de vooraf vastgestelde doelstellingen met betrekking tot werkprocessen, projecten of beleid tijdig en met de overeengekomen kwaliteit en inzet worden gerealiseerd.
Om als organisatie in control te zijn (en te blijven) zijn de meest risicovolle processen inclusief de risico's in workshop verband beschreven. Ook zijn beheersmaatregelen geïnventariseerd en geïmplementeerd die de kans op risico's verkleinen. Vanaf het jaar 2023

worden de geformuleerde beheersmaatregelen doorlopend bespreekbaar gemaakt en waar nodig aangescherpt.

Rechtmatigheidsverantwoording

Gemeenten en provincies moeten per verslagjaar 2023 zelf in de jaarrekening verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De accountant beperkt zich dan tot een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en er wordt geen controleverklaring omtrent de rechtmatigheid door de accountant afgegeven.

Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het College van B&W verantwoording af over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Aangezien deze uitspraak dient plaats te vinden in de jaarrekening, controleert de accountant de uitspraak wel maar neemt deze mee in het oordeel over de getrouwheid.

Deze rechtmatigheidsverantwoording stelt, nog meer dan voorheen, eisen aan onze interne beheersing. Daarom richten we ons in 2023 op:

- Een verdere uitrol van onze procesgerichte aanpak, die eind 2019 is gestart, met als doel de optimalisatie van de interne beheersing in de bedrijfsprocessen.
- Een verdere doorontwikkeling van meer control in de processen vooraf en minder controle achteraf om zo het totale controlegebied, kwalitatief en kwantitatief, in onze organisatie te borgen.
- Regelmatig, in overleg met onze accountant, beoordelen of we op de juiste weg zijn en zo nodig bijsturen.

Informatiebeveiliging

Onze burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat onze dienstverlening op een veilige manier verloopt. Digitale veiligheid is een randvoorwaarde voor een kwalitatief goede informatievoorziening van de overheid, evenals echtheid en toegankelijkheid van informatie. Deze urgentie wordt versterkt doordat fysieke én digitale dreigingen wereldwijd een grote vlucht nemen.

Ook in 2023 moeten we zeer alert blijven.

Zo wordt in 2023 het programma i-Bewustzijn voortgezet met o.a. e-Learning en kennistesten om de medewerkers op de hoogte te houden van de permanente risico's en gevaren op het gebied van informatieveiligheid en privacy.

De contacten met de Internationale Beveiligingsdienst worden verder aangescherpt. Dit geldt ook voor de maatregelen om risico's voor informatieveiligheid en privacy te vermijden dan wel te mitigeren. We gaan door met de verdere implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die vanuit rijkswege continue geactualiseerd wordt. Zo blijven we ook aansluiten bij de nationale en internationale standaarden voor informatieveiligheid en privacy.

In 2022 is er nieuw Information Security Management System (ISMS) aangeschaft waarmee

we de veiligheidsrisico's nog beter in kaart kunnen brengen, het informatiebeveiligingsbeleid actueel kunnen houden, de taken en verantwoordelijkheden beter kunnen gaan verdelen en op de voortgang hiervan kunnen sturen. Dit nieuwe ISMS sluit ook beter aan bij de vragenlijsten die verbonden zijn aan de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA-norm) waarmee we ons jaarlijks moeten verantwoorden dat onze informatiebeveiliging op orde is.

Gegevensbescherming

Door de invoering van de EU-verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) in mei 2018 zijn organisaties steeds bewuster geworden van het belang van gegevensbescherming. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel energie gestoken in het borgen van de AVG in de organisatie, om vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven te beschermen en ook aantoonbaar te voldoen aan de privacywetgeving. In 2023 gaan wij verder met een AVG privacy volwassenheidsmeting, het AVG evaluatie- en actualisatieplan, informeren en adviseren van de gemeentelijke afdelingen over hun AVG verplichtingen en andere unierechtelijke of lidstaatrechtelijke gegevensbeschermingsbepalingen. Daarnaast de benodigde ondersteuning bieden aan de domeinafdelingen door o.a. het privacy bewustzijn verder verhogen via workshops, e-learning en actieve voorlichting, helpen bij uitvoeren van (Pre-) DPIA's (Data Privacy Impact Assessments) etc. Daarnaast gaat het nieuwe PMS (Privacy Management Systeem) de gemeente digitaal verder helpen om aantoonbaar te voldoen aan de vereiste AVG documentatieplicht c.q. verantwoordingsplicht in het kader van de jaarlijkse planning- en control cyclus.

Communicatie

Gemeentelijke communicatie (in het verlengde van overheidscommunicatie) maakt de verbinding tussen het gemeentebestuur, de gemeentelijke organisatie en de samenleving. Goede communicatie zorgt voor een sterke binding met de Beekdaelense bevolking. Als gemeente hebben we oog en oor voor onze inwoners, bedrijven en instellingen en zoeken we actief het gesprek op over gemeentebrede thema's en maatschappelijk relevante onderwerpen.

Waar mogelijk doen we dit door zichtbaar te zijn in de samenleving, bijvoorbeeld tijdens informatiebijeenkomsten, maatschappelijke initiatieven of door actief in gesprek te gaan met bijvoorbeeld bewonersinitiatieven, buurttraden en dorpscoördinatoren. In voorgaande jaren had deze aanpak gedeeltelijk te lijden onder de beperkende Covid-19-maatregelen waardoor fysieke ontmoetingen tot een minimum beperkt werden. We vingen dit op door meer gebruik te maken van nieuwe alternatieven (digitaal) en beproefde oude kanalen (drukwerk en print). Bij veel projecten en op verschillende thema's werken we ook samen met andere partijen. Daarbij valt onder andere te denken aan (buur)gemeenten, Waterschap, Veiligheidsregio, Woningstichtingen of Provincie.

Als gemeente communiceren we op een open en transparante manier. Communicatie naar en met de Beekdaelense gemeenschap is begrijpelijk, toegankelijk en eenduidig. Daarbij is voortaan extra aandacht voor een passend taalniveau van de diverse uitingen. We kiezen per thema en doelgroep een uitgebalanceerde middelenmix. Vragen en behoeften van onze inwoners zijn een relevant onderdeel in onze communicatie. Evenals behoeften vanuit het gemeentebestuur om ontwikkelingen of beleid onder de aandacht te brengen. In 2022 werd na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe coalitie gevormd en trad een nieuw college aan. Zij hebben in het coalitieprogramma een aantal ambities opgenomen op het gebied van communicatie. Zo stellen zij onder andere dat binnen twee jaar de gemeentelijke communicatie vernieuwd dient te worden. De daarbij behorende opdracht om de huidige wijzen van communiceren kritisch te bekijken en niet meer als vanzelfsprekend te

beschouwen is een belangrijke opgave waar we in 2023 vorm aan gaan geven. Als gemeente streven we dan ook het komende jaar naar verdergaande innovatie en digitalisering van onze communicatie en dienstverlening en kijken we naar nieuwe mogelijkheden. We maken plannen die voor de lange termijn de richting van de gemeentelijke communicatie bepalen. Hiervoor kijken we naar prioritering, accentverschuivingen en de doelmatige inzet van middelen. Ontwikkelingen en behoeften uit de samenleving zijn hiervoor uiteraard ook een belangrijk gegeven; waar mogelijk sluiten we daar op aan. Dit doen we onder andere door het monitoren van al onze mediakanalen en het volgen van trends en ontwikkelingen. Als gemeente nemen we onze inwoners, ondernemers en organisaties mee in de besluitvormingsprocessen, projecten en wettelijke taken. In de geest van de nieuwe omgevingswet en de omgevingsvisie krijgt participatie daarbij een steeds prominentere rol.

Communicatie met pers en media pakken we proactief op om de regie zo veel als mogelijk in eigen hand te houden. Door de hoge doorloopsnelheid van digitale nieuwskanalen is dit een uitdaging.

We zijn in staat om flexibel te reageren op acute communicatiebehoeften zoals gebleken tijdens de Covid-19-pandemie, rondom het besluit tot noodopvang van vluchtelingen en de opvang van een nieuwe vluchtelingenstroom uit het door oorlog geteisterde Oekraïne. Deze flexibiliteit en wendbaarheid willen wij ook voor de toekomst borgen.

9. Duurzaamheid

Inleiding

Steeds dringender blijkt dat de kwaliteit van onze leefomgeving onder druk staat. Dit heeft vooral te maken met de gevolgen van klimaatverandering. In Beekdaelen werken we aan een groene, toekomstbestendige gemeente waar mensen ook in de toekomst gezond en veilig kunnen wonen en werken.

In 2020 heeft de gemeenteraad unaniem de Duurzaamheidsvisie 'Beekdaelers samen aan zet!' vastgesteld. Deze visie kwam tot stand in samenwerking én samenspraak met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Zoals de titel van onze visie al aangeeft, is het realiseren van deze ambities niet alleen een gemeentelijke, maar met name een brede maatschappelijke opgave. Iedereen in Beekdaelen krijgt hier de komende tijd mee te maken en de consequenties zijn voor iedereen voelbaar.

In de visie staan de ambities van de raad op hoofdlijnen. Deze zijn:

1. De Beekdaelers centraal te stellen (participatieve aanpak).
2. In 2040 energieneutraal te zijn (energietransitie).
3. Beekdaelen groen en klimaatbestendig te maken (vergroening en klimaatadaptatie).
4. De grondstofkringlopen te sluiten (circulaire economie).

Duurzaamheid loopt als rode draad door al het gemeentelijk handelen. Dat betekent dat bij interventies afgewogen wordt in hoeverre deze bijdraagt aan een duurzaam Beekdaelen op sociaal en fysiek gebied.

Duurzaamheid stopt niet bij onze gemeentegrenzen. Afhankelijk van het onderwerp werken we in regioverband samen aan een duurzamer Beekdaelen. Met de regio Parkstad werken we bijvoorbeeld aan gebiedsgebonden opgaven en de Regionale Energiestrategie en in de regio Zuid-Limburg zijn we aan de slag met het NOVI-gebied.

De Beekdaeler staat centraal

In Beekdaelen vinden wij het belangrijk dat iedereen mee kan doen bij het halen van onze duurzaamheidsambities. Dat geldt vóór, tijdens én na de uitvoering. Dus of het nu gaat om meedenken over beleid, het organiseren van duurzaamheidsinitiatieven of het mee profiteren van projecten: Beekdaelers staan centraal op het gebied van duurzaamheid binnen onze gemeente. Door inwoners te stimuleren en te faciliteren willen we zo veel mogelijk impact creëren en innovatieve ideeën een kans geven.

Op dit moment organiseert Beekdaelen verschillende vormen van participatie om inwoners te betrekken bij de realisatie van onze ambities.

De Duurzaamheidstafel is een groep inwoners die beslist over subsidieaanvragen voor duurzaamheidsinitiatieven. Verschillende duurzaamheidsinitiatieven zijn al ondersteund door de Duurzaamheidstafel; denk aan activiteiten voor het oprichten van een energievoorzieningscoöperatie of het organiseren van workshops voor scholieren.

De Denktank Duurzaam Beekdaelen is een groep inwoners die eens ongeveer per kwartaal bijeenkomt om een advies te vormen over relevant beleid op het gebied van duurzaamheid. Zo heeft de Denktank eerder geadviseerd over de Regionale Energiestrategie, de Transitievisie Warmte, het Grondstoffenplan en over de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.

Via de Stimuleringslening Duurzaamheidsprojecten worden maatschappelijke organisaties en bedrijven gestimuleerd duurzame investeringen te doen. Zij kunnen een lening aangaan om

CO2 te verminderen, biodiversiteit te verbeteren of de bebouwde omgeving klimaatbestendiger te maken.

Tot slot stimuleren en faciliteren we inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven door verbindingen te leggen, te helpen bij vragen of door mee te denken. Op deze manier faciliteren wij onder andere de Beekdaelense energiecoöperatie ImpulZ.

De Beekdaelse energiecoöperatie is samen met de WoonWijzerWinkel en gemeente Beekdaelen bezig met het verduurzamen van de Nieuwbuurt in Oirsbeek. Het project richt zich op een collectieve aanpak maar garandeert kosteloze individueel maatwerk aan woningeigenaren door opgeleide energiecoaches van de coöperatie. De energiecoaches gaan huis aan huis langs en geven inzicht op het energieverbruik, energiebesparende maatregelen en ondersteunen inwoners bij het nemen van de energiebesparende maatregelen. Na de Nieuwbuurt zullen ook anderen wijken benaderd worden om collectief te kunnen verduurzamen.

Daarnaast kijkt de coöperatie ook naar energieopwekking op daken en is daarbij in gesprek met bedrijven en gemeente over de mogelijkheden.

Kortom: door op verschillende niveaus en op verschillende wijzen Beekdaelers centraal te stellen bij het thema duurzaamheid, willen we samen zo veel mogelijk impact creëren.

“Samen maken we Beekdaelen”.

Beekdaelen gaat actief aan de slag met het betrekken van onze inwoners bij het maken van belangrijke keuzes. Vraagstukken zoals waar gaan we grootschalige energie opwekken en hoe halen we Beekdaelen van het aardgas af lenen zich hier heel goed voor. Ook besteden we meer aandacht aan het faciliteren en etaleren van goede initiatieven van onze inwoners.

Acties in 2023:

- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Promoten van de WoonWijzerWinkel
- Adviezen vragen aan de Denktank Duurzaam Beekdaelen
- Beslissingen vragen aan de Duurzaamheidstafel t.a.v. subsidieaanvragen voor lokale maatschappelijke duurzame initiatieven
- Ondersteunen van de Beekdaelense energiecoöperatie ImpulZ.

De Beekdaelse energiecoöperatie is samen met de WoonWijzerWinkel en gemeente Beekdaelen bezig met het verduurzamen van de Nieuwbuurt in Oirsbeek.

Het project richt zich op een collectieve aanpak maar garandeert kosteloze individueel maatwerk aan woningeigenaren door opgeleide energiecoaches van de coöperatie.

De energiecoaches gaan huis aan huis lang en geven inzicht op het energieverbruik, energiebesparende maatregelen en ondersteunen inwoners bij het nemen van de energiebesparende maatregelen.

Na de Nieuwbuurt zullen ook anderen wijken benaderd worden om collectief te kunnen verduurzamen.

Daarnaast kijkt de coöperatie ook naar energieopwekking op daken en is daarbij in gesprek met bedrijven en gemeente over de mogelijkheden.

Energietransitie

Het streven is dat Beekdaelen in 2040 energieneutraal is. Dit betekent dat we er naar streven om alle energie die we in Beekdaelen gebruiken, op een duurzame manier opwekken binnen de gemeente. In ons energiebeleid hanteren we de principes van "Trias Energetica". Dit houdt in dat we in zetten op het zoveel als mogelijk besparen van het gebruik van energie. Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken. Het restant aan energieverbruik dat dan overblijft, wekken we duurzaam op. Hierin ligt voor Beekdaelen een grote uitdaging. Ons landschap lijkt maar een beperkte draagkracht te hebben voor grootschalige duurzame energieopwekking.

Uit het "Energieprofiel van Beekdaelen (PALET 2.0)" blijkt dat we jaarlijks 2.770 TJ aan energie verbruiken. Ons energieverbruik willen we graag reduceren. In 2040 willen wij ons energieverbruik terugbrengen naar 1.849 TJ. Dit is een energiereductie van 33% oftewel 1,65% per jaar. Een deel van deze doelstelling wordt ingevuld door landelijke ontwikkelingen en innovaties. Beekdaelen is samen met diverse actoren programmatisch aan de slag om deze doelstelling te realiseren onder de vlag van Parkstad Limburg Energietransitie (PALET).

Acties in 2023:

- In Parkstadverband het evalueren van PALET 2.0. Op basis daarvan het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de doelstellingen uit het PALET 2.0 alsmede de RES1.0 (zie ook onderstaand: Grootschalige energieopwekking) te kunnen realiseren.
- In Parkstadverband onderzoeken of het Zonnepanelenproject Parkstad moet worden stop gezet voor nieuwe deelnemers en eventueel moet worden doorontwikkeld naar een klimaat- / energiefonds voor bekostiging van verduurzamingsmaatregelen voor inwoners en bedrijven.

Nederland moet in 2030 35 TWh aan duurzame energie opwekken op het land. Om daar invulling aan te geven, zijn regionale afspraken gemaakt, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Beekdaelen is onderdeel van de RES regio Parkstad, welke deel uitmaakt van de RES-regio Zuid Limburg. In de RES 1.0 zijn voor Beekdaelen een aantal locaties (zoekgebieden) aangemerkt die potentie hebben voor grootschalige energieopwekking. De komende tijd wordt de potentie verder verkend. Ook wordt aanvullend naar andere locaties gezocht, de zonneladder van de provincie Limburg is daarin leidend. Dit alles om concrete stappen te zetten om de doelstelling voor duurzame energie opwek van 0,109 TWh zoals juni 2021 vastgesteld in de RES 1.0 voor Beekdaelen haalbaar te maken.

Acties in 2023:

- Uitwerken haalbaarheid zoekgebieden RES 1.0
- Meewerken aan de ontwikkeling van een Zonnepark op voormalige stortplaats Schinnen als onderdeel van herontwikkeling Groeve Bruls

Nederland moet in 2050 van het aardgas af, zo ook Beekdaelen. In de Transitievisie Warmte (TVW) wordt een eerste technische analyse gegeven van wijken die kansrijk zijn om voor 2030 van het aardgas te gaan. De TVW 1.0 is op 21 december 2021 vastgesteld waarna er een verdere (technische en maatschappelijke) verdieping plaatsvindt in de TVW 2.0. Hierna

wordt overgegaan op het opstellen van Wijkuitvoeringsplannen (WUP). In het WUP wordt het concreet de haalbaarheid en passende aanpak opgesteld om een wijk/buurt te verduurzamen. De TVW 2.0 met WUP('s) worden omtrent 2023/2024 verwacht.

Acties in 2023:

- Het opstellen van de Transitievisie Warmte Beekdaelen 2.0
- Het opstellen van Wijkuitvoeringsplannen

Klimaatadaptatie

Ondanks alle inspanningen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken, zijn klimaatverandering en de gevolgen daarvan reeds merkbaar en zichtbaar. Beekdaelen moet zich voorbereiden op extremere weersomstandigheden, zoals zware regenval en periodes met langdurige droogte en hoge temperaturen. Het voorkomen en het beperken van de overlast staat hierbij voorop. Dat doen we onder andere door in te zetten op het versterken van natuurwaarden en ruimte geven aan natuurlijke waterlopen/ -huishouding.

De afgelopen jaren nemen de extremen in het weer toe. de komende jaren zal dit nog verder toenemen. We moeten rekening houden met extreme neerslag, toename van warme dagen en langdurige droge perioden. Willen we droge voeten en een leefbare omgeving behouden dan zullen we aanpassingen moeten doorvoeren aan het watersysteem, de waterketen en de omgeving, maar we zullen ook veranderingen moeten accepteren. In 2022 is het klimaatadaptatieplan gezamenlijk met het samenwerkingsverband regio Parkstad opgesteld. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) geeft de gemeente Beekdaelen aan welke inspanningen voor de komende periode op dit gebied gepland zijn.

Acties in 2023:

- Verder vervolgen uitvoeren stresstesten en risicodialoog
- Verder vervolgen uitvoeren projecten uit het Gemeentelijk Rioleringsplan

Circulaire economie

In de circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Samen met het bedrijfsleven, maatschappelijke partners, kennisinstellingen en andere overheden werkt Beekdaelen aan een duurzame economie voor de toekomst. Wij kunnen niet alles proactief oppakken en we hebben niet overal grip op. Wij maken de keuze om actief aan de slag te gaan met het optimaliseren van de bouw-keten. Op dit gebied stimuleren wij initiatieven van jagen we innovatie aan. Voor overige onderwerpen haakt de gemeente aan bij landelijke ontwikkelingen en koppelkansen in de regio.

Bijlagen

1. Overzicht baten en lasten cf. BBV

Overzicht

Overzicht baten en lasten cf BBV (bedragen x € 1.000)												
Dienstjaar	2023			2024			2025			2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Inwoners, bestuur en veiligheid	393	-6.540	-6.148	691	-6.600	-5.909	690	-6.507	-5.817	687	-6.438	-5.751
Sociale leefomgeving	8.762	-	-	8.468	-	-	8.468	-	-	8.468	-	-
Fysieke leefomgeving	12.120	-	-	12.121	-	-9.939	12.073	-	-9.534	12.153	-	-9.151
Bestuurlijke samenwerking en financiën	-56	-2.212	-2.268	-54	-2.221	-2.275	-52	-2.319	-2.370	-52	-2.418	-2.469
Subtotaal programma's	21.218	-85.300	64.082	21.226	-83.064	61.838	21.180	-80.997	59.817	21.256	-80.265	59.009
Lokale heffingen	7.773	-400	7.373	7.773	-337	7.436	7.773	-337	7.436	7.773	-337	7.436
Algemene uitkeringen	65.115	-	65.115	65.324	-	65.324	64.518	-	64.518	60.078	-	60.078
Dividend	765	-	765	765	-	765	765	-	765	765	-	765
Saldo financieringsfunctie	118	-446	-327	117	-367	-250	114	-300	-186	114	-247	-133
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50
Algemene dekkingsmiddelen	73.772	-896	72.876	73.979	-754	73.226	73.170	-687	72.483	68.730	-634	68.096
Geraamde kosten overhead	49	-	-	49	-	-	49	-	-	49	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-10	-10	-	-10	-10	-	-10	-10	-	-10	-10
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	95.040	-98.220	3.181	95.255	-95.556	-311	94.400	-93.150	1.250	90.035	-92.151	2.116
Inwoners, bestuur en veiligheid	307	-53	253	197	-3	194	197	-3	194	197	-3	194
Sociale leefomgeving	2.188	-716	1.473	1.529	-1.516	13	1.432	-1.516	-84	1.425	-16	1.409
Fysieke leefomgeving	2.646	-1.074	1.572	1.655	-804	850	1.646	-804	842	1.639	-804	835
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.283	-906	377	240	-	240	19	-	19	1	-	1
Resultaatbestemming	6.423	-2.749	3.674	3.621	-2.323	1.298	3.294	-2.323	971	3.263	-823	2.439
Inwoners, bestuur en veiligheid	74.521	-	74.521	74.917	-	74.917	74.107	-	74.107	69.663	-	69.663
Sociale leefomgeving	10.950	-	10.950	9.997	-	9.997	9.900	-	9.900	9.893	-	9.893
		54.329	43.379		53.699	43.702		52.079	42.179		50.122	40.229

Fysieke leefomgeving	14.766	-	-9.244		-	-9.088		-	-8.692		-	-8.316	
		24.009			13.776	22.864		13.720	22.412		13.792	22.107	
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.226	-3.118	-1.891		186	-	-2.035	-33	-	-2.352	-50	-	-2.468
						2.221			2.319			2.418	
Geraamde resultaat		-	493		-	987		-	2.221		-	324	
	101.463	100.970			98.876	97.889		97.694	95.473		93.298	92.974	

2. Specificatie algemene uitkering gemeentefonds

Opgave berekening

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2023	2024	2025	2026
1g WOZ niet-woningen eigenaar	-738.359	-738.359	-738.359	-738.359
1h WOZ niet-woningen gebruiker	-489.555	-489.555	-489.555	-489.555
1a Waarde woningen eigenaren	-3.496.391	-3.496.391	-3.496.391	-3.496.391
Subtotaal	-4.724.305	-4.724.305	-4.724.305	-4.724.305

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2023	2024	2025	2026
8a-2 Bijstandsontvangers	2.175.872	2.184.395	2.187.527	2.190.655
2 Inwoners	13.510.983	13.497.332	13.454.226	13.466.799
7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	12.143.726	10.358.937	10.324.783	10.323.048
12b Personen met migratieachtergrond	516.284	515.803	515.162	515.309
3c Eenpersoonshuishoudens	823.207	820.686	803.287	801.656
8b Loonkostensubsidie	181.323	182.033	182.294	182.555
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	3.227.857	2.855.826	2.855.826	2.855.826
8f Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	201.730	202.520	202.811	203.100
5d Inwoners 75+ met drempel	2.959.222	2.950.185	2.887.434	2.881.579
7m Laag opleidingsniveau met drempel	1.159.791	1.156.238	1.131.671	1.129.389
14a Lokale centrumfunctie (max 20km)	287.671	287.671	287.671	287.671
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	901.865	844.279	838.068	837.662
14c Landelijke centrumfunctie	213.790	213.790	213.790	213.790
15h-2 Onderwijsachterstand	144.957	144.957	144.957	144.957
38 Bedrijfsvestigingen	520.251	520.251	520.251	520.251
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	21.938	21.938	21.938	21.938
36 Kernen	1.374.976	1.374.055	1.368.032	1.367.549
36a Kernen met 500 of meer adressen	526.167	526.167	526.167	526.167
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	15.103	15.103	15.103	15.103
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	29.542	29.542	29.542	29.542
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	726.366	773.476	773.476	773.645
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	108.630	108.630	108.630	108.630
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.621.416	2.621.416	2.621.416	2.621.416
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	292.084	292.084	292.084	291.289
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.647.920	1.647.920	1.647.920	1.646.200
19 Oppervlakte binnenwater	2.270	2.270	2.270	2.270
16 Oppervlakte land	305.409	305.409	305.409	305.409
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	201.413	201.413	201.413	201.413
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	199.058	199.058	199.058	199.058
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	893.146	893.146	893.146	893.146
39 Vast bedrag	977.597	977.597	977.597	977.597
Subtotaal	48.911.563	46.724.127	46.532.958	46.534.617

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2023	2024	2025	2026
Uitkeringsfactor	1	1	1	1

Subtotaal (B x C (=uf))	63.927.413	62.329.985	63.052.158	59.564.310
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	2023	2024	2025	2026
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	769.910	499.422	138.772	138.772
Subtotaal	769.910	499.422	138.772	138.772

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	2023	2024	2025	2026
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	134.250	134.250	134.250	134.250
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	43.292	43.292	43.292	43.292
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	56.190	56.190	56.190	56.190
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	119.290	119.290	119.290	119.290
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	63.357	63.357	63.357	63.357
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	8.000	8.000	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	35.050	35.050	35.050	35.050
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	22.586	22.604	22.604	22.434
Subtotaal	482.015	482.033	474.033	473.863

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	2023	2024	2025	2026
260 Participatie (IU)	4.905.355	4.706.941	4.459.262	4.210.207
Subtotaal	4.905.355	4.706.941	4.459.262	4.210.207

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

Aanvullingen v/d gebruiker	2023	2024	2025	2026
Gemeenteposten:				
BCF, onderschrijding plafond	155.000	155.000	155.000	155.000
Stelpost nog te ontvangen rijksmiddelen Jeugd m.i.v. 2023	0	2.274.821	1.363.095	659.968
Afslag accres	0	0	0	0
Stelpost nagekomen septembercirculaire te hoge WOZ waarde (8 punten)	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Subtotaal	-245.000	2.029.821	1.118.095	414.968

Totaal	65.115.388	65.323.897	64.518.014	60.077.814
---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

3. Toelichting op Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	WOZL
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	WOZL heeft tot doel om te voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid is staat zijn. Verder heeft de GR tot doel uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 3.874.000 (incl. doorbet. Rijkssubsidie WSW).
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 1.199.000 respectievelijk € 871.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 9.611.000 respectievelijk € 7.243.000
Ontwikkelingen	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.

Naam	WSP Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het WSP Parkstad zorgt voor de eenduidige, integrale en professionele aanpak van werkgeversdienstverlening met uniformiteit en bundeling van krachten in Parkstad. Het WSP Parkstad ontwikkelt gezamenlijke expertise in de werkgeversbenadering, biedt werkgeversarrangementen en zorgt voor uitstroom naar werk van cliënten WSW en Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 332.000
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 2.777.000 respectievelijk € 1.804.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 1.748.000 respectievelijk € 2.822.000
Ontwikkelingen	De resultaten van de uitstroom blijven vooralsnog achter ten opzichte van de prognoses.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor de professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijk geconcentreerde aansturing van alle diensten betrokken bij

	incident- en rampenbestrijding in de regio. De Veiligheidsregio bestaat uit de volgende onderdelen: - Brandweer - GHOR - MCC - Bevolkingszorg - Burgernet - Programmabureau
Bestuurlijk belang	De Burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 2.433.000
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 3.183.000 respectievelijk € 2.029.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 32.013.000 respectievelijk € 28.413.000
Ontwikkelingen	De VRZL is een hulpverleningsorganisatie én netwerkorganisatie in één. De organisatie is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Samen met de partners op het terrein van openbare orde en veiligheid worden risico's in kaart gebracht en voorbereidingen op maat getroffen, adviezen gegeven om onveiligheid te voorkomen, worden branden, incidenten en crises bestreden als ze zich toch voordoen, wordt ingezet om leed en schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. Het motto daarbij is: 'Samen Veilig'. Samen met de gemeenten en de crisispartners staat er een krachtige crisisorganisatie, kan er snel hulp geboden worden en beschikt men over voldoende slagkracht.

Naam	GGD Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.

Doel	De GGD Zuid Limburg heeft als doelstelling het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 1.981.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 2.073.000 respectievelijk € 2.073.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 37.047.000 respectievelijk € 37.047.000
Ontwikkelingen	Enkele ontwikkelingen bij de GGD in 2023: Trendbreuk: in het regionale gezondheidsbeleid (Zuid Springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid, 2020-2023) staat onze gezamenlijke ambitie om in 2030 de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland met 25 procent in te hebben gelopen. Daarbij leggen wij de focus op de periode van -1 jaar tot en met 18+ (jongvolwassenen). JGZ: Sinds 1 januari 2020 heeft Zuid-Limburg één organisatie voor alle Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kinderen van 0-18 jaar. Na de fusie is een nieuw dienstverleningspakket gemaakt dat tegemoetkomt aan de JGZ van de toekomst (aansluitend bij de ambities van de trendbreuk). Dit nieuwe dienstverleningspakket vertaalt zich in een nieuwe begroting. Besloten is dat de kosten JGZ 2023 in Zuid-Limburg verdeeld worden o.b.v. inwonersaantallen. Om de herverdeeleeffecten te verzachten vindt een fasering in de vorm van een ingroei van vier jaren plaats. Tegelijkertijd is een proces in gang gezet om alternatieven te onderzoeken voor een eventuele andere verdeelsleutel. Veilig Thuis: In de regiovisie Geweld hoort nergens Thuis 2020-2023 hebben de gemeenten de centrale ambitie opgenomen om huiselijk geweld te vermijden, of dit in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en daarop adequaat te reageren. Dit laatste moet ervoor zorgen dat het geweld zo snel mogelijk en blijvend stopt, schade wordt beperkt en herstel wordt bevorderd. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar kinderen die extra kwetsbaar zijn en door huiselijk geweld in hun ontwikkeling worden bedreigd.

Naam	ISD-Kompas
Vestigingsplaats	Nuth
Betrokkenen	De gemeenten Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen
Doel	De kerntaak is de uitvoering onder te verdelen naar de 3 beleidsproducten Werk, Inkomen en Zorg.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en twee gemeenteraadsleden. In het Dagelijks Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 10.447.000 (incl. doorbetaling rijksmiddelen Participatiewet).
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 200.000 respectievelijk € 200.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 3.510.000 respectievelijk € 1.766.000
Ontwikkelingen	In de raadvergadering van 17 december 2019 is besloten voor voortzetting/uitbreiding van deelname in GR Kompas en uittreding uit GR ISD-BOL per 1 januari 2022. Per 1 januari 2021 is sociale zaken van voormalig Schinnen ondergebracht bij ISD-Kompas.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Geleen
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten behalve de gemeente Genneep.

Doel	GR Omnibuzz draagt zorg voor het individueel en collectief vervoer voor inwoners van de gemeente met een beperking in het kader van de Wmo (regiotaxi, doelgroepenvervoer).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 723.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 966.000 respectievelijk € 960.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 4.610.000 respectievelijk € 5.337.000
Ontwikkelingen	In 2023 zal verder gewerkt worden aan de 3 pijlers om de ambities van gemeenten te verwezenlijken: 1) Het kantelen van vervoer en het OV-gebruik stimuleren. 2) Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer. 3) Omnibuzz als slimme organisatie.

Naam	RUD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg.
Doel	GR RUD behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening en het toezicht op de handhaving van het omgevingsrecht.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de provincie door een gedeputeerde.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 635.000.

Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 1.657.000 respectievelijk € 1.295.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 2.100.000 respectievelijk € 2.100.000
Ontwikkelingen	Binnen de reguliere werkzaamheden zijn o.a. asbest(sanering), informatieplicht bedrijven omtrent energiebesparing, Omgevingswet en PFAS-problematiek belangrijke aandachtspunten voor de RUD. Risicovolle bedrijven krijgen extra aandacht en afvalverwerkers (PMD opslagproblematiek). Naar verwachting treedt midden 2023 de Omgevingswet in werking. Door deze nieuwe wet kunnen er op onderdelen kleinschalige verschuivingen plaatsvinden in de verdeling van het takenpakket van de gemeente en de RUD ZL.

Naam	BsGW
Vestingspaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert, het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.
Doel	De BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW staat, net als alle andere belastingorganen, voor wat betreft de uitvoering van de WOZ onder toezicht van de (landelijke) Waarderingskamer.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de waterschappen door een DB-lid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 624.000.

Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 1.203.000 respectievelijk € 1.203.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 1.452.000 respectievelijk € 1.165.000
Ontwikkelingen	De hoge proceskosten ('no cure no pay' bureaus) zijn de voornaamste veroorzaker van negatieve resultaten voor BsGW. Gezocht wordt naar mogelijkheden om deze kosten zo veel mogelijk te beperken. De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten. Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (in m2). Voorheen gebruikte de BsGW de bruto inhoud (in m3) om woningen te waarderen.

Naam	Het Gegevenshuis
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokkenen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.
Doel	GR Het Gegevenshuis heeft tot doel het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (basis-) registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en raadpleegsysteem.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 451.000.

Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 17.000 respectievelijk € 7.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 1.079.000 respectievelijk € 1.079.000
Ontwikkelingen	In 2020 werd gewerkt aan een professioneler bedrijfsvoering waardoor meer aandacht besteed kon worden aan de administratieve organisatie en interne controle, privacy, archief en informatiemanagement.

Naam	Reinigingsdiensten Rd4
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het uitvoeren van alle activiteiten die te maken hebben met de verwijdering van huishoudelijke afvalstromen (basispakket) en het uitvoeren van alle overige dienstverlening zoals bijvoorbeeld straatreiniging, gladheidbestrijding etc. (pluspakket).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 2.554.000 (regulier) + € 728.000 (pluspakket).
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 2.643.000 respectievelijk € 3.929.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 38.088.000 respectievelijk € 36.820.000

Ontwikkelingen	Rd4 heeft 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden en een verschuiving naar circulaire dienstverlening.
----------------	--

Naam	Stadsregio Parkstad Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Op basis van de regionale agenda een structuurversterkende bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkelingen van het samenwerkingsverband.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de WGR Stadsregio Parkstad Limburg bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur beide gevormd door de Burgemeesters van de samenwerkende gemeenten. Binnen de GR zijn bestuurscommissies gevormd door de leden van de Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 443.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 6.231.000 respectievelijk € 6.250.000
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 60.349.000 respectievelijk € 60.051.000

Ontwikkelingen	In 2023 zal de Regiodeal vooral in het teken staan van uitvoering. De verschillende projecten staan in het teken van het inhalen van sociaal maatschappelijke achterstanden (o.a. d.m.v. projecten op het gebied van sociaal economische structuurversterking) en het oppakken van kansen op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking, duurzaamheid en economie.
----------------	--

Naam	Parkstad-IT (PIT)
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Beekdaelen, Simpelveld en de Veiligheidsregio.
Doel	Parkstad IT behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze organisaties op IT-gebied.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Heerlen.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 792.000
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0.
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	In 2022 is er een onderzoeksrapport opgeleverd over de Toekomst van Parkstad-IT, conclusies hieruit waren o.a.: • Als juridische vorm de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO); • Een hybride model voor de komende 3 jaar en vervolgens ontwikkelen naar regie model in 3-5 jaar; • De inhoud richten op Automatiseringstaken (A-taken) en groei naar Informatiemanagementtaken (I-taken), voor dit laatste met name vanuit regierol. In de loop van 2023 zal hier verdere besluitvorming over gaan plaatsvinden.

Naam	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen
Doel	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad is verantwoordelijk voor de opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Heerlen.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Begin 2018 is Parkstad breed de toekomstvisie maatschappelijke opvang en beschermd wonen vastgesteld. In 2019 is gestart met de eerste uitvoeringsagenda als voorbereiding op de verdere decentralisatie opvang en beschermd wonen. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente verantwoordelijk is en de financiële middelen ontvangt voor het beschermd wonen en maatschappelijke opvang van haar inwoners en dat deze zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving moet worden geleverd. Dit betekent dat de centrumgemeente constructie wordt herzien en dat er nieuwe afspraken over financiering en verantwoordelijkheden worden gemaakt. Deze verdere decentralisatie is door het Rijk uitgesteld naar 2024.

Naam	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Zuid-Limburgse gemeenten
Doel	Naar aanleiding van de drie decentralisaties verzorgt de gemeente Maastricht voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de inkoop van de gespecialiseerde jeugdzorg. Tevens neemt Maastricht het contractbeheer en de monitoring van de contractafspraken voor haar rekening. De deelnemende gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, gericht op een goede dienstverlening aan de eigen bevolking en ruimte voor het behoud van eigen identiteit in de uitvoering van de jeugdzorgtaken.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Maastricht. Jaarlijks vindt er een bestuurlijk overleg plaats.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 140.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	De gemeente Maastricht is bezig met een kwaliteitsslag met betrekking tot de dienstverlening aan de gemeenten.

Naam	GR subsidiëring antidiscriminatievoorziening Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten waarbij de gemeente Maastricht fungeert als centrumgemeente voor de Zuid-Limburgse

	gemeenten en Roermond voor de Noord- en Midden Limburgse gemeenten.
Doel	Het bieden van toegang tot een antidiscriminatie-voorziening voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	De centrumgemeenten dragen zorg voor de (tussentijdse) rapportages en doen jaarlijks verslag van de in het vorige jaar geregistreerde klachten.
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 16.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd vermogen (begin -eind 2023)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	Euregio Rhein-Maas-Nord
Vestigingsplaats	Mönchengladbach
Betrokkenen	Nederlandse deel van de euregio: gemeenten Beekdaelen, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Peel en Maas, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray en MKB-Limburg. Duitse deel van de euregio: Landeshauptstadt Düsseldorf, de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Schwalmthal, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, Selfkant, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- en Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- en Handelskammer zu Duisburg
Doel	Het verbinden van belangrijke ontwikkelingen in de Euregio, op het gebied van recreatie en toerisme, economie en arbeidsmarkt,

	energietransitie, veiligheid en cultuur als verbinder tussen inwoners.
Bestuurlijk belang	Verbeteren euregionale samenwerking vanuit 360 graden visie van Beekdaelen. Samenwerken met de directe burens aan de andere kant van de grens. Mogelijkheden benutten om Europese fondsen aan te spreken. Versterken netwerkpositie gemeentebestuur Beekdaelen
Financieel belang	Bijdrage 2023 gemeente Beekdaelen is € 8.400.
Eigen vermogen (begin - eind 2021)	€ 377.330 respectievelijk € 378.236
Vreemd vermogen (begin -eind 2021)	€ 636.468 respectievelijk € 572.382
Ontwikkelingen	In het jaar 2022 hebben extra uitgaven plaatsgevonden in het kader van projecten die vanwege corona vertraging hebben opgelopen. Voor het overige zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Betrokkenen	Aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Doel	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2023 is € 62.000.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 5.097 mln. respectievelijk € 5.062 mln.
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 155.262 mln. respectievelijk € 143.995 mln.
Ontwikkelingen	Continuïteit.

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2023 is € 627.000.
Eigen vermogen (1 jan. 2022 – 30 juni 2022)	€ 4.241 mln. respectievelijk € 4.231 mln.

Vreemd vermogen (1 jan. 2022 – 30 juni 2022)	€ 5.154 mln. respectievelijk € 5.234 mln.
Ontwikkelingen	Enexis werkt samen met provincies en gemeenten op het gebied van duurzaamheid hetgeen resulteert in een aantal gezamenlijke projecten. Enexis gaat een afwegingsleidraad opzetten die gemeenten kan ondersteunen in hun regierol in de wijkgerichte aanpak om aardgas te vervangen voor andere energiebronnen. Enexis ziet het duurzaam gebruik van de bestaande netwerken als een efficiënt middel om de energietransitie te versnellen.

Naam	CSV Amsterdam B.V.
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	De BV is ontstaan bij de verkoop van de aandelen Essent aan RWE en heeft een tijdelijk karakter en dient in eerste instantie om financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Totaal geraamd exploitatieresultaat 2023 is - € 100.000.
Eigen vermogen (begin – eind 2022)	€ 312.000 respectievelijk nihil
Vreemd vermogen (begin – eind 2022)	€ 22.000 respectievelijk nihil
Ontwikkelingen	De verwachting is dat de vennootschap in 2023 zal worden ontbonden.

Naam	Publiekbelang Elektriciteitsproductie B.V.
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	De BV is ontstaan bij de verkoop van de aandelen Essent aan RWE en heeft een tijdelijk karakter en dient in eerste instantie om financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Geraamd exploitatieresultaat 2023 is – € 50.000.
Eigen vermogen (begin – eind 2022)	€ 1.5 mln. respectievelijk nihil
Vreemd vermogen (begin – eind 2022)	€ 7.000 respectievelijk nihil
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap nog in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Naam	RWM NV
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen

Betrokkenen	De gemeenten Beek, Stein, Sittard-Geleen en Beekdaelen.
Doel	Inzameling, verwerking, transporteren, en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en, in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	De geraamde bijdrage 2023 is € 1.047.000. Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 5.910.000 respectievelijk € 6.110.000
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 3.411.000 respectievelijk € 3.900.000
Ontwikkelingen	In de raadvergadering van 26 november 2019 heeft de Raad besloten voor een samenwerking tussen Rd4 en RWM betreffende het inzamelen van huishoudelijk afval.

Naam	Rd4 NV
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Rd4 NV zorgt voor de inzameling en verwerking van bedrijfsmatige afvalstromen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.

Financieel belang	Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 884.000 respectievelijk € 1.211.000
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 5.843.000 respectievelijk € 10.213.000
Ontwikkelingen	In de raadvergadering van 26 november 2019 heeft de Raad besloten voor een samenwerking tussen Rd4 en RWM betreffende het inzamelen van huishoudelijk afval.

Naam	WML NV
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.
Doel	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater van topkwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids-) instellingen in Limburg tegen een aanvaardbaar en stabiel drinkwater-tarief.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 188 mln. respectievelijk € 194 mln.
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 397 mln. respectievelijk 387 mln.

Ontwikkelingen	Geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.
----------------	---

Naam	Nazorg Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Betrokkenen	Limburgse gemeenten.
Doel	'Eeuwigdurende' nazorg van voormalige stortplaatsen in Limburg. Nazorg is het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 5.641.000 respectievelijk € 8.744.000.
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 32.285.000 respectievelijk € 32.736.000.
Ontwikkelingen	Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe activiteiten het beleid van de overheid moeten ondersteunen. Op diverse locaties worden de mogelijkheden onderzocht om zonnepanelen te plaatsen.

Naam	IBA-Parkstad B.V.
Vestigingsplaats	Heerlen

Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen, Provincie Limburg, semipublieke en private partijen.
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	€ 1.595.000 respectievelijk € 2.118.000
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 14.136.000 respectievelijk € 13.582.000
Ontwikkelingen	Van augustus 2021 tot en met augustus 2022, het expojaar van IBA Parkstad, presenteerde IBA de reeds gerealiseerde projecten of projecten die in realisatie zijn. In 2022 eindigt het IBA-proces niet. De projecten doorlopen een dynamisch proces en ontwikkelen zich verder door ook na 2022. Doelstelling is dat Parkstad zich tot een sterkere en veerkrachtigere regio doorontwikkeld. Met een duurzamere economie, met een belangrijke rol voor groen en hergebruik van materialen. Parkstad als aantrekkelijk gebied om te wonen, werken en recreëren.

Naam	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Kerkrade
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen,.
Doel	De WoonWijzerWinkel stimuleert particuliere woningeigenaren om energie te besparen, duurzame energie op te wekken, duurzame

	materialen te gebruiken, wooncomfort te optimaliseren en de levensloopbestendigheid van woningen te vergroten. Burgers worden objectief geadviseerd en ontzorgd.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2023 is nihil.
Eigen vermogen (begin – eind 2021)	- € 228.000 (stand per 31 december 2021)
Vreemd vermogen (begin – eind 2021)	€ 1.211.000 (stand per 31 december 2021)
Ontwikkelingen	WoonWijzerWinkel Zuid-Limburg B.V. is eind 2019 opgericht. De vennootschap geeft advies over het verbeteren van wooncomfort, besparen op de energierekening of slim investeren in de woning. Wat zijn de juiste oplossingen en waar kan men het beste mee beginnen?

4. Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

bedragen x € 1.000		U/ I	2023	2024	2025	2026
Incidentele lasten						
Programma inwoners, bestuur en veiligheid						
1. Afschrijvingslasten vernieuwen communicatiestijl (dekking via geclaimde reserve)	U	-50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Doorontwikkeling nazorg ex-gedetineerden pilot VIA	U	-11,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma sociale leefomgeving						
3. Nationaal Programma Onderwijs onderdeel OAB	U	-89,6	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Compensatiemaatregel 2023 t.a.v huurcompensatie voormalig Nuth	U	-75,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Toevoeging aan voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	U	-190,3	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Lokaal preventieakkoord gezondheidszorg	U	-20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Afschr. lasten ontwerpkosten school middengebied Beekdaelen (dekking via reserve onderwijshuisvesting)	U	-150,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Afschrijvingslasten burgerparticipatie en de opstart van een aantal pilots (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Afschrijvingslasten ontwikkelen gebiedsgericht werken (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma fysiek leefomgeving						
10. VTA bomen	U	-25,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Software ruimte	U	-57,5	-57,5	-57,5	0,0	0,0
12. Afschrijvingslasten maatregelen energiecrisis	U	-450,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Continueren huidig beleid inzake het aanpakken van de Awacs-problematiek (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14. Afschrijvingslasten opstellen eigen lokale economische visie (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. Afschr.last. woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energicoaches (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-200,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën						
16. Maatwerk en projectkosten PIT	U	-55,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17. Implementatiekosten aanbesteding hosting applicaties BsGW (via dekking aanwending geclaimde reserve)	U	-63,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18. Versterken omgevingsdiensten	U	-8,0	-8,0	0,0	0,0	0,0
<u>Toevoeging aan reserve</u>						
Programma inwoners, bestuur en veiligheid						
19. geclaimde reserve : aanvulling vanuit reserve nog te bestemmen ivm dekking vernieuwen communicatiestijl	U	-50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma sociale leefomgeving						
20. geclaimde reseve : aanvulling vanuit res. nog te bestemmen ivm burgerparticipatie en de opstart van een aantal pilots	U	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
21. geclaimde reseve : aanvulling vanuit reserve nog te bestemmen ivm ontwikkelen gebiedsgericht werken	U	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
22. reserve onderwijshuisvesting: sparen voor school middengebied Beekdaelen	U	-500,0	-	-	0,0	0,0
			1.500,0	1.500,0		
Programma fysiek leefomgeving						
23. geclaimde reseve : aanvulling vanuit res. nog te bestemmen ivm opstellen eigen lokale economische visie	U	-50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24. geclaimde reseve : aanv. vanuit res.nog te bestem. ivm woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energicoaches	U	-200,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën						
25. geclaimde reseve : aanvulling vanuit reserve nog te bestemmen ivm dekking aanbesteding hosting applicaties BsGW	U	-63,0	0,0	0,0	0,0	0,0

26. reserve noodfonds energiecrisis: vrijval t.b.v. nieuw te vormen reserve noodfonds corona	U	-450,0	0,0	0,0	0,0
27. algemene reserve: aanvulling weerstandsvermogen	U	-393,2	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele lasten		-	-	-	0,0
		3.621,1	1.565,5	1.557,5	
Incidentele baten					
Programma sociale leefomgeving					
28. Nationaal Programma Onderwijs onderdeel OAB	I	89,6	0,0	0,0	0,0
29. Vrijval voorziening onderhoud gebouwen MOP	I	190,3	0,0	0,0	0,0
30. Rijksbijdrage lokaal preventieakkoord gezondheidszorg	I	20,0	0,0	0,0	0,0
31. Harmonisatie lagere huurinkomsten sportaccommodaties	I	-20,7	-14,8	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
32. Decentralisatie-uitkering versterken omgevingsdiensten	I	8,0	8,0	0,0	0,0
<u>Onttrekking aan reserve</u>					
Programma inwoners, bestuur en veiligheid					
33. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve vernieuwen communicatiestijl	I	50,0	0,0	0,0	0,0
34. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van kapitaallasten vernieuwen communicatiestijl	I	50,0	0,0	0,0	0,0
Programma sociale leefomgeving					
35. reserve herindeling : harmonisatie lagere huurinkomsten sportaccommodaties	I	20,7	14,8	0,0	0,0
36. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve burgerparticipatie en de opstart van een aantal pilots	I	100,0	0,0	0,0	0,0
37. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve ivm ontwikkelen gebiedsgericht werken	I	100,0	0,0	0,0	0,0
38. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van kapitaallasten burgerparticipatie en de opstart van een aantal pilots	I	100,0	0,0	0,0	0,0
39. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van kapitaallasten ontwikkelen gebiedsgericht werken	I	100,0	0,0	0,0	0,0
40 reserve onderwijshuisvesting: ontwerpkosten school middengebied Beekdaelen	I	150,0	0,0	0,0	0,0
Programma fysiek leefomgeving					
41. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve ivm exploitatielasten Awacs	I	20,0	0,0	0,0	0,0
42. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van exploitatielasten Awacs	I	20,0	0,0	0,0	0,0
43. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve ivm opstellen eigen lokale economische visie	I	50,0	0,0	0,0	0,0
44. reserve nog te bestemmen : aanw. geclaimde reserve ivm woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energiecoaches	I	200,0	0,0	0,0	0,0
45. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van kapitaallasten opstellen eigen lokale economische visie	I	50,0	0,0	0,0	0,0
46. geclaimde reserve : aanw. ter dekking van kapitaallasten woonwijzerwinkel en onderzoek van de inzet van energiecoaches	I	200,0	0,0	0,0	0,0
47. reserve noodfonds energiecrisis: aanwending ter dekking van kapitaallasten energiecrisis	I	450,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
48. reserve nog te bestemmen: naar algemene reserve t.b.v. aanvullen weerstandsvermogen	i	393,2	0,0	0,0	0,0
49. reserve nog te bestemmen : aanvulling geclaimde reserve ivm exploitatielasten BsGW	I	63,0	0,0	0,0	0,0
50. reserve niet bestede middelen voorgaande dj: afkoopsom belegging APG	I	218,7	218,7	0,0	0,0
51. reserve noodfonds coronacrisis: vrijval t.b.v. nieuw te vormen reserve noodfonds corona	I	450,0	0,0	0,0	0,0

52. geclaimde reserve : aanwending ter dekking van activa voormalige gemeenten	I	73,3	0,0	0,0	0,0
53. geclaimde reserve : aanwending ter dekking aanbesteding hosting applicaties BsGW	I	63,0	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele baten		3.209,1	226,7	0,0	0,0
Saldo (incidentele lasten minus incidentele baten)		412,1	1.338,8	1.557,5	0,0

Toelichting

Toelichtingnummers 1, 19, 33 en 34

De komende twee jaar gaan wij aan de slag met het vernieuwen van onze communicatie. Hiervoor stellen wij een plan van aanpak op waarbij de huidige wijzen van communiceren kritisch bekeken worden en niet meer als vanzelfsprekend worden beschouwd. Daarna onderzoeken wij welke nieuwe communicatiewijzen ingezet kunnen worden en passen bij Beekdaelen. Dit leidt tot een nieuw en toekomstbestendig communicatiebeleid. Hiervoor maken wij gebruik van een eenmalig budget van € 50.000. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummer 2

Doel van het VIA is een sluitend systeem te realiseren om niet-acute zorgmeldingen verward gedrag van de politie richting gemeente/lokaal sociaal domein of zorgdomein te brengen, opdat tijdig een behoorlijke opvolging wordt gegeven aan deze meldingen. Hierdoor wordt een sluitende ketenaanpak bereikt en daarmee een vermindering van het aantal (herhaalde) meldingen en het voorkomen van escalatie.

Toelichtingsnummers 3 en 28

Het NPO-onderwijs is er voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. We ontvangen hier rijksmiddelen voor.

Toelichtingnummer 4

In 2019 en 2020 is in het kader van de wet-arhi gewerkt aan geharmoniseerd subsidie- en accommodatiebeleid. Vanaf 2021 is er een nieuwe subsidieregeling voor Beekdaelen van kracht. De insteek van deze regeling is gestoeld op enerzijds uniforme, eenvoudige en een gebruiksvriendelijke aanvraag en verwerking, en anderzijds om subsidies en accommodatiekosten te ontvlechten. In 2022 heeft er een evaluatie plaatsgevonden en zijn knelpunten aangepakt. Ook is er in 2021 en 2022 een overgangsregeling van toepassing. Zo zijn de subsidiestromen binnen de verschillende categorieën verenigingen gelijk getrokken maar is dat niet het geval van de tarieven die verenigingen betalen voor het gebruik van binnensport accommodaties. Ook zijn er nog huurkosten die voorheen gecompenseerd werden in de oude subsidieregelingen, maar die nu vanaf 2023 weg vallen en zijn er zwemverenigingen die door het wegvallen van huisvestingsvergoedingen geen bestaansrecht hebben zonder additionele subsidie/compensatie voor huurkosten. Voor het begrotingsjaar 2023 wordt via een aantal eenmalige compensatiemaatregelen, een gelijk speelveld gecreëerd voor onze verenigingen in Beekdaelen, in opmaat naar definitieve oplossing voor 2024 en verder. Het betreft een incidenteel budget in 2023.

Toelichtingnummers 5 en 29

Vanuit de voorziening onderhoud gebouwen MOP wordt voor 2023 eenmalig € 190.300 toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP. In 2022 is de toevoeging aan de voorziening aangepast omdat klein onderhoud via de exploitatie verloopt. De onttrekking was echter niet aangepast. Dit is in deze begroting hersteld. De lagere onttrekking is toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP.

Toelichtingsnummers 6 en 30

Gemeente Beekdaelen ontvangt in 2023 Rijksmiddelen met een gezamenlijke ambitie zich in te zetten voor een gezonde samenleving.

Toelichtingnummers 7, 22 en 40

Met schoolbesturen wordt gesproken over het samenvoegen van een aantal schoolgebouwen in Bingelrade, Jabeek, Merkelbeek en Doenrade tot één pand op één locatie. Naar aanleiding van deze gesprekken wordt vervolgens samen met een architect een ontwerp gemaakt voor het nieuwe schoolgebouw. In 2023 worden deze ontwerpkosten geschat op € 150.000. Op z'n vroegst wordt gestart met de bouw van het nieuwe schoolgebouw medio 2024 (in het ergste geval wordt pas met de bouw gestart in 2025). Om de bouw van de nieuwe school (deels) te kunnen financieren wordt in de jaarschijven 2023 en 2024 een bedrag ten laste van de resultaatbestemming gedoteerd aan een daartoe te vormen

bestemmingsreserve "onderwijshuisvesting". De ontwerpkosten worden gedekt door een aanwending van deze reserve. Om de onderwijshuisvesting te kunnen financieren wordt ten laste van de resultaatbestemming gedoteerd aan de bestemmingsreserve "onderwijshuisvesting".

Toelichtingnummers 8, 20, 36 en 38

In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel, waarbij burgers zelf initiatieven op het vlak van actieve burgerinitiatieven en innoverende duurzaamheidsprojecten kunnen subsidiëren. Wij stellen voor om hiervoor € 100.000 beschikbaar te stellen. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummers 9, 21, 37 en 39

Wij willen de komende jaren de vitaliteit van onze kernen onderzoeken en samen met de burgers bekijken welke langetermijnstrategie gevolgd dient te worden. Wij willen een traject opstarten om dorpsplannen op te stellen, waarin aangegeven wordt waar behoefte aan is (mede data gedreven) en welke prioriteiten gesteld moeten worden. Hiervoor wordt in 2023 een werkbudget van € 100.000 ter beschikking gesteld. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummer 10

In 2023 wordt een boominspectie uitgevoerd door het Gegevenshuis.

Toelichtingnummer 11

Dit betreft de afschrijving van software applicatie die gebruikt wordt binnen de afdeling ruimte.

Toelichtingnummers 12, 26, 47 en 51

In deze begroting wordt de raad voorgesteld een noodfonds energiecrisis te vormen voor een bedrag van € 450.000. Die middelen komen uit het bedrag dat nog resteert op de reserve corona. De gemeente is drukdoende maatregelen te inventariseren die de effecten van de energiecrisis voor burgers en voor verenigingen verzachten. De kosten van die maatregelen kunnen uit het noodfonds kunnen worden bekostigd.

Toelichtingnummers 13, 41 en 42

Wij willen het huidige beleid van de gemeente Beekdaelen inzake het aanpakken van de AWACS-problematiek continueren. In dit verband moet bij het rijk blijvend aangedrongen worden op reductie van uitstoot en geluidsoverlast en op een spoedige afhandeling van het leefbaarheidsfonds. Daarnaast willen we invloed uitoefenen op het rijk om stevige grenzen te stellen aan nieuwe toestellen en systemen die in de toekomst kunnen worden ingezet. Hiervoor wordt voor 2023 € 20.000 beschikbaar gesteld via een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummers 14, 23, 43 en 45

In samenspraak met de ondernemers in Beekdaelen gaan wij een eigen lokale economische visie opstellen, waarin we zelfbewuste keuzes maken over welke soort bedrijvigheid in welk gebied gewenst is (bv de bedrijventerreinen). Voor het maken van een economische analyse stellen wij € 50.000 ter beschikking. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummers 15, 24, 44 en 46

Wij willen inzetten op minder energiegebruik in Beekdaelen. We gaan de woonwijzerwinkel en het belang van isolatie breed onder de aandacht te brengen en meer in te zetten op energiecoaches. We stellen hiervoor € 200.000 ter beschikking. De afschrijvingslasten worden gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummer 16

Dit betreft de eenmalige kosten voor het implementeren van een aantal applicaties op de servers bij PIT in 2023.

Toelichtingnummers 17, 25, 49 en 53

De BsGW voert een aanbesteding uit voor het hosten van hun applicaties. De bijdrage voor de gemeente Beekdaelen bedraagt € 63.000. De bijdrage wordt gedekt door een aanwending van de geclaimde reserve (via een aanvulling vanuit de reserve nog te bestemmen).

Toelichtingnummers 18 en 32

De gemeente ontvangt voor de jaren 2023 en 2024 van het Rijk een vergoeding om het VTH (vergunning-toezicht-handhaving) stelsel te verbeteren.

Toelichtingnummers 27 en 48

De algemene reserve wordt in 2023 verhoogd met € 393.000 ten laste van de reserve nog te bestemmen om het weerstandsvermogen te verhogen. Deze verhoging is gebaseerd op het geactualiseerde risicoprofiel zoals weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Toelichtingnummers 31 en 35

Het jaar 2020 was het laatste jaar waarin Beekdaelen als gefuseerde gemeente (op basis van de Wet Arhi) het beleid van de 3 voormalige gemeenten diende te harmoniseren. Zo geldt dat ook voor de gemeentelijke accommodaties. Bij het vaststellen van de begroting 2021 is besloten om voor een periode van 4 jaar de nadelige gevolgen te compenseren via een aanwending van de reserve herindeling (fusiebudget). In 2025 vindt de laatste compensatie plaats.

Toelichtingnummer 50

In 2019 zijn de beleggingen APG afgekocht. Het ontvangen bedrag is in 2019 toegevoegd aan de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren. De reserve wordt tot en met 2024 aangewend voor de gemiste renteopbrengsten.

Toelichtingnummer 52

De activa en reserves en voorzieningen werden in de voormalige gemeenten via extra comptabele bestanden bijgehouden. Om de foutenkans te verkleinen en efficiënter te werken zijn deze in het financiële systeem opgenomen. De eenmalige exercitie uit 2021 heeft tot gevolg dat er financiële effecten optreden. In de eerste jaren zijn deze negatief terwijl in het jaar 2024 een voordeel ontstaat. Gezien het feit dat het om tijdelijke nadelen gaat worden deze nadelen onttrokken uit de geclaimde reserve.

5. Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel

Overzicht 2023 en 2024

bedragen x € 1.000	begroting 2023			meerjarenraming 2024		
	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	-6.593	-340	-6.254	-6.604	-219	-6.385
lasten programma Sociale leefomgeving	-	-3.043	-51.286	-	-3.014	-50.685
lasten programma Fysieke leefomgeving	-	-3.193	-20.816	-	-1.693	-21.171
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	-1.092	-614	-478	-53	-22	-31
totaal lasten programma's	-	-7.190	-78.834	-	-4.947	-78.272
baten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	699	307	393	888	212	676
baten programma Sociale leefomgeving	10.950	2.277	8.673	9.997	1.548	8.449
baten programma Fysieke leefomgeving	14.766	2.862	11.904	13.776	1.620	12.156
baten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.199	1.291	-92	159	226	-67
totaal baten programma's	27.614	6.736	20.878	24.820	3.605	21.214
saldo van baten en lasten programma's	-	-454	-57.956	-	-1.342	-57.057
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-1.968		-1.968	-1.968		-1.968
treasury (rente, belegging, dividend)	-446		-446	-367		-367
belastingen (OZB)	-400		-400	-337		-337
overhead	-	-55	-11.959	-	0	-11.738
efficiencyvoordeel bedrijfsvoeringskosten	100		100	100		100
te verdelen taakmutaties AU	-43		-43	-45		-45
kapitaallasten MIP/vervangingsinvesteringen	-115		-115	-255		-255
vennootschapsbelasting	-10		-10	-10		-10
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-	-55	-14.891	-	0	-14.670
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	883		883	882		882
gemeentefonds	65.115		65.115	65.324		65.324
belastingen (OZB)	7.773		7.773	7.773		7.773
kapitaallasten MIP/vervangingsinvesteringen	28		28	28		28
overhead	49		49	49		49
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	73.849	0	73.849	74.056	0	74.056
saldo van baten en lasten van de programma's en algemeen dekkingsmiddel	30.385	-399	30.784	30.326	-1.342	31.668
saldo van algemeen dekkingsmiddel	58.903	-55	58.958	59.386	0	59.386
Saldo begroting	493	-509	1.002	987	-1.342	2.329

Overzicht 2025 en 2026

bedragen x € 1.000	meerjarenraming 2025			meerjarenraming 2026		
	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	-6.511	-219	-6.292	-6.441	-219	-6.222
lasten programma Sociale leefomgeving	-	-2.932	-49.147	-	-1.425	-48.697
	52.079			50.122		
lasten programma Fysieke leefomgeving	-	-1.676	-20.735	-	-1.609	-20.498
	22.412			22.107		
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	26	-19	45	26	-1	28
totaal lasten programma's	-	-4.846	-76.129	-	-3.254	-75.390
	80.975			78.644		
baten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	887	197	690	884	197	687
baten programma Sociale leefomgeving	9.900	1.466	8.434	9.893	1.451	8.442
baten programma Fysieke leefomgeving	13.720	1.612	12.108	13.792	1.602	12.190
baten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	-61	19	-79	-78	1	-79
totaal baten programma's	24.447	3.293	21.153	24.491	3.251	21.240
saldo van baten en lasten programma's	-	-1.553	-54.976	-	-3	-54.150
	56.529			54.153		
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-1.968		-1.968	-1.968		-1.968
treasury (rente, belegging, dividend)	-300		-300	-247		-247
belastingen (OZB)	-337		-337	-337		-337
overhead	-	0	-11.456	-	0	-11.242
	11.456			11.242		
efficiencyvoordeel bedrijfsvoeringskosten	100		100	100		100
te verdelen taakmutaties AU	-46		-46	-52		-52
kapitaallasten MIP/vervangingsinvesteringen	-431		-431	-524		-524
vennootschapsbelasting	-10		-10	-10		-10
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-	0	-14.498	-	0	-14.330
	14.498			14.330		
baten algemeen dekkingsmiddel:						
financieringsfunctie	0	0	0	0	0	0
treasury (rente, belegging, dividend)	879		879	879		879
gemeentefonds	64.518		64.518	60.078		60.078
belastingen (OZB)	7.773		7.773	7.773		7.773
kapitaallasten MIP/vervangingsinvesteringen	28		28	28		28
overhead	49		49	49		49
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	73.247	0	73.247	68.807	0	68.807
saldo van baten en lasten van de programma's en algemeen dekkingsmiddel	31.217	-1.553	32.769	28.984	-3	28.987
saldo van algemeen dekkingsmiddel	58.749	0	58.749	54.477	0	54.477
Saldo begroting	2.221	-1.553	3.773	324	-3	327

6. Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Economisch nut	bedrag
Totaal economisch nut	0

Maatschappelijk nut	bedrag
Viaduct Nagelbeek	675.000
Totaal maatschappelijk nut	675.000

7. Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Overzicht verloop reserves 2023-2027	2023				2024			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
Algemene reserves:								
algemene reserve	3.503.535	393.160	0	3.896.695	3.896.695	0	0	3.896.695
reserve herindeling	35.519	0	20.715	14.804	14.804	0	14.804	0
reserve nog te bestemmen	7.815.321	47.186	976.116	6.886.391	6.886.391	47.186	0	6.933.577
totaal algemene reserves	11.354.375	440.346	996.831	10.797.890	10.797.890	47.186	14.804	10.830.272
	2023				2024			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
Bestemmingsreserves:								
bruteringsreserve	48.621.933	0	2.558.310	46.063.623	46.063.623	0	2.444.402	43.619.221
reserve masterplan Schinveld	0	0	0	0	0	0	0	0
reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren	2.409.168	0	218.728	2.190.440	2.190.440	0	218.728	1.971.712
reserve organisatieontwikkeling	696.380	0	0	696.380	696.380	0	0	696.380
reserves in afwachting van harmonisatie van beleid	1.565.136	0	0	1.565.136	1.565.136	0	0	1.565.136
nog in te zetten reserves mjb 2019 - 2022	502.466	0	0	502.466	502.466	0	0	502.466
reserve landschapsfonds	315.681	0	0	315.681	315.681	0	0	315.681
reserve noodfonds corona	450.000	0	450.000	0	0	0	0	0
geclaimde reserve	4.158.919	582.956	801.304	3.940.571	3.940.571	0	145.046	3.795.525

reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	372.733	0	15.000	357.733	357.733	0	15.000	342.733
reserve partitiepatiebedrijf Vidar	42.442	0	0	42.442	42.442	0	0	42.442
reserve prijsstijging projecten	0	0	0	0	0	0	0	0
reserve onderwijshuisvesting	0	500.000	150.000	350.000	350.000	1.500.000	0	1.850.000
reserve noodfonds energiecrisis	0	450.000	450.000	0	0	0	0	0
totaal bestemmingsreserve s	59.134.858	1.532.956	4.643.342	56.024.472	56.024.472	1.500.000	2.823.176	54.701.296
totaal reserves	70.489.233	1.973.302	5.640.173	66.822.362	66.822.362	1.547.186	2.837.980	65.531.568

Overzicht verloop reserves 2023-2027	2025				2026			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
Algemene reserves:								
algemene reserve	3.896.695	0	0	3.896.695	3.896.695	0	0	3.896.695
reserve herindeling	0	0	0	0	0	0	0	0
reserve nog te bestemmen	6.933.577	47.186	0	6.980.763	6.980.763	47.186	-7.180	7.035.129
totaal algemene reserves	10.830.272	47.186	0	10.877.458	10.877.458	47.186	-7.180	10.931.824
	2025				2026			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
Bestemmingsreserves:								
bruteringsreserve	43.619.221	0	2.351.111	41.268.110	41.268.110	0	2.319.376	38.948.734
reserve masterplan Schinveld	0	0	0	0	0	0	0	0
reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren	1.971.712	0	0	1.971.712	1.971.712	0	0	1.971.712
reserve organisatieontwikkeling	696.380	0	0	696.380	696.380	0	0	696.380
reserves in afwachting van harmonisatie van beleid	1.565.136	0	0	1.565.136	1.565.136	0	0	1.565.136
nog in te zetten reserves mjb 2019 - 2022	502.466	0	0	502.466	502.466	0	0	502.466
reserve landschapsfonds	315.681	0	0	315.681	315.681	0	0	315.681
reserve noodfonds corona	0	0	0	0	0	0	0	0
geclaimde reserve	3.795.525	0	145.046	3.650.479	3.650.479	0	145.046	3.505.433

reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	342.733	0	15.000	327.733	327.733	0	15.000	312.733
reserve partitiepatiebedrijf Vidar	42.442	0	0	42.442	42.442	0	0	42.442
reserve prijsstijging projecten	0	0	0	0	0	0	0	0
reserve onderwijshuisvesting	1.850.000	1.500.000	0	3.350.000	3.350.000	0	0	3.350.000
reserve noodfonds energiecrisis	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal bestemmingsreserve s	54.701.29 6	1.500.00 0	2.511.15 7	53.690.13 9	53.690.13 9	0	2.479.42 2	51.210.71 7
totaal reserves	65.531.56 8	1.547.18 6	2.511.15 7	64.567.59 7	64.567.59 7	47.186	2.472.24 2	62.142.54 1

Voorzieningen

Overzicht verloop voorzieningen 2023-2026	2023				2024			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
voorziening pensioenen wethouders	1.507.699	0	0	1.507.699	1.507.699	0	0	1.507.699
voorziening openbare verlichting	309.859	195.000	0	504.859	504.859	200.000	0	704.859
voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.138.995	601.250	733.153	2.007.092	2.007.092	325.084	869.930	1.462.246
voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	9.693	190.307	200.000	0	0	0	0	0
voorziening afval	0			0	0			0
voorziening riolen	5.963.411	0	431.144	5.532.267	5.532.267	0	286.178	5.246.089
voorziening wegen	5.010.406	1.816.243	1.471.781	5.354.868	5.354.868	1.816.243	1.471.781	5.699.330
voorziening civiele kunstwerken	118.782	6.000	6.000	118.782	118.782	6.000	6.000	118.782
voorziening Vixia	0			0	0			0
voorziening asbestsanering	78.949	0	0	78.949	78.949	0	0	78.949
oninbare debiteuren	790.172	84.868	0	875.040	875.040	84.868	0	959.908
totaal voorzieningen	15.927.966	2.893.668	2.842.078	15.979.556	15.979.556	2.432.195	2.633.889	15.777.862

Overzicht verloop voorzieningen 2023-2026	2025				2026			
	begin	bij	af	eind	begin	bij	af	eind
voorziening pensioenen wethouders	1.507.699	0	0	1.507.699	1.507.699	0	0	1.507.699
voorziening openbare verlichting	704.859	205.000	0	909.859	909.859	210.000	0	1.119.859
voorziening onderhoud gebouwen MOP	1.462.246	330.618	1.516.728	276.136	276.136	330.618	471.667	135.087
voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	0	0	0	0	0	0	0	0
voorziening afval	0			0	0			0
voorziening riolen	5.246.089	0	83.097	5.162.992	5.162.992	0	-116.980	5.279.972
voorziening wegen	5.699.330	1.816.243	1.471.781	6.043.792	6.043.792	1.816.243	1.471.781	6.388.254
voorziening civiele kunstwerken	118.782	6.000	6.000	118.782	118.782	6.000	6.000	118.782
voorziening Vixia	0			0	0			0
voorziening asbestsanering	78.949	0	0	78.949	78.949	0	0	78.949
oninbare debiteuren	959.908	84.868	0	1.044.776	1.044.776	84.868	0	1.129.644
totaal voorzieningen	15.777.862	2.442.729	3.077.606	15.142.985	15.142.985	2.447.729	1.832.468	15.758.246

8. Inventarisatie maatregelen ter verzachting van de effecten van de energiecrisis

Inleiding

Aanleiding

De energiecrisis heeft tot gevolg dat veel burgers, verenigingen en stichtingen moeite hebben de energierekeningen te betalen. Om de getroffen deels tegemoet te komen heeft het rijk aangekondigd een pakket van maatregelen door te willen voeren die de pijn verzacht. Hoewel de rijksmaatregelen op een aantal terreinen het gewenste effect hebben, moet worden geconstateerd dat bepaalde burgers en maatschappelijke instellingen buiten de boot vallen. De gemeente probeert hierin primair tegemoet te komen door bestaande regelingen in te zetten. Te denken valt aan de bijzondere bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Maar ook aan het verstrekken van stimuleringsleningen aan bedrijven, verenigingen en organisaties of de op 27 september jl door het college aangenomen maatregelen in het kader van energiearmoede. Hier bovenop dienen extra inspanning te worden geleverd door de gemeente. Die extra inspanningen kosten geld.

In de collegevergadering van 27 september jl. heeft uw college besloten de raad via de begroting 2023 voor te stellen daartoe een noodfonds energiecrisis in te stellen van 450 duizend euro. De raad is over het in te stellen noodfonds voor energiemaatregelen via een aparte raadsinformatiebrief geïnformeerd. In datzelfde voorstel is vermeld dat een gemeentelijke werkgroep aan de slag is om maatregelen te inventariseren die de effecten van de crisis moeten verzachten. Inmiddels is die inventarisatie afgerond. de raad over het in te stellen noodfonds voor energiemaatregelen via een aparte raadsinformatiebrief is geïnformeerd?

Het betreft een inventarisatie waarin niet alleen de maatregelen zijn opgenomen waarvan wordt voorgesteld ze op te pakken. Ook de maatregelen waarvan de werkgroep adviseert ze niet uit te voeren zijn vermeld. De overwegingen om de maatregel wel of niet op te pakken zijn in de inventarisatie gemotiveerd.

Criteria

De werkgroep acht het raadzaam om voor een aantal maatregelen criteria te formuleren waaraan moet worden voldaan voordat een bijdrage wordt toegekend. Die criteria zouden moeten worden toegepast bij tegemoetkomingen in de hogere energiekosten van verenigingen en huurders van gemeentelijk vastgoed. De criteria luiden als volgt:

Criteria voor ondersteuning schrijnende situaties bij verenigingen/stichtingen/ huurders:

1. Verenigingen en huurders dienen te kunnen overleggen hoe groot het schadebedrag is als gevolg van de stijging van de energieprijzen.
2. Verenigingen en huurders dienen zich in te spannen om het energieverbruik zo laag mogelijk te houden en dienen dit aan te tonen.
3. Verenigingen en huurders dreigen failliet te gaan, indien zij geen ondersteuning van de gemeente ontvangen, terwijl er sprake was van een gezonde en levensvatbare vereniging/stichting voor de energiecrisis.
4. Verenigingen en huurders dienen gebruik te maken van alle landelijke regelingen, waar zij een beroep op kunnen doen.
5. Verenigingen en huurders hebben geen reserves of andere eigen middelen om het tekort cq.de schrijnende situatie op te vangen.
6. Er kunnen geen andere inkomsten gegenereerd worden om de noodsituatie op te heffen.

7. Verenigingen en huurders dienen openheid te geven over alle financiële boekhoudingen, die betrekking hebben op hun organisatie.
8. Verenigingen en huurders zetten zich aantoonbaar in om op andere wijze inkomsten te verwerven.

Inventarisatie van maatregelen

De werkgroep energiecrisis heeft de afgelopen periode in kaart gebracht welke maatregelen zouden kunnen worden getroffen om de gevolgen van de energiecrisis te dempen.

De maatregelen zijn beschreven vanuit vijf verschillende perspectieven:

1. Sociaal middenveld
2. Midden- en kleinbedrijf
3. Burgers
4. Gemeente
5. Communicatie

In het vervolg van deze memo wordt ingegaan op de geïnventariseerde maatregelen. Naar verwachting zijn de geraamde middelen voldoende om de effecten van de energiecrisis voor burgers en voor verenigingen te verzachten. Per maatregel wordt onder het kopje 'wel of niet doen' een advies gegeven. In kleur kan snel worden herkend wat de strekking van het advies is (**groen**= wel doen, **rood**= niet doen, **blauw**= doen we al).

1. Sociaal middenveld

	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Energiekosten kunnen niet langer worden opgebracht door verenigingen	1. Compenseren verenigingen die energielasten zelf moeten dragen	Niet generiek compenseren maar op basis van maatwerk. Aanvraag toetsen obv opgestelde criteria	Wel	Schrijnende gevallen moeten worden geholpen ihkv leefbaarheid (voorgestelde criteria hanteren)
	2. Tegemoetkoming SESS en Gitek	Geen actie nodig	Niet doen	Gitek heeft een vast contract tm 1 januari 2024. Per 1 januari 2023 gaat het gascontract van SESS over naar de gemeente. Stroom was al voor rekening van de gemeente. Maatregelen zijn om die redenen niet nodig.
	3. Energiecoaches inzetten bij verenigingen	Verduurzamingsadvies opstellen hoe panden verduurzaamd kunnen worden. Zowel maatregel- als gebruikgericht. Dit kan mogelijk via de WoonWijzerWinkel lopen of Energiecoöperatie gebeuren	Wel doen met kanttekening dat niet elk gemeentelijk pand aangepakt zal of kan worden.	1e stap in verduurzaming, weten wat er kan of dient te gebeuren. Brengt in kaart welke acties ondernomen kunnen worden om de energiekosten te verlagen. (Hangt samen met gebouwkwaliteit dat ook in het accommodatiebeleid benodigd is)
	4. Instellen fonds om verenigingen te helpen met het verduurzamen van het vastgoed dat niet van de gemeente is	Gelden beschikbaar stellen in subsidie of lening vorm voor verduurzamingsmaatregelen	Niet doen	Er zijn fondsen aanwezig hiervoor. Subsidies: - DUMAVA (Vanaf 2024) - EIA - MIA - SDE++ Leningen: - Stim. Lening Beekdaelen - Groene leningen van Banken - LEF (Limburgs Energie Fonds) Daarnaast is het verstandig om te kijken naar het accommodatiebeleid van Beekdaelen of verenigingen hier niet op aansluiten in de toekomst.
	5. Verduurzamen gemeentelijk vastgoed van verenigingen.	Collegevoorstel is in voorbereiding. Rekening houden met clustering van voorzieningen agv accommodatiebeleid.	Geen actie meer benodigd vanuit het noodfonds	Verduurzamingstraject van gemeentelijk vastgoed wordt integraal opgepakt met het accommodatiebeleid.
	6. Stimuleringsleningen	Opzetten fonds voor verduurzamingsmaatregelen voor MKB, verenigingen en	Geen actie meer benodigd vanuit het noodfonds	Geen actie nodig aangezien dit beleid al is ingezet.

		organisaties		
--	--	--------------	--	--

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Huurders van maatschappelijk vastgoed kunnen huur niet meer betalen	1. Eenmalige compensatie huurders	Niet generiek compenseren maar op basis van maatwerk. Aanvraag toetsen obv opgestelde criteria	Wel doen	Arbeidsintensief (toetsen, toekennen, terugvorderen).

2. Midden- en kleinbedrijf

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Kleinere zelfstandigen kunnen kosten niet langer dragen	1. Tegemoetkoming MKB.	Niet generiek gaan compenseren, want er komt een Rijksregeling. MKB-ers die met deze Rijksregeling niet (afdoende) geholpen zijn, kunnen verzoeken om een gemeentelijke maatwerkoplossing.	Niet doen.	Het Rijk springt in via een Rijksregeling.

Rijksmaatregelen

Compenserende maatregelen Rijk

3. Burgers

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Armoede burgers	1. Bereik regelingen vergroten (tegengaan niet-gebruik) door betere communicatie.	Is actiepoint in concept kadernota armoedebeleid (vaststelling raad 20-12-2022).	Wordt geregeld via armoedebeleid.	Wordt structureel beleid; geen extra actie ikv noodfonds
	2. Regelingen pro- actief aanbieden aan doelgroep	Benutten bijvangst energietoeslag 2022 benutten. Meer mensen met laag inkomen in beeld zijn nu in beeld.	Wordt geregeld via armoedebeleid	Wordt structureel beleid; geen extra actie ikv noodfonds
	3. Verruimen kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023.	Verkennen mogelijkheid niet alleen kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolrecht, maar ook voor OZB.	Niet doen	OZB betreft een eigenaarsheffing. Als de hypotheek minder bedraagt dan de waarde van het perceel is sprake van eigen vermogen. Dat eigen vermogen zal leiden tot een afwijzing van het verzoek om kwijtschelding. De mensen die we willen helpen worden hier nauwelijks mee geholpen.
	4. Uitrol project aanpak Energiearmoede	Ingezet beleid via collegevoorstel Z/22/180707 (collegevergadering dd 27-09-2022)	College heeft 27-9-2022 ingestemd met aanpak	Beekdaelen heeft hiervoor Specifieke Uitkering (Spuk) van het Rijk ontvangen van € 630.000. Moet via Sisa verantwoord worden. Niet bestede middelen vordert het Rijk terug.

	5. Noodfonds voor schrijnende gevallen (eating or heating) via maatschappelijk werk	Zo weinig mogelijk kaders. Acute schrijnende situatie. Verstrekking 'om niet'; hoeft niet terug betaald te worden. Voorwaarden: - geen passende voorliggende voorziening; - noodsituatie waarbij primaire levensbehoeften ontbreken (zorg, eten, gas, water, licht, huisvesting); - belanghebbende stemt in met verdere ondersteuning van gemeente/ketenpartners om de situatie structureel te verbeteren	Wel doen	Noodfonds is alleen bedoeld voor schrijnende situaties die niet met voorliggende voorzieningen opgelost kunnen worden.
--	---	---	----------	--

Bestaand vangnet

1. Armoedebeleid inclusief samenwerking particuliere fondsen (doelgroep tot 120% sociaal minimum)

2. Schuldhulpverlening (doelgroep: iedereen)

Rijksmaatregelen

1. Wettelijk minimumloon stijgt per 1-1-2023 met 10%, AOW en bijstandsuitkering stijgen mee

2. Hogere zorgtoeslag, huurtoeslag en kind gebonden budget

3. Verhoging arbeidskorting; verlaging belastingtarief eerste schijf

4. Plafond energieprijzen tot aan gemiddeld verbruik

5. Energietoeslag van € 1.300 voor lagere inkomens tot 120% sociaal minimum (uitvoering door gemeente/ISD Kompas)

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Meer mensen kloppen aan bij voedselbanken	1. Gemeente Beekdaelen draagt via de bijdrage aan ISD Kompas bij aan de (stijgende) kosten van de voedselbanken.	Geen actie nodig aangezien het staand beleid betreft.	Doen, maar via Kompas (regulier)	Gemeente Beekdaelen draagt via de bijdrage aan ISD Kompas al bij aan de (stijgende) kosten van de voedselbanken.

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Toename vraag om jeugdhulp Ouders kunnen getroffen worden door de energiecrisis. Doordat	1. Maatregelen in het voorliggend veld (in samenwerking met Beleid nader uit te werken).	Vanuit het voorliggend veld kijken welke acties er voor deze groep jeugdigen, die getroffen gaan worden door de energiecrisis,	Advies: wél doen	Om te voorkomen dat deze groep jeugdigen in de Jeugdzorg beland. Ter voorkoming van

ouders de hoge energierekening niet meer kunnen betalen, kunnen betalings-achterstanden ontstaan. Vanuit financiële nood kunnen andere problemen ontstaan binnen het gezin, waardoor kinderen getroffen worden. Door de problematische thuis- situatie kunnen kinderen in de Jeugdzorg terecht komen.		uitgezet kunnen worden. En daarvoor budget beschikbaar stellen. Hierdoor ontstaat ruimte binnen de gemeente om deze problematiek als gevolg van de energiecrisis aan te pakken.		nog hogere kosten binnen de Jeugdzorg.
---	--	--	--	--

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Mensen net boven het minimumloon vallen buiten de boot	1. Verruimen inkomensgrens armoedebeleid miv 2023	Verkennen of partners in ISD Kompas-verband voornemens zijn om op korte of middellange termijn de inkomensgrens te verhogen.	Nu al wel verkennen bij ISD Kompas	Wellicht dat partners in ISD Kompas ook het voornemen hebben de inkomensgrens te verhogen
	Beperkt verhogen van de ozb		Is al opgenomen in begroting 2023	Omdat dit ervoor zorgt dat alle burgers financieel worden ontlast

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Nadelige gevolgen voor geestelijke volksgezondheid (stress, geen perspectief etc)	1. Via generieke regelingen en instellingen	Geen extra actie nodig	Geen actie nodig	

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Ongelijkheid onder inwoners	1. Tegemoetkoming bewoners Heringsbosch aangezien zij op stroomnet Duitsland zitten en daardoor geen compensatie van het rijk krijgen	Bezien compenserende maatregelen Nederland en Duitsland. Geen generieke verstrekking, maar via nog te formuleren criteria. Regelluw boven zuivere toekenning (zo weinig mogelijk administratieve lasten voor belanghebbenden en gemeente). De uitwerking van het energieplafond elektriciteit als basis voor de gemeentelijke regeling nemen.	Wel doen.	Aansluiting op Duitse stroomnet is destijds vanwege financiële overwegingen een besluit van de gemeente Onderbanken geweest. In Duitsland verloopt de compensatie via de Belastingdienst; In Nederland via de energieleverancier. Hierdoor komen de bewoners Heringsbosch in beide landen niet voor

				compensatie in aanmerking. Bewoners betalen in Nederland de (gemeentelijke) belasting.
--	--	--	--	--

4. Gemeente

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Hogere kosten gemeente (mn energiekosten)	1. Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	Collegevoorstel is in voorbereiding. Rekening houden met clustering van voorzieningen agv accommodatiebeleid.	Geen actie meer benodigd vanuit dit fonds	Verduurzamingstraject van gemeentelijk vastgoed wordt integraal opgepakt met het accommodatiebeleid.
	2. Snelle keuze definitieve huisvesting	Acties zijn ingezet	Wel doen, maar niet in het kader van energiearmoede	Naast energievoordelen heeft de definitieve huisvesting tal van andere grote voordelen.
	3. Straatverlichting 50% aan tussen middernacht en vijf uur 's ochtends.	Verkennen mogelijkheden bij medewerker openbare verlichting	Geen actie meer nodig	Maatregel is opgenomen in beleidsplan openbare verlichting. Alle openbare verlichting is sinds 2022 LED en wordt 's nachts gedimd.
	4. Timers op elektrische toestellen		Wel	
	5. Verwarmen met WTW- units		Wel	
	6. Bewustwording medewerkers	Berichten op de interne kanalen en posters, voornamelijk met tips en (indien van toepassing) voorschriften. Belangrijke rol voor MT en burgemeester	Wel	Gedrag van medewerkers kan van grote invloed zijn. De inhoud sluit waarschijnlijk ook aan bij hun persoonlijke belevingswereld op dit moment waardoor de oproepen waarschijnlijk vruchtbare grond vinden.
	7. Sluiten gemeentehuis Schinnen op vrijdag		Wel	

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Tekorten ambtelijke capaciteit wegens energie crisis	1. Ook ambtelijke capaciteit op specifieke plekken bekostigen uit noodfonds (bij voorkeur door eigen mensen)	Inzichtelijk maken tekort ambtelijke capaciteit.	Wel	

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Medewerkers die financieel in de knel komen	1. Het onderwerp intern bespreekbaar maken	Attenderen op mogelijkheden via interne kanalen. In gesprekken naar voren brengen.	(financiële) stress kan een negatieve impact	

		Belangrijke rol voor MT en burgemeester. Wellicht een periodiek spreekuur? Aanwijzen contactpersoon?	hebben op de sfeer en de productiviteit. Daarnaast getuigt het ook van goed werkgeverschap en betrokkenheid.	
	2. De site geldfit.nl promoten zodat de medewerker financieel inzicht krijgt	Attenderen op mogelijkheden via interne kanalen		
	3. Hulpmiddel verstrekken onder medewerkers om energieverbruik te meten	Medewerker kan kiezen tussen een kWh meter of een energieverbruiks- manager afhankelijk van het wel of niet hebben van een slimme meter.		
	4. Organiseren van een budgetcursus 'omgaan met geld'			
	5. Budgetcoach aanbieden (intern of extern)	Maatwerk-oplossing		
	6. Bij schrijnende situaties financiële steun geven			

5. Communicatie

Probleemstelling	Maatregelen	Actie	Wel of niet doen (advies)	Waarom wel/niet
Mensen die aanspraak kunnen maken op voorzieningen zijn daar niet van op de hoogte	1. Aandacht aan geven op website/ intranet van de gemeente (energiepagina) met links naar landelijke regelingen en samenwerkingspartners	Informatie verzamelen en verspreiden. Ook collega's kunnen in alle klantcontacten deze info meenemen	Wel	Verhogen doelmatigheid van de regelingen
	2. Een fysiek loket inrichten om mensen te helpen die te maken hebben met energiearmoede.	Aanhaken bij de informatiepunten die vanuit de gemeente ingericht worden vanaf November. Locaties - Receptie Nuth - Receptie Schinnen - A ge Water Schinveld (CMWW)	Wel doen	Deze informatiepunten worden al ingericht en bemand door KCC medewerkers. De KCC medewerkers kunnen mensen helpen met algemene vragen. Is er meer nodig/expertise over een bepaalde aanvraag dan kunnen zij schakelen met de juiste afdeling/ contactpersoon.
				Makkelijk punt voor uitgifte materialen; formulieren/energie besparende middelen
	3. In gesprek gaan met onze ketenpartners om extra aandacht te hebben voor vroeg signalering.	Bereik regelingen vergroten (tegengaan niet- gebruik) door betere communicatie. Vroegsignalering is al wettelijk verankerd (zorgverzekeraars, energieleveranciers, woningcorporaties dienen betalingsachterstand en van mensen te melden bij de	Wordt vanaf 2023 structureel beleid	Wordt structureel beleid; geen extra actie ikv noodfonds

		gemeente (i.c. ISD Kompas) die vervolgens met hen in contact treedt over de betalingsproblemen)		
4. In de lokale bladen publiceren dat mensen die geld willen storten ter bestrijding van de energiearmoede dat kunnen doen.	Publicatie voorbereiden		Kan samen worden opgepakt met andere voorlichtingsadvertenties	

9. Rente-overzicht

Renteschema

De gemeente hanteert voor rioleringen een vast percentage van 0,5%. Dit rentepercentage vloeit voort uit het GRP. Voor overige investeringen is een omslagpercentage berekend, Voor 2023 tot en met 2026 is het omslagpercentage 0%.

Renteschema			2023
a.	Externe rentelasten kort en lang	€	
		443.109,00	
b.	Externe rentebaten	€ - -/-	
		100.791,00	
	<i>Saldo externe rentelasten en rentebaten</i>		€ 342.318,00
c.	1. Rente grondexploitatie	€ - -/-	
	2. Projectfinanciering	€ - -/-	
	3. Doorverstrekte leningen	€ - +/+	
	<i>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente*</i>		€ -
d.	1. Rente eigen vermogen	€ - +/+	
	2. Rente voorzieningen	€ - +/+	
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente*</i>		€ -
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ - -/-	
			€ -
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 342.318,00
*	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente		€ 342.318,00
	- Reeds toegerekende rente met specifiek %		€ -
	/-		281.711,00
	Toe te rekenen aan overige activa		€ 60.607,00

10. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Overzicht

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2023	2024	2025	2026
Toevoegingen				
reserve nog te bestemmen:				
<i>raad 8 oktober 2019: lagere enegielasten verduurzamen gemeentelijke gebouwen</i>	21.540	21.540	21.540	21.540
<i>raad 8 oktober 2019: terugbetaling duurzaamheidslening</i>	25.646	25.646	25.646	25.646
	47.186	47.186	47.186	47.186
Onttrekkingen				
bruteringsreserve : dekking kapitaallasten	2.558.310	2.444.402	2.235.111	2.319.376
geclaimde reserve : dekking kapitaallasten	145.046	145.046	145.046	145.046
reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen : huur tijdelijke units bs Petrus Canisius	15.000	15.000	15.000	15.000
	2.718.356	2.604.448	2.395.157	2.479.422

